

**Examen omnium catapotiorum, vel pilularum, quarum apud pharmacopolas
usus est / Ad illustrem Alphonsum Estensem.**

Contributors

Brasavola, A. M. 1500-1555.

Publication/Creation

Venetiis : Ex officina Erasmiana, apud Vicentium Vaugris, 1543.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/v9ytf529>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

L XLII 10/18

1053 also 1052

4

5944 (2)

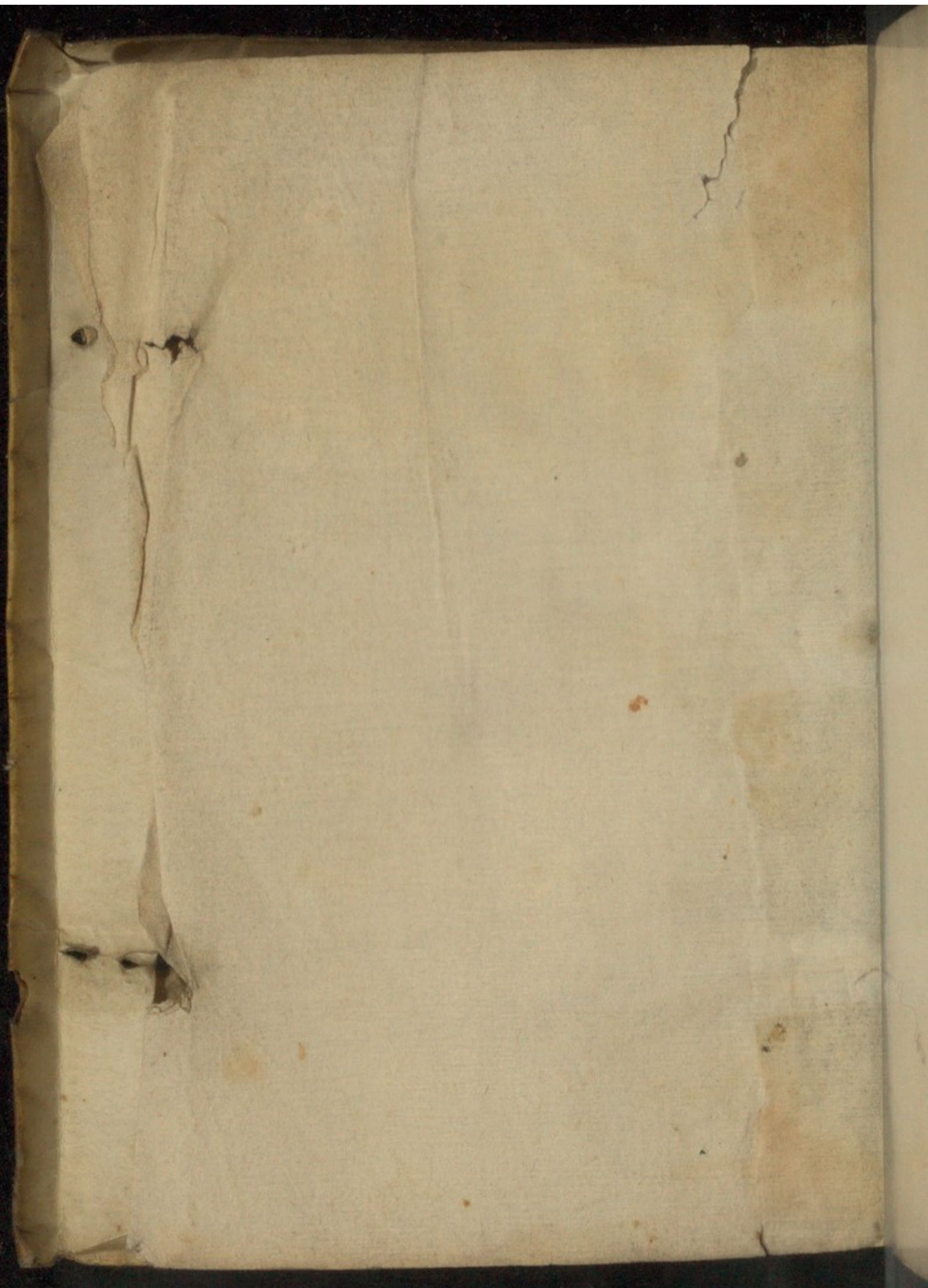
N° 4

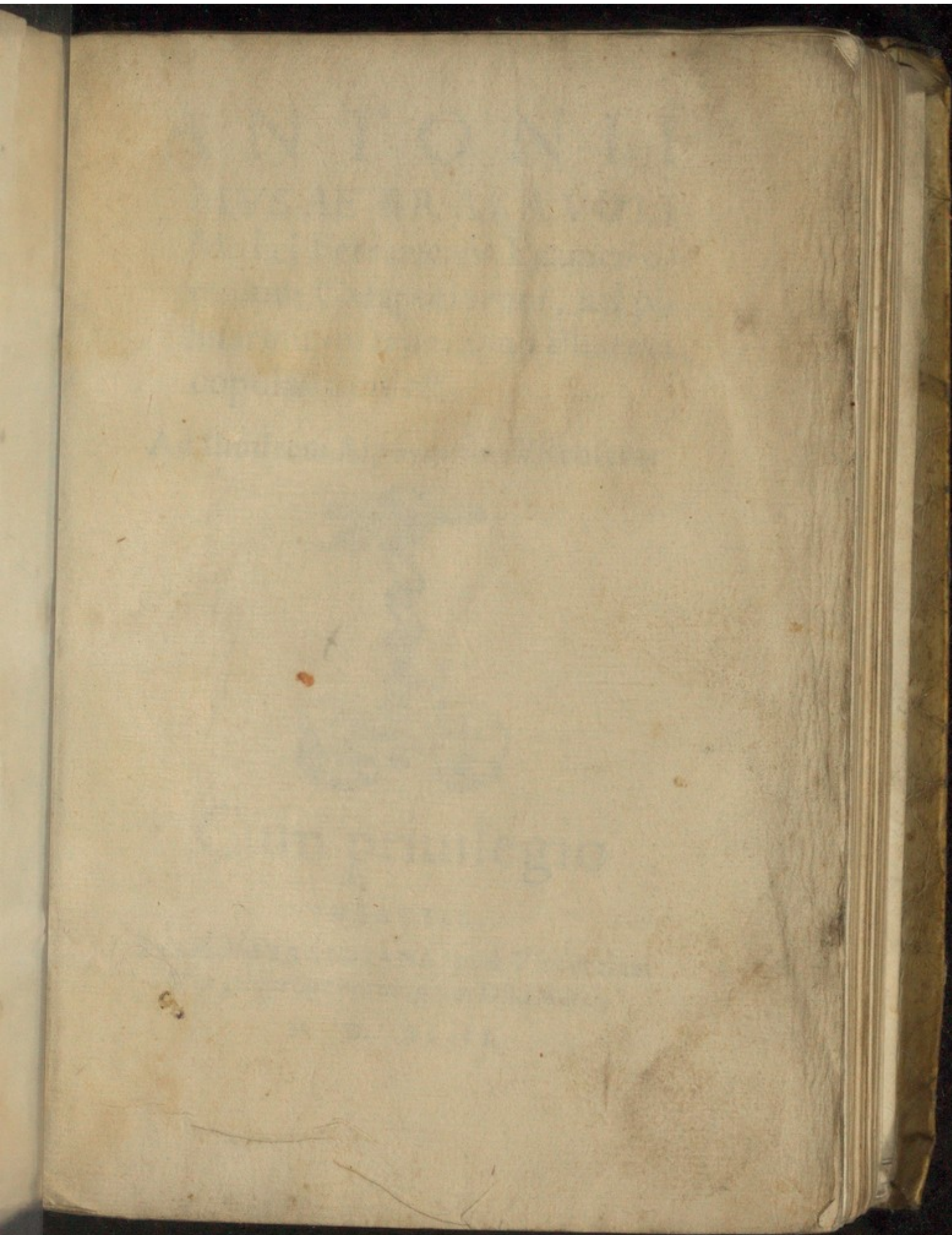
16.A.19

25970

a 671

Payne
12/11/11

1500-1856

ANTONII

MVSAE BRASAVOLI

Medici Ferrariensis Examen o-
mnium Catapotiorum, uel pi-
lularum, quarum apud Pharma-
copolas usus est.

Ad Illustrem Alphonsum Estensem:

Cum priuilegio

VENETIIS.

Ex officina ERASMIANA apud Vincentium
Vaugris prope horologium Diui Marci.

M. D. XLIII.

AD ILLVSTREM AL-
PHONSVM ESTENSEM ILLV-
STRISSIMI ALPHONSI DVCIS

*Ferrariæ filium: & optimæ spei adulescentem An-
tonius Musa Brasauolus.*

OGITANTI mihi Alphonse præstantis-
C sime: cui hic libellus, mole quidem paruus,
sed qui nō pauca in nostra hac arte specta-
tu digna complectatur, inscribendus esset. Tu unus
præ cunctis occurristi, qui cum sis ætate paruus, mul-
tos tamen literis, prudentia, sapientia, liberalitate, ac
animi magnitudine excedis, ut in hac tam tenera æta-
te plus spondere uidearis, quàm qui uigesimū quin-
tum annum attigere. Paruus igitur libellus, tibi par-
uo puero inscribendus est, cum ne in eius lectione fa-
tigeris, tum ut ad literas amplectendas exciteris. Ad
quas tamen capescendas assiduum habes ductorem
præceptorem tuum uirum doctissimum, peregrinū,
moratum, nō paucis uiris nostra hac ætate præferen-
dum. Nec parum me mouent ad hanc affectionem
Illustrissimi patris tui uerba in illa ultima ægritudi-
ne, qua ab his mundi curis exemptus, ad sydera eue-
ctus est, quibus tãto amore, tanta charitate, tãmque
ardenti pietate te nobis non semel cōmendauit. Imò
etiam iure optimo tibi debetur hic libellus, cum so-
ror tua Illustrissima Eleonora natu grandior libel-
lum

lum de Syrupis nacta sit, quem hic proximus labor
consecutus est, hoc tu natu minor iure ipso potiaris,
ac tibi inscribatur par est. Accipe igitur hilari fron-
te munusculum hoc illustriss. Alphonse. Sic enim
nos allicies ut in tuum decus alia multo maiora com-
paremus, & eos qui studia literarum sectantur, ut
cepisti, ama. Vale.

Antonii Musæ Bra-

SAVOLI MEDICI FERRARIEN-
fis Examen catapotiorum, seu pilularum quo-
rum usus est apud Pharmacopolas.

Interlocutores

BRASAVOLVS. SENEX.

BRASA.

NON aduenis inexpectate o Veneran-
de Senex, nam diu est quod hic te ex-
pecto, Ambigebámque: & mecum ipse
cogitabam an sinistri quicquam tibi
contigisset, hora etenim dudum tran-
sacta est, qua ad nos te uenturum dixeras, iamiam man-
cipium hoc ad te mittere curabam, nisi prestò adfuisses,
qui tam longæ moræ causam disceret, & ad nos quan-
tò ocius fieri posset, reuerteretur. S E. Imò nō pauca
fuere impedimenta, quæ nos hactenus à tam dulci col-
loquio, & à nobis immodice optato impediere, sed unū
præ omnibus mire me uexauit & adhuc uexare non
desinit. B R A. Quidnā hoc est mi Senex? ut ego te=
cū uel prouidere, uel cōdolere possim. S E. Vir qui=
dam, imo potius rabula & maledica cornix de me ob=
loquutus est, cum mihi iam diu instituerim esse uirum

A iij probum

ANT. MVSABRA.

probum, neminem ledere, de nemine uel ioco obloqui,
 hic autem ut uir est procacissimus, & uulua ut aiunt
 linguacior, in res meas ueluti Rhinoceros obringit, me
 traducit, de me passim obloquitur, per Herculem mo-
 riar, nisi id efficiam, ut suis dentibus sibi linguam mor-
 dicet, & citra dentes sub palato coerceat. BRA. Non
 decet senem uirum: & christianum hæc facere, nedum
 cogitare. SE. Imò maxime decet, ne hæc mala bestia
 de bonis, & probis uiris iterum obloqui audeat. BRA.
 Quid dixit tandem? quæ atra fulmina hæc fuere? SE.
 Ea quæ nec ferre possum, nec feram, quoad dignam de
 ipso pro tanto scelere uindictam sumam. BRA. Igi-
 tur Iesum Christum patrem nostrum: & præceptorem
 non imitaberis, qui pro nobis tot contumelias passus
 est, tot iurgia, tot uerbera, & tu minimum uerbum fer-
 re non potes? SE. Nō sum ego Christus, quem etiam
 nec petrus, nec multi alij discipuli in omnibus imitari
 potuerunt, si uerba illa in te dicta fuissent, & tu quoque
 irascereris, & uehementi ira excādesceres. BRA. Dic
 (ni piget) ea quæ de te obloquutus est, sunt ne uera,
 an falsa? SE. Vera? Imò falsissima. BRA. Is igitur
 uir falsus est, qui de te falsissima obloquebatur. SE.
 Et falsissimus si dici possit. BRA. Propter quid fal-
 sissimus? SE. Quia de me suis cōspurcatis uerbis fal-
 sissima in publicum effundebat. BRA. O bone senex,
 quis fecit hunc esse uirum falsissimum? SE. Aliud co-
 gitare non possum, præter quam à suo malo genio in
 hanc miseriam ductum esse. BRA. Tu ipse uera causas,
 cur hic

cur hic falsissimus sit. S E. Ego, quid inquis? B R A. Dic, nonne ob id falsus est, quia de te falsa obloqui uoluit? S E. Profectò. B R A. Tu igitur causa es cur sit homo falsus, cū de te falsa loquutus sit, unde uindictam sumpsiſti, nec opus est amplius sumas, quia hunc hominem falsum fecisti, & ipsemet sibi iniuriam fecit, ut pote abs te conuictus mendacij : atque ita cum te ledere uoluerit : seipsum læsit imprudens : quia se falsum fecit, nunc non tibi. Adde hunc hominem illa de te non dixisse, quæ de te falsa dixit, nempe si falsa sunt : tu is non es de quo obloquebatur. S E. De meipso obloquebatur. B R A. Quomodo de te si nō erat uerū? S E. Ea omnia sub meo nomine protulit. B R A. Verūta-
men hoc tuo nomine, uel simili quam plures uocantur. S E. Addebat cognomē. B R A. Imò & si te digito ostendisset, & falsa dixisset, de te nullo pacto loquebatur. Dic si te Regem Galliæ, aut Christianorum imperatorem uocaret atq; saluaret ægre ferresne? S E. Non ægre ferrem: sed hunc ueluti fatuum deriderem. B R A. Quamobrē? S E. Quia nec Rex Galliæ sum: nec Christianorū impera. & lōge abest ut sim. B R A. Si igitur uocent te falsarium, si sceneratorem, cur non derides, cū in hoc deperdito hominum genere nō sis? S E. Fortē alijs hominibus suadebit me his uitijs esse cōspersum. B R A. Quomodo suadebit si hæc in te nullus inuenire poterit, imò ipse scelestus: & apud omnes homines infamis euadet, cum te esse probum uirum: atque integrum absque labe, absque uitio, absque macula, ex-
A iiij perientur

perientur: & comprobabunt, & hi qui audient inter se musitabunt, quàm hæc pessima lingua: & uipera de hoc probo uiro maledicit, quamobrem ipse sibi ipsi, & non tibi iniuriam facit, nam infamē se reddit, & à Deo ac probis hominibus odio habetur. Nescis quid superioribus annis mihi cōtigerit? S E. De illo qui totis uiribus in publicis scholis tuum nomen temerare ausus est? B R A. De illo inquā, is cœpit priuatim, & publicè de me obloqui, quem tum paulo prius officijs, & nō mediocribus promerueram, sed ego uice uersa de eo bene dicere, non quidem cœpi, sed perseueraui, ut denique ex suis maledictis, ac nostris benedictis, ac benefactis iam cœperit per totam urbem digito monstrari infami, & a quibusdam (in hoc tamen improbis) excrementis pollui: atque inquinari. Si hic igitur de te male loquutus est, tu de illo benedicas, ne simul & ipse maledicendo malus efficiaris, scis cur ille de te male locutus est? S E. Nec possum mēte cōcipere. B R A. Quia malus, & (ut inquit Seneca) benedicere nescit. S E. Tamen nō possum nō egrefferre. B R A. Quia uir es pinguioris Mineruæ, tuāque opinione falleris, Verè enim dictum est. Neminem nisi ex se ipso lædi posse. & id tibi illatum esse putas quod sibi intulit. Non enim in sapientis animum cadit iniuria, ut Plato, & Plutarchus ille cheroneus longa quadam oratione ostendit. Quid curas latrantium canum uoces, modo dētibus obesse nō possint? S E. Nihil. B R A. Aequè nihil cures maledicentium uoces, quos philosophi omnes

omnes non ab re canes uocāt, obgariant igitur insidio=
se uulpes, crocitant, latrent de bonis uiris per plateas,
per templa, per uicus, per angiportus, nihil aliud fa=
ciunt, quā ut se pessimos uiros esse ostendant. Tu ue=
ro tetragonum Aristotelis corpus imiteris, quod in
quamcunque iueris partem recto labore sessile est. No
li à recta uia, à recto tramite declinare, si quis alter
improbis esse uelit, imò pro hoc maledico, pro hoc sce
lestissimo uiro, qui maledicendo sua labia contaminat,
immortalem Deum exora, ut illi ignoscat, illi rectam et
integram mentem condonet, ut suos errores noscens ad
Deum conuertatur, & benedicere simul, ac bene uiuere
discat, tūque simul improborū maledicta, ac calumnias
contemnere discas. Ac etiam id dicas quod Augustus
ad Tyberium satis est si hoc habemus ne quis nobis ma
ledicendo malefacere possit, hoc autē assequutus iam es
si probus uir fueris. S E. Hæc facilius dici possunt
quā fieri. B R A. Imò fieri æque facile est. S E.
Nescio si tā constāter ipso opere ageres, ut uerbis agē
dum suades. B R A. Imò expertus es (absit iactantia)
nos idem opere effecisse. An præterijt memoria con=
iuratorum illorum contra nos pugnatium, qui cū ab
Illustriss. Principe ex albo illorum qui publicè profi=
tentur expuncti forent, hoc in me referebant, conuene
re simul, nōsque & maledictis, & malefactis irritare
coeperunt. At semper constanti animo omnia tulimus,
multos ex ipsis officijs & non modicis affecimus, de
alijs benedicere non desijimus, maledicant ipsi quantum
libet

lubet, & quantum possint. Cumque amicorum coniun-
ctioes nostræ sint multò maiores, multoque amplio-
res, quàm illorum omnia quæ dicebant, omnia quæ age-
bant ad minima nobis referebantur, illa (ut decet) in
bonam partem accipiebamus, Deumque pro illis exora-
bamus, ut ad bonam frugem redirent: & resipiscerent.
SE. Omnia noui: & scio, si obesse potuissent, etiam suo
maximo incommodo obesse non destitissent, tamen non
possum mente concipere aliquem esse cui placeat ut de
se maledicat quispiam. BRA. Puto & te nunquam
uidisse, uel expertum esse uerè integrum uirum, & uerè
humanum. Dic quid aliud est iniuria quàm aliquem
uirū bono priuare? SE. Quæ dicis (nisi apertius lo-
quaris) nō accipio. BRA. Ut accipias curabo, si ali-
quis tibi iniuriam facit, quid hic facit? SE. Vel de
me obloquitur uel mea bona furatur, uel filiam cor-
rumpit, hæc & huius generis alia iniurias esse & insa-
nū uulgus indicat. BRA. Hoc est quod petebā in il-
la sententia citata, qua dicebamus iniuriā esse hominem
aliquo bono priuare, si quis ergo tua bona surripiat ti-
bi iniuriam facit, quia his bonis te priuat, si tuā filiam
corrumpit, tibi iniuriam facit, quia priuat te pudica fi-
lia, & uirgine, quod bonum est, & ideo iniuriam face-
re, est hominem aliquo bono priuare. SE. Iam accepi
& ita esse constat, imò & pati iniuriam, est aliquo bo-
no priuari in quocunq; genere sit. BRA. Dic autem
quid est uerum bonum nisi uirtus, nam diuitiæ labiles
sunt, & caduæ, pulchritudo fluida est, & tanquam flos
breui

brevi euanescit, robur diuturno tempore languescit.
Vnde non ab re à stellato Poeta dictum est.

Præter uirtutem non est durable quicquam,
Diuitiæ pereunt, species quoque, robur, honores,
Cuncta cadunt, uirtus æterna in tempora durat,
Quam fortuna nequit, nec tollere longa uetustas.

S E. Hæc ita esse cõstat, & nullus uel ignarus inficias
it. B R A. At uirtus ab eo auferri nõ potest, qui illã
habet. S E. Et hoc asserũt omnes. B R A. Igitur uir
probus iniuria affici non potest, quoniam eius probitas
ab eo auferri non ualet, nec unquam hoc bono priuari
contingit. hoc ferè argento, aut simili usus est maxi=
mus Tyrius, cùm probare contendebat probum uirum
iniuriam non pati, nam uirtute priuari nequit, & im=
probus est, qui iniuriam patitur, ac subit. Imò eodem
loco probare contendit improbum uirum non posse pa=
ti iniuriam, quia uirtutem non habet qua possit priua=
ri, & longissimis uerbis non esse referendam iniuriam
suadere nititur. Dic num is qui te iniuria affecit, & de
te maledixit, aut de alio à te ipso, & ab alijs uituperio
afficitur: & uir improbus existimatur? S E. Equidem
uituperio afficitur. B R A. At si iniuriã referre uo=
lueris, nonne & tu uituperio dignus eris? S E. Si re=
cta mētis acie contẽplor, ita esse constat. B R A. Pro
pterea & tu ipse noli hunc uirum in improbitate imi=
tari, ne & tu uituperij particeps euadas. S E. A nobis
dictum est superius facilius esse hæc dicere, quàm face=
re. B R A. Et a nobis responsum facilius esse facere,
quàm

quàm dicere. Nam facere nihil aliud est, quàm à refe-
 renda iniuria abstinere, quod facillimum est, cum infer-
 re iniuriam sit difficillimum, nam opus est media inue-
 nire per quæ inferatur, pericula euitare, quæ iam con-
 tingere possent. Cum igitur te accepisse iniuriam pu-
 tas, hoc est potissimum documentum, cohibe animum,
 mentem tuam statim reprime, noli uel minimum tem-
 poris supra hanc rem cogitare, quippe (ut maximi exē-
 plo utar) sicut inter corporis morbos qui serpunt con-
 tumaciter sanitati resistunt, ac propterea oportet fir-
 mum curationis genus adhibere, ut quod superest ta-
 bi saluum fiat, ita in iniuria referenda, quæ optime ser-
 penti morbo comparatur, nam quandoque per urbes,
 quandoque per prouincias adeo serpit ut infinitorum
 malorum causa sit, nisi firmum remedium exhibeatur.
 Est autem firmum remedium cohibere, patique quod
 aliquis putabit esse in iniuriam, sed iniuria uerè nō est,
 si quid sit iniuria ad unguem consideremus. Nostris
 his temporibus calamitatibus plenis uidemus ob iniu-
 rias Carolum Imperatorem quintum copioso exercitu
 in Galliam ingressum esse, & Franciscum Gallorum Re-
 gem non minori exercitu econtrario oppugnare, po-
 terat autē uel uno minimo uerbulo pax inter hos com-
 poni, sed uterque putat se iniuria affectum, quis uero
 eorum rectè bellet, aut quis inrectè nouit gloriosus
 Deus, qui illi opem ferat qui studet eius sanctam fidem
 erigere, confirmare, & ampliare, & qui Italiā in tran-
 quilla pace seruare debeat. In reliquis prouideat Deus
 faxitque

faxitque ut summi pastores, qui in Petri cathedra sedent, & Christi clauēs habere profitentur, potius bella sedent, quā ea mouere conētur. S E. Tu igitur neq; Gallorū, neq; Imperatoris factiones sequeris? B R A. Et impense fatuos existimo qui sequuntur, cum Paulo dicam, quæ supra me nihil ad me, quantū in me sit, Deū optimum oro, ut integra pace fruantur, quod si fieri non possit, is superet qui Deo placebit, & qui Christianam religionem augere debet: & Illustrissimum Ducem nostrum in pace relicturus est, sit quicumque, is superet, uincat, fiat totius Christianæ religionis Dux: & Antesignanus. At ad rem nostram redeuntēs, sola iniuria, uel credita iniuria tantarum litium causa est: & alicuius ingētis facinoris erit. S E. Si hi qui summi sunt in Christiana fide procures iniuriam referunt, cur ego homuntio referre non debeo? De his tam magnis uiris loqui nostrum non est, in genere tamen dicemus illos neque esse Christianos, neque Christi imitatores, qui iniurias patiēter non ferunt. S E. Si hæc a principibus despicerentur, & placidē ferrent iniurias, omnes de illis temerē maledicerēt. B R A. Maledicāt quantum lubet, si ipsi Christiani sunt negligere debent, & prauorum maledicentias contēnere. Quippe Principis officium est, illos punire qui in alios iniuriam inferunt, eis uerò sponte: & libēter parcere, qui in ipsosmet Principes inferre conantur. S E. Illuc duci non possum ut credā te libēter iniurias pati. B R A. Hoc ad rem nihil facit, si tibi cordi est meam naturam cognoscere,

gnoscere, eam à cunis usq; explicabo. S E. Hoc mihi gratissimum erit, nam forte commonitus iniurias ferre adiscam. Sicuti uxorem meam abs te frenare didici: Et iā domi trāquilla pace fruor. BRA: Ego meo=pte ingenio in uindictam inclinor, Et nisi Deus optimus mentem meam direxisset, de omni etiam exili iniuria uindictam referre optarem, nec quicquā minimum ferre possem. Tamē à Deo mihi datum est ut hanc naturalem inclinationem cognoscerem, Et cognitam superare, ac profligare. S E. Optima uictoria hæc est quam suprà omnes alias collaudat salomon, sed quomodo te ipsum uincere potuisti, Et à quo præceptore hanc artem didicisti? ut naturam propriam tibi à materno utero insitā superare possis? BRA. Omnia tibi explanare tentabo si aures porrexeris. Vt dixi meapte natura iniurias ferre nō poterā, tamē à pueritia Deus quandam bonam mentem mihi concessit, Et in bonum propensam. S E. Quomodo in bonum propensa erat, si uindictam inferre cupiebas? B R A. Hoc audias, in alijs quibusque actibus, nam satis recta erat de se, modo non afficeretur iniuria, nec unquam inferre iniuriā optabat, licet quandoque referre cogitaret. Itaque hac recta mente(à Deo ut arbitror) ductus, omnes actiones meas in Deum dirigebam, illum frequēter exorās, ut dirigeret gressus meos in semitas suas. Imò in puerili illa ætate quæ propè infantiam est, ante pubertatem orationes quasdam, Et præces ad Deum mihi fingebam, quibus maiestatem eius orabam ut bonum me redderet

redderet, & ad discendum aptum, & talem me effingeret, ut continuo mandata eius seruarem, nonnullaque addebam ut nostræ uires suppetere poterant, forte benignus Deus: & misericors hunc animum respiciens in melius direxit: & perseuerare fecit, imò nihil tunc agebam, quin ad uota succederet, progrediente ætate humanioribus literis incumbere cœpi, diuinū auxilium non defuit, etenim nullus erat qui me ad bonas literas hortaretur, & excitaret, quin mater mea uiro orbata ut erat circa filios tenella cum nocte surgebam ut literis incumberem, conquerebatur, mihi conuitia dicebat, timebat enim ne in illa tam tenera ætate aliquā seuam ægritudinem inciderem, & ante diem morte præuenirer. Interim clericus effectus sum, templum frequentabā linea ueste indutus, ad matutinas horas singulo mane surgebam, musicæ incumbere cœpi, sed gloriosissimo Deo non placuit me per hunc modum illi inseruire, cœpi iuri ciuili incumbere, & canonico, nec ista fuit mea illa uocatio, qua à Deo uocandus eram, cœpi liberalibus artibus incumbere, & duce Deo in trium annorum curriculo ita profeci, ut diebus festis ad dialecticam interpretandam cum adhuc puer essem & scolasticus uocarer, sequenti anno artium: & medicinæ (ut inquiunt) insignia adeptus sum, & anno. 1525. Illustriss. Herculi Alphonsi Ducis Ferrariæ primogenito inseruire cœpi, qui me in Galliam duxit. 1528. SE. Nescio quorsum per hæc discurras. BRA. Statim intelliges, cum è Gallia in Italiā redij protinus uxorem duxi anno ætatis

no ætatis nostræ. 28. tunc per uniuersum transactæ
 uitæ cursum discurrere cœpi, & manifestè cognoui
 me ad hanc usque ætatem per conuenientia media, hone
 sta, & laude digna peruenisse, idque non esse factum ex
 meis uiribus, ex mea industria, uel ex meo ingenio, sed
 tantum ex nutu Dei, ex uirtute diuina, Deo optimo du
 ctore, qui me huc perduxit, quasi ita illi ex sua infinita
 bonitate placuit, & licet à pueritia omnia quæ agerem
 omnia quæ cogitarẽ, in Deum semper referrem, id erat
 uniuersali quodam modo factum, non ita statuite ut in
 hoc particulari discursu. 1528. quo tẽpore intra me
 disposui, iurauì, ac statui, si non eram futurus probus,
 saltem studere probos imitari, cœpiq; eo tempore mul
 tos Dauidis Psalmos legere, ac relegere, nō paucas ora
 tiones obmurmurare, multis sacris, quæ missæ uocan
 tur interesse, officia cum virginis, tum magnum (ut di
 cunt) indies repetere, sed in his tanta temporis copia
 conterebatur, ut uix pro negotijs sufficerem, imò re ue
 ra non sufficebam, propterea coegerunt me rei medicæ
 praxis, & publica lectionũ interpretatio tot Psalmos
 derelinquere, & tot diuina officia, & hoc factum est,
 (me iudice) Deo ipso gubernãte, atque dirigente, nam
 & hoc non minus benefacere est, quàm Psalmos canti
 lare. 5. lectionibus incumbere, publicè docere, rem me
 dicam exercere, negotijs familiaribus, & illis quidem
 multiplicibus prouidere, propterea ut probi uiri offi
 cio fungeremur, iterum considerare cœpimus, & men
 tis acie discurrendo probare, illum non esse probum ui
 rum

rum, qui multos Psalmos congerat, qui assiduus in sacris intersit, si in reliquis uitæ operibus malus sit, quamuis illa bona opera sint, an uero meritoria, uel non meritoria, his disputandum relinquo, quibus otium est de his rebus differere: nam mihi satis est, in his omnibus patrem meum imitari, auum, attauum, atque abauum, qui semper probissimi uiri ab uniuerso populo crediti sunt. Cœpimus igitur uias alias tentare, ut probi uiri officio fungeremur, & nunquam à recto tramite, uel minimum discederemus. Illud occurrit si nunquam ingeniolo nostro otium daremus, sed in cōtinuis negotijs esset occupatum, non dari illi commodum, uel occasionem aliquam cuiuspiam mali perpetrandi. Itaq; & diurnas, & nocturnas horas partiri cœpimus, ut essemus semper in negotio. Verum cum his etiam perpetuis occupationibus: quibus aliquod uitæ spaciū transegimus, si quid mihi interim dicebatur aduersum, si quis retulisset (ut sepe contingebat) aliquem de me obloquutum esse, aestuabat animus, irascebar, cruciabar, de uindicta cogitabam: & quomodo iniuriam referre possem, quamuis circa alia mirè occupatus essem, nempe malignus hostis diabolus iniuriæ speciem suggerebat. Tunc nouimus, & hanc non esse perfectam uiam ad probitatem, & ad ferendas iniurias, denique multis uijs consideratis, in illam peruenimus, atque descendimus, & in illa assuescere cœpimus, perseueramus: & perseueraturos statuimus, quæ est in omni re, in omni cogitatione, in omni negotio, quātum possibile sit Chri

B sti uesti=

sti uestigia imitari. Cœpi igitur cū aliquis mihi dicebat in tali uirorum confesso omnes de te honestè locuti sunt, præter magnum illum satrapam & publicum maledicum, qui mirè obloquebatur, tūc intra me ipsum cogitare incipiebam (quamuis arderet animus in uindictam) quid fecit in hoc casu Christus noster? quomodo se gessit in illos, qui eum blasphemijs, atque conuiitijs incitabant? Noscebamus, legebamúsque pro illis Deum patrem exorasse, ut illis parceret, qui nesciebant quid facerent, cœpi & ego Christum imitari pro his Deum orans, qui de me obloquebantur, qui lædere cupiebant, & tentabant. Sed primis illis uicibus cū hanc artem exercere cœpi (& enim ars quædam est hæc Christi imitatio) in primo illo uestibulo sensus mirè pugnabant, & imaginatio ipsa fermè refugiebat, distorquebatur animus, ut pedem ferè ab hac bona imitatione retraherent, & pro his orandum esse nolent. Veruntamen ratio ipsa, quæ id sibi agendum statuerat, repugnabat, reprimebátque sensus. Et hæc erat non mediocris pugna, quia meapte natura in uindictam pronus eram, tamen cū ratio bis, ter, & quater sensum uicisset, deinde facilius, & cum minori labore superabat, & facilius cedebāt sensus. Mirumq; audias, cum iam ratio sensuum domina esset, ac præses, in meipso tamen expertus sum rationem ipsam quandoq; facilius, quandoque difficilius uictoriam assequi, id ego corporis humoribus attribuebam, qui indies regenerátur, & soluentur. Cum enim biliosi essent, tunc sensuum appetentia magis

tia magis uigebat, uerum denique rationi submittebatur sensus. Cœpimusque non solum uerè, & ex tota mente, & ex tota anima nostra illis parcere, & Deum pro eisdem orare, sed etiam ore aliquibus audientibus cūm mihi simile quid referebatur, dicebam, hi fortè qui de me obloquuntur, magis me cognoscunt, quam uos facitis. Et certè (in hoc enim non te decipiam) primis illis uicibus, quādo hæc dicere cœpi ore loquebar, non corde, postea paulatim assuescere cœpi, prius autē natura sæpius repugnante, imò diabolus (ut arbitror) hominum hostis acerrimus in memoriam meam plurimum tum philophorum, tum poetarum, tum historicorum diſteria reuocabat, quibus iubent inimicis non esse parcendum, sed cōuenire illis se terribilem reddere, quæ cum fidei nostræ opposita esse cognoscerē, statim ad christi imitationem me uertebam, cuius dicta, & gesta, his penitus, & ex diametro opponebantur, & eum pro summo philosopho, pro summo poeta, & pro summo historico habebam, in hacque dæmonis suggestionē, & rationis pugna, mens non sine magno labore superabat, & paulatim uictoriæ in hac pugna assuescebat. S E. Non possum nō putare hunc debere esse magnum laborem. B R A. Et hoc unum non prætermit tam in illis primordijs huius imitationis non esse satis uerba christi legere, atque gesta, nisi aliquem probum uirum adeas, qui iam huic pugne assuetus sit, & quem actu ita se gerere uideas, & ex animo hoc faciat, non autem ex inani quadam gloriola: nam multi sunt,

B ij qui ex

qui ex inani gloria Christum imitari student, ut uideatur ab hominibus, & probi iudicentur, qui ex hoc suam mercedem habent. S E. Quem imitatus es in hoc opere? B R A. Elegi præ omnibus patruum meum Ioannem Brasauolum, qui habebatur tanquam probitatis specimen, & exemplar in hac urbe, cui animum meum explicauit, & totam mentem aperui. Ille intentionem meam summe laudauit, & simul documenta quædam ad hunc finem assequendum tradidit, quæ supra modum prodesse reperi. S E. Quæ nam fuere hæc tam salubria documenta? B R A. Vnum fuit hominem non moueri aliquo intrinseco affectu: sed omnes superare. S E. Quomodo hoc intelligis, nam ad bonos affectus moueri oportet? B R A. Loquebatur de affectibus animæ concupiscibilis. scilicet non irasci re etiam quæ ad iram prouocet imminente, hoc est non multum irasci, & si possibile est nihil irasci, non gaudere re quæ ad gaudium faciat irritare, non tristari aduersis, & prosperis non letari. S E. Volebat ergo te esse stupidum hominem, & lapideum. B R A. Scito charissime senex hoc unum esse ex potissimis documentis, quæ in probitate dari possint, nam qui affectu aliquo non mouetur, hic necessario probus est. S E. Quomodo potuisti tu non irasci in aduersis, non gaudere in prosperis, atque letari? B R A. Ingenue fateor, me nondum illuc peruenisse: & ad illam perfectionem accessisse: sed indies accedo magis, atque magis, breuique futurum spero (Deo fauente) me illam assecuturum: non tamen absque magno labore cum sensus

sensus omnes ex diametro oppugnent. S E. In principio quonam modo perfectionem istam acquirere coepisti? B R A. Posteaquam in hac harenam descendimus omnia ingenue tibi aperiã: statui intra me omnia siue bona, siue mala essent in Deum referre, & de omnibus etiam uel bonis, uel malis illi gratias agere, coepique illud sapientis promulgatum uerbum considerare, si bona accepimus de manu Dei, mala autem quare non? & coepi constanti animo credere Deum curare mortalia: itaque cum aliquid mali contingebat, uel referebatur, omnipotenti Deo gratias agebam, sed primis illis uicibus ore dicebam, & animus erat anceps, atque egreferebat. Si aliquid prosperum contingebat, iterũ laudabam Deum: sed corde gestiebam, postea paulatim effici, ut uix doleam in aduersis, uix in prosperis læter & breui futurum spero quòd his affectibus non commouebor, sum enim huic perfectioni satis propinquus, ut his affectibus non mouear, ab amicis plerunque refertur nonnullos de me oblocutos esse: eos negligo, & nisi esset primus quidam sensuum impetus, quem nescio an unquam extinguere potero (nam primi impetus in nostra potestate non sunt) iam finem operis effecutus essem. Nũc autem in hoc totis uiribus incumbo, ut primos hos motus comprimam, si quispiam de me bene loquatur, has laudes paruidentendo, uideoque, & tota mente percipio hæc ad integram sanitatem, & uitæ longitudinem multum cõferre. Si filius mihi in lucem prodeat, aut filia bene uenerit, inquit, nihil malũ est, quod

à Deo mittitur si moriatur, Deus dedit, Deus abstulit, si lucror bona sua dat mihi Deus, si aliqua auferuntur fortè ille indigebat, his uerbis & constanti animo omnes affectus comprimere studeo, frequenter expertus sum patrum meum iohannem Brasauolum hoc animo affectum esse, & certè hoc documentum pulcherrimū fuit, & supra omnia quæ dari possunt, & in quo opus est frequentes exerceri si integre assequi debeamus. Exercitium uerò ita incipit si omnia in Deum primò uerbis, deinde corde referamus, nam frequenter ex exteriori quodam habitu interiorem prouocamus, & excitamus. Multa uerò sunt, quæ ad hoc nos adiuuant: unum est, si frequenter imbecillitatem nostram consyderemus, quòd ex terra conflati sumus, & stercore pleno cito corruptibiles, foetidi. Aliud est, ut humiles esse studeamus, & in ipsa nos exerceamus. S E. Quomodo fieri poterit hoc humilitatis exercitiū? B R A. Quinque à Diuo Bernardo referuntur, quæ ad humilitatis exercitiū, faciūt: primū est amor uilitatis, ut ea querat homo in quibus & locus quidā uideatur iniuriæ: secundo assiduitas subiectionis, ut semper cum aliquo esse uelit, quem reuereatur, & timeat, ut discat refringere suam uoluntatem: tertio comparare se melioribus, ut semper inueniat hominem, cui comparatus ipsi multa desint: quarto assidue propriam conditionem consyderare, ut ad omnem elationis motum occurrat, quid superbis lutum, quid superbis cinis? quarto consyderare occultum inspectorem, cui etiā aperta sunt arcana cordis

cordis. S E. Hæc potius ad cucullatum spectare uidentur, & ad illud nouum genus franciscanorum, quod uulgus à cucullo scapucinos uocauit. B R A. Imò ad Christianum spectant. S E. Habuistine alia præcepta à patruo? B R A. Et complura, ut id, quod Christi uerba, mores, & gesta semper in promptu haberem, & totus scaterem euangelio, ac Pauli & aliorum apostolorum sententijs. S E. Optimum quidem præceptum hoc est, sed ut arbitror nunquā illud assequerem. B R A. Ne diffidas ò senex, nam in illa es ætate, in qua & facile præceptum assequi poteris, & facilius in opus committere, hoc enim in mea ætate difficilius est, quæ uigens est, & in qua feruet bilis, & omnia ad motum prompta sunt. Verum & illud non mediocre documentum fuit, mortem non esse timendam, nam hic timor multorum malorū causa est, tu enim aperta fronte ueritatem profiteri debes, etiam si ob ueritatem imminet mors, nec illud prætermittam intactum, sed ulò conscientiam suam examinandam esse, & sacerdoti præsentandam, hoc enim facit ut seipsum cognoscat homo, imò antiqui nihil præclarius, nihil excellentius in tota humana uita existimarunt, quàm seipsum cognoscere, propterea ab oraculo Apollinis e cælo aurea illa sententia decidit γνῶθι σεαυτὸν cognosce teipsum, quod summus poetarum Virgilius probū uirum edocere studens innuit ita canens.

Vir bonus, & sapiens, qualem uix repperit ullum

Millibus e cunctis hominum consultus Apollo

B iiij

Iudex

Iudex ipse sui totum se explorat ad unguem
 Quid procures, uanique leuis sit opinio uulgi
 Securus, mundi instar habes, teres, atque rotundus,
 Externæ, ne quid labis per leuia fidat.
 Ille diem quam longus erit, sub sydere cancri
 Quantaq; nox tropico se porrigit in capricorno.
 Cogitat & iusto trutinæ se examine pensat.
 Ne quid hiet, ne quis perturbet, ac angulus æquis
 Partibus ut coeat, nil ut declinet amussis,
 Sit solidum quodcunque subest, nec inania subtus
 Iudicet admotus digitis pellentibus ictus,
 Non prius in dulcem declinat lumina somnum
 Omnia quam longi reputauerit acta diei.
 Quis prætergressus, quid gestum in tempore, quid non
 Cur ipsi facto decus absuit, aut ratio illi,
 Quid mihi præteritum, cur hæc sententia sedat.
 Quam melius mutare fuit, miseratus egestem
 Cur aliquem fracta persensi mente dolorem
 Quid uolui: quid nolle bonum foret, utile honesto
 Cur malus antetulit, non dicto, aut denique uultu
 Perstrictus quisquam: cur me natura magis quam
 Disciplina trahit, sic dicta & facta per omnis
 Ingrediens, ortoque à uespere cuncta reuoluens
 Offensus prauis dat palmam, & præmia rectis.
 Vides hic charissime senex, quam sanctè, quã piè, quã
 religiose, quã christianè virgilius, uel quisquis fuit
 poeta ethnicus, & ab aliquibus (falso ut puto) impu
 diciſſimus, cecinerit. S E. In sola sui ipsius ferè con
 sideratione

syderatione, & cognitione, & suorum actuum pensculatione uirum probum statuit. B R A. Ita est, & nihil inueniri potest, quod hominem aut meliorē, aut magis probum reddere possit confessione (ut nunc utar hoc uocabulo) hac enim homo se ipsum explorat ad unguem quid fecerit, quid facit, quid se facturum parauerit. S E. Hoc equidem non mediocre documentum est, ut homo probus euadat. B R A. Imò optimum, nam ita se gerere ut frequenter ab auditore peccatorū eius mala gesta audiātur, est seipsum consyderare, & se totum ad unguem contemplari, quod ad perfectionem multū facit. S E. Cū adeò utile sit, nostra cōmissa audiri, de nonnullis miror, qui nostro hoc tempore, confessionem (ut uocant) ē medio auferre tentant. B R A. Id auferre tentant, quo in nostra religione nihil perfectius, nihil exquisitius, & nihil ad salutem cōmodius. Nos non solum uidemus apud Theologos confessionem istam ad salutem animarum esse utilissimam, & necessariam, sed apud Ethnicos, etiam & Gentiles quidam eius effectus summē laudatur. S E. Quinam est hic effectus? B R A. Omitto in præsentiārum omnium delictorum remissionem, si ex toto corde fiat, sed sui ipsius cognitionem intelligo, quam ex confessione si pura sit perfectissimē acquirimus. Nullus enim pura mente auditori peccatorum sua commissa refert, qui se ipsum, id est hominem suum interiorem nō examinauerit, atque diligenter excusserit, & non uiderit quibus, & quot maculis sit aspersus. Fuit ergo optimum consilium

lium eius male commissa probo cuidam uiro referre,
 S E. Deditne alia documenta pratrius? BRA. Et
 multa, in quibus illud erat, quod leonino carmine refe=
 rebat, quod tibi tu nō uis, alijs fecisse caueto. Hæc enim
 est naturæ lex, ne id alteri feceris, quod si tibi fieret
 ægreferres. Nec illud prætermisit, nihil ex improui=
 so faciendum, aut dicendum, quin prius consyderarem,
 quid contingere possit. S E. Nec istud fuit uanum do=
 cumentum. BRA. Imò & quod Alexāder Magnus à
 Diogene illo cynico accepit, & eo quandoque à morte
 liberatus est, cum eius tonsor ante Alexandri ædes sen=
 tentiam istam præscriptam inuenisset, & hoc potissi=
 mū facit illa consyderatio, quia si ira percitus es in=
 terim remittitur, aut cessat si nimio gaudio afficeris, in=
 terim dum finem consyderas remittitur gaudium: & di=
 cta quædam uana effugis, quæ illi dicere solent, qui ni=
 mio gaudio affecti sunt. Nos quamplures uidimus, qui=
 bus melius, & salubrius fuisset, ita repente non respon=
 disse: nempe irreuocabile uerbum. Augustus impera=
 tor puto ab Athenodoro consilium petēs in ira, in quā
 præter modum accendebatur, respondit. Nunquam in=
 uindictam progredi debere, quin prius uiginti qua=
 tuor Græcorum literas recensuerit: & Platonis senten=
 tia refertur, qui à famulo prouocatus noluit illum uer=
 berare, imò dixit: te uerberassem nisi essem ira perci=
 tus, ac si innueret nihil agendum cum affectus est ani=
 mus, sed tunc agendum est, cum affectio, quæ animum
 occupat remissa fuerit. S E. Obseruastine tu hæc o=
 mnia

omnia documenta? BRA. Obseruare tentauī, & obseruo, sed nondum illuc accessi, ut perfectionē habeam, spero tamen Deo duce, me breui illam affecuturum, uolebat præterea omnia in Deum referenda esse, ne in aliquius rei gloriolam doceremur, Vnde quicquid occurrebat, id omne ex Dei uoluntate factum esse censerī oportet. Cum cœpi me in hoc documento exercere, solis uerbis, & non corde proferebam, deinde paulatim exercitatus in id deueni, ut omnia tum bona, tum malanutu Dei fieri putem, & omnia in illum referem, non quidem summis labijs: sed ex tota mente mea, & quæcunq; à me fiunt, à Deo fieri proculdubio censeo. Hæc sunt documenta, quæ senex ille uenerandus Ioannes Brasauolus probitatis specimen mihi referebat, quibus semper christi uerba, mores, & gesta coniungebam, & nunc coniungo: sed utinam illum imitari possē, ut cupio. Ad rem igitur redeuntē, pro qua in hanc harenam descendimus, si quis de te malè loquatur, negligito hæc uerba, cogita quid fecerit christus in maledicos. Iudica illa uera esse, quæ à scelesto illo dicuntur, uel time ne uera sint, & tuum animum tūc corrige: ac perfice, pro hoc maledico uiro Deum orare ne cesses, ut benedictus fiat, ut integra mente donetur, ut resipiscat & errores suos cognoscat. S E. Deo uindictam commit tam, & ipse retribuet. BRA. Imò Deum orare debes ne de hoc uiro uindictam sumat. S E. Ita in sacris literis scriptum inueni Deo uindictam relinquendam: mihi uindictam, & ego retribuam. BRA. Id certe in sacris li-

cris literis scriptum est, tamen non arbitror ex hoc intelligi Deum orādum esse, ut uindictam sumat, imò nec optandum, nec cogitandum: Deum potius orare debemus, ut persequētibus nos, parcat. Est uerò huius sententiæ sensus, nullus uir probus uindictam sumere debet, sed Deo derelinquere, qui, id agat, quod lubet: & tibi cordi non sit, quod uindictam sumat. S E. Amo à Deo exerceri iustitiam. B R A. Bonus est amor, & laude dignus, si iustitiæ amore mouearis, & non amore uindictæ. Cum uerò hoc potius ames propter uindictam, ob hoc ora, ut uindictam non sumat, sed illi misello parcat, túque paruipendas loquaces, & maledicos, qui non de te uiro probo, sed de se ipsis male loquuntur. Quod si feceris, Deo placebis, uir probus euades tuæ uitæ diuturna tempora adiunges: & hi uiri maledici denique inuidia rumpentur, Deusque diriget gressus tuos in semitas suas. S E. Hic tuus discursus mihi summè placuit, tuâque documēta aggredi incipiam, modo assequi possim. B R A. Si sedule, ac frequenter in ipsis te exercitaueris, uidebis te paulatim probū uirum euasurum. S E. Experiri decreui, si probus uir fieri possim. B R A. Fies omnino si prædictas regulas sequaris: quàmuis multæ aliæ sint apud Bernardū quas data opera prætermisi, ut breuius quàm fieri possit ad institutum nostrum descenderemus. S E. Institutum erat de catapotijs sermonem habere, sed præscriptæ regulæ sint animæ catapotia, quibus, & ipsa expurgatur, & à prauo in bonum alterari potest. B R A.

Hanc

Hanc igitur lucem in catapotijs cōteremus. S E. Nī si refugias. B R A. Ad te potius accedo. S E. Vnde initium sumat oratio? B R A. A nominis interpretatione & ab expositione unde originem duxerit, si tibi uidebitur. S E. Imò maximè uidetur.

B R A. Hoc igitur modo exordiamur, pilulas recentes uocant, quasi paruas pilas, fiunt enim in paruarum pilarum modum pilulæ, hoc est in rotundum, nempe compositiones sunt, ex re una simplici, uel pluribus in rotundum conformatæ: hanc figuram præ alijs elegere medici, ut facilius per stomachū, & gulam in uentriculum descendat: nam rotundū corpus nullam eminentiam habet, qua impediri possit ne descendat: præterea plura in rotundo corpore cōtinentur, quàm in alia qualibet corporis figura: est enim capacissimum rotundum corpus. Adde, ut undique æqualiter liquecant pilulæ: cum in uentriculo sunt rotundæ fiunt, hæ sunt ferè causæ cur pilulæ rotundam formā nactæ sint. S E. Audiui, & illam formam habere ut diutius in uentriculo morarentur. B R A. Non est causa cur diu in uentriculo commorentur, sed illa, quia præduræ, non liquidæ, quia prædensæ, non fluidæ, qualia sunt liquidæ medicamenta, quæ facile discurrunt, antequam in uapores soluta sint. At pilulæ, à uentriculo non abeunt prius, quæ liquefactæ sint, & iecur petierint, & uapores per uniuersum corpus transmiserint, & caput potissimum impleuerint: unde passim receptum est medicamenta in hanc solidam formam redacta facilius à capite educere quàm

quàm si liquida, & in rei potabilis formam accepta,
imò non solum à capite, sed & à quibuscunque remo=
tioribus partibus. Nec illud prætereundum, cum illa,
quæ pilulas ingrediuntur simplicia, ut plurimum ama=
ra sint, & quæ nauseam inferant sumentibus, hæc rotun=
da forma inuenta est, ut medicamentum citò descendat,
& uix, uel nihil degustetur: orbiculi, & globuli à lati=
nis nuncupari possunt à Græcis κοκκοὶ & καταπότια
dicuntur. S E. Est ne apud Græcos proprium pilu=
larum uocabulum καταπότιον? B R A. Græci non
uocant solas pilulas catapotia, sed omnia, quæ integra
deuorantur digitis ori admotis, & integra deglutiu=
tur, ut à medico fiunt catapotia nuncupant: nempe uer=
bum habent καταπίνειν quod est deuorare, à quo κατα=
πότιον dicitur quicquid integrum deuoratur. quam=
cunque habuerit formam, uel quia laringa dicitur κατα=
πότις per quam hæc transeunt, fortè catapotia di=
cta sunt. S E. Quicquid igitur insumitur, & deglu=
titur, etiam si rotundum non sit, catapotium dici cōme=
rebitur? B R A. Equidem, tamen & ipsi in usu habe=
bant catapotia. S E. Et in forma rotunda? B R A.
In rotūda. S E. Potēsne hoc facile probari? B R A.
Facillimè, si duo aut tria Græcorum authorū loca ad=
ducemus, quibus sua catapotia in rotundum uergere o=
stendemus. S E. Adducas quæso. B R A. Ab hoc
incipiam, qui statim menti subiit. Alexander Trallia=
nus libro. 2. cap. 4. ubi de tussi ex materia agit bechica
catapotia formare docet, quæ in globulos conformari
debere

debere inquit erui quantitate, certum uerò est globulū in modum erui in rotundum uergere: & lib. 3. cap. 21. de dyssenteria agens docet conformari catapotia quæ singula erui magnitudinem impleant. S E. Fortè intelligit quo ad pondus. B R A. De pondere non intelligit, quia dat bina, aut terna, sed de magnitudine, & forma: nam in alijs locis expresse præcepit redigenda esse in globulos, ut lib. 4. cap. 4. Aëtius, & ipse libro 10. cap. 36. de aromatico crunio agens docet aloen reduci debere in catapotia magnitudine ciceris, & duo, aut tria esse danda. Et in fine noni libri ponit catapotium dysentericum, quod dicit aderui magnitudinem conformari, & quinque, aut sex danda: & in uarijs alijs locis, cum de catapotijs agit, in globulos formari docet: & Paulus Aegineta cap. 5. septimi lib. catapotia confici ostendit in modum ciceris, quorum dat undecim una uice: habes igitur in rotundum uergere antiquorum catapotia, quamuis non sit necessaria illa forma, ut apud Cornelium Celsum uidere est lib. 5. cap. 25. qui de catapotijs agit: & quandoq; aderui magnitudinem conficit, quandoque ad nostræ fabæ magnitudinem, quandoque ad fabæ ægyptiacæ. Tamen in eo genere catapotij quo ad plures dolores per somnum leniendos facit, manifestè ostendit esse etiam catapotium & si illam formam non habeat: nam uult compositionem illam reducendum esse ad crassitudinem sordium, postea ex ea aut paulum deuoretur, aut aqua diluatur, & potus detur. Idemque facit in sequenti compositione. S E.

ne. S E. Nostri igitur boli, & electuaria, catapotia essent. BRA. Electuaria in ore tenentur, & ideo suū nomen habent eclegmata, boli uerò quos deuorandos facimus uel ex cassia, uel ex alia re, omnino sunt catapotia si uorentur, & integra transglutiantur, ut nomē ipsum ostendit. S E. Erit ergo inconstans uocabulū catapotium, & non solum pilulas nostras significabit. BRA. Est equidem, propterea utor potius latinis uocabulis, aut globulos, aut pilulas nominans. Sed his quæ in genere dicta sunt omiſſis, ad singularia catapotia descendamus, nam infinita propemodum Græcorum authorum loca inueniemus, quibus probari posset catapotiorum formā talem esse, ut deglutiri possit: dic modo quo ordine catapotia scripsisti? S E. Vt loculi, et pixides offerebantur. BRA. Igitur genus primum legas quod in tua scheda scriptum est, nam ab eo incipiemus.

Alefangine

S E. Pilulæ Alefanginæ nuncupatæ illæ sunt, quarum pixis mihi scribēti occurrit. BRA. Nec ab re, nam, & apud Mesuem primæ sunt, quæ in suo libro offeruntur. Aliās uerò tibi dictum est apud Mauritanos Alefangin pulueres odoratos significare, & grati saporis, quibus in obsonijs utimur, & uulgò simplici nomine species uocantur, sunt autem aromata, propterea hæ pilulæ de aromatibus interpretantur, non ob id solum, quia aromata tantum recipiant, sed quia multa capiunt aromata. Aliqui ab aloe Alefanginas nuncupant. Mesue inquit ad uentriculi dolorem conuenire, quando

quando ob pituitam doluerit, & ipsum roborant co-
 ctionem accelerantes, cerebrumque, & sensus omnes,
 ac uenterculum à crassis humoribus liberant: tamē ego
 in hoc casu simplici hiera potius utor, quā his Ale-
 fanginis dictis: nunc autem eius compositionem addu-
 cito. S E. hæc est quæ sequitur.

℞ Cinamoni

Cubebe

Ligni aloes

Calami aromatici

Macis

Nucis muscatæ

Cardamonij

Cariophilorum

Azari

Masticis

Schoeni

Spicæ

Carpobalsami

Absynthij sicci

Rosarum

} ana ʒ i

} ana ʒ v.

Terantur cōtritione crassa, & fundantur ea aquæ lib.
 duodecim: & coquantur usque ad consumptionem dua-
 rum partium, deinde fricentur manibus, & colentur, et
 eius aquositas exprimatur, & ℞ aloes succotrini bo-
 ni libram unā, quæ lauetur in lapidea patera uitriata,
 aqua pluuiali, deinde exsiccetur, & fundatur super ip-
 sam expressiōis prædictæ circiter libras duas, & te-
 rantur

A N T. M V S A E B R A.

rantur in sole. Deinde cum aloe ea, quæ sequuntur mi-
sceri debent.

℞ Myrrhæ	}	ana	℥	v
Masticis				
Crocī			℥	iij

Tere contritione bona, deinde prædictæ expressionis
residuum super ea fundetur, & conterantur usque dum
exsiccentur, & fiant ex eis pilulæ in modum ciceris, &
da ex eis à drachmis duabus usque ad aur. ij. & quan-
doque affectio exigit, ut ex eis minuatur uirtus aloes,
& ponimus ex eo ℥ iij. & quandoque exigit disposi-
tio, ut lauetur aloe prius cum aqua myrobalanorum, et
tunc accipe ex eis ab ℥. iij. usque ad ℥. viij. & coque
in aqua, & postquam coxeris cum hac aqua exsicca il-
lam, & laua ultimo cum aqua de speciebus, sicut dixi-
mus: sunt enim incolumes, hæc est integra apud Me-
suem Alefanginarum compositio. B R A. Fuere diu
apud recētes medicos probatæ, ac laudatæ hæ pilulæ,
& re uera non uidemus cur, & nunc laudari non de-
beāt, nisi à Græcis authoribus, alia potiora haberētur,
ab ortu ferè mundi experta, & comprobata, & in quæ
eadem ferè simplicia ingrediuntur. S E. Quæ nam
hæc sunt? B R A. Earūdem ferè uirium sunt, hæ pilu-
læ, quas de simplici hiera apud Galenū in septimo Me-
thodi medendi libro inuenies: nam & si tot simplicia
Galenī compositio non complectatur, ea saltem capit,
quæ ad affectiones uentriculi, & capitis, in materia
præsertim frigida, potissimū ualent: propterea Ale-
fanginis

fanginis pilulis simplicem Galeni hierā nunquā post-
ponimus: imò Galenum potius sequimur. S E. Quid
est AZari, quod hāc compositionē ingreditur? B R A.
Codex mēdosus est: nam pro azari, assari legendū est,
et re uera ita constat in pluribus antiquioribus codi-
cibus, quamuis et apud Damascenos hoc uocabulum
azarum, assarū significet. S E. Non possum nō ual-
de mirari de Mesue, qui sibi ipsi in hac cōpositione op-
poni uideatur: nempe inquit decoctionem fieri ad con-
sumptionem duarum partium, uerū ubi superius de de-
coctionibus agebat, in ipsis semper ordinem facit, ut il-
la quæ maiorem decoctionē in ebulliendo patiuntur præ-
cedāt, quæ uerò minorem sequatur, in his autem pilu-
lis absynthium ponitur, quod mediocrem patitur deco-
ctionem. Et rosæ adhuc minorem. Multaque ingre-
diuntur aromata substantiam raram habentia, et faci-
le solubilem, ut ipse Mesue in hac compositione sua do-
cumenta seruare non uideatur. B R A. Duo annotan-
da occurrunt, unum est Mesuem ea semper non repete-
re, quæ ab ipso in alijs locis dicta sunt: unde cū hīc de-
coctionem fieri iubet, eam fieri intelligit secundum ge-
nerales decoctionum regulas, quas prius ueluti funda-
menta iecerat, ut primò illa ebulliant, quæ decoctionem
maiores patiuntur, deinde quæ mediocrem, deniq; quæ
modicam. Vel cum hæc in præsentī decoctione posita
crasso modo conterēda docuerit, in hisque pilulis uis,
quæ in centro est simplicium exigatur, et non illa, quæ
in superficie: nam quæ in centro est roborat, et quo-
dam modo

dam modo styptica est, propterea tãta decoctione, tãm= que longa usus est. S E. Tamen non mediocre dubiũ apud authores est, de pulueribus, quos ipsi uocant species, an tenuissimè, uel crasso modo in puluerem reduci debeant. B R A. Hanc ambiguitatem non rarò audiui, sed illam potissimum faciunt in colocynthide ob diuersitatem authorum in ipsa, & oppugnantia: & de qua suo loco dicemus. Vt autem in præsentiarum tibi satisfiat, dicimus cum decoctio fit (ut in hac Mesue cõpositione) non exigitur extrema contritio, & in minutissimum puluerem solutio. Cum uerò simplicia in pilulas conformare uolueris, tunc in puluerem tenuissimum contere. Dic autem bone senex lauásne aloen? S E. Quid nam petis? lauo & pluries. B R A. Ne admiratione afficiaris, si de aloes lotionem interrogauerim, cum & multi sint, qui non lauent, & fortè qui lauant uno quodam errore inter lauandũ ducuntur. S E. Quónam errore duci possunt? B R A. Tuum lauandi modum referas, fortè tunc errorem interim ostendemus. S E. Aloen accipio, & in puluerẽ redigo, mox aptam inijcio, & baculo circunduco, deinde hoc commixtum relinquo quoad aloë in uasis fundum descendat, & tunc aquam proijcio, aliãque inijcio, & uehementer circunduco, & iterum descendere sino, idemq; tertio facio. B R A. Quoties hoc facis? S E. Certũ numerũ non seruo, sed nõ minus facio, quàm septies uel octies. B R A. Cum lauas, & quoties lauas nõne aqua illa, qua lauas inficitur? S E. Inficitur quidem, sed

dem, sed sorde aloes. BRA. Imò tenuiori aloes parte, quam proijcis simul cum aqua, unde nōnulli extitere, qui aquam nunquam mutassent, sed in eadem aqua perpetuò lauabant, dicentes lauare quandoque est alii cui rei aquam miscere, ut cum dicimus diluere uinum, hoc non. i. lauare uinum, sed aquam uino miscere. SE. Qui ita dicunt (me iudice) Mesue non intelligunt: nā hoc non diluere una solū fit uice. Mesue autem iubet aloen pluribus uicibus esse lauandā. BRA. Nec ego hos laudo, sed ueram lotionem intelligo. SE. Tamen albucasis ubi de modis abluendi aloen agit, abluit imbibendo simul decoctionem quandam, quam parat. BRA. Quæ nam est albucasis decoctio? SE. Hæc quæ sequitur.

℞ Cassiæ lignæ

Spicæ nardi

Affari

Squinanti

Carpobalsami

Xilobalsami

Cinamomi

Ligni aloes

Croci

Masticis

Laccæ

} ana 3 iij

Cōtūde & coque in libris sex aquæ, donec huius aquæ medietas consumpta sit: cola, & exprime, & pone in uitreum uas, accipitque optimæ aloes libram unam, &
c iij in pul=

in puluerem redigit, ac triturat: Deinde prædictâ decoctionem ipsam irrorat, donec tota in aloen imbibatur, ponitq; super uas marmoreum, aut uitreum, & in sole continuo torret: Deinde in mundam pateram ponit, & crassiori pâno tegit quoad exsicceetur, cum exsiccata fuerit iterum in puluerem cõterit, & alia decoctionis portione irrorat, & iterũ exsiccare permittit: quod toties facit, quoties ad plenum imbibita sit decoctio, & exsiccata, & deniq; in uase uitreo seruat. Vides hunc esse modum quendã ablutionis, & tamen nõ proijci aquam? BRA. Sed nunc te ostendere incipiã hũc modum non posse intelligi à Mesue, quia, inquit, sæpius abluatur aqua pluuiali secundum ablutionem à te nuper relatam, opus esset pluuiam aquam imbibi in aloē: at hæc aqua frigida est, & humida, quæ qualitates, & ab intentione pilularum alefanginarum diuersæ sunt, et affectibus oppugnant, quibus hæc pilulæ succurrere debent: quare ille Albucasis abluendi modus à Mesue intelligi non potest, præsertim quia cum decoctione suorum simplicium hanc imbibitionem non facit Mesue.

SE. Antiqui docuerunt ne lauandi modum, quo aloen lauare possimus? Affer tu, aut tuum, aut antiquum modum. BRA. Antiquos lota aloē usos esse maxime cõstat. Nam Galenus in septimo de arte curandi libro, & in his, quæ scribit de compositione medicamentorum secundum locos hieram fieri docet, et ex aloē lota, et ex non elota, et sæpius dicit sumendam esse aloē elotam, aliàs non elotam. Quo autem lauandi modo uteretur, non satis

non satis cōstat, tamē aqua lauasse arbitramur, & hinc argumentum accipimus, quod Dioscorides lib. tertio, ubi de aloe agit, dicit medicaminibus oculorum ualere tosta, uel lota, additq; lauatur autem, ut quod arenosissimum sit subsidat, abijciaturq;: pinguiſsimū uerò, & lene tollatur: uides igitur ad quem finem lotio tendat secundum Dioscoridem, ut. s. si quid terreū mixtum sit, id omne abeat, unde aloen lauandam esse iudicamus, ut crassas partes atque terreæ abeant, hocque aqua fontana fiat, & prima uice totum terreum subsistat. S E. Nōne & tu aquam illam eijciendam iudicas, in qua ablutio facta sit? B R A. Eijciendam. S E. Num & quod tenuē est eycis? B R A. Eijciam quod tenuissimum est, quia lotionem unam solum faciam, neq; aloen in puluerem redigam, ut lauem: sed optimam aloen accipiam, quæ (ut inquit Dioscorides, & Galenus) facile diluitur, & liquescit, per unam uerò, & solam ablu-tionem: partes solum quædam leues, & extrinsecæ abijciuntur: uerum ex hac ablutione id solum acquirit, quod minus educit, & adhuc minus per ablu-tiones duas, & per tres minus per plures, uel parū, uel nihil educet: hoc Galenus innuit in septimo de arte curādi libro, ubi, inquit, hieram fieri posse ex aloe lota, & non elota: additque, hæc itaque non elota ualentius uacuat, elota uacuat quidem minus, sed roborat uētre[m] magis: id igitur facit lotio, quod aloe minus euacuat, sed magis roborat paulo, & Aetio idem sentientibus. Galenus etiam in tertio de simplicium medicamentorum facul-

C iiij tatibus

tatibus lib. cap. 14. cum docet in brassica esse duas contrarias facultates, & illasmet posse esse in pluribus, de aloe hic agens dicit ab aliquo posse remoueri partes, quæ purgāt, unde inquit: nam si aloe accurate lauetur aut debiliter, aut planè nihil uentrē subducet, lotio igitur partes illas in aloe aufert quæ subducūt, & quāto lotiones magis multiplicātur, tanto minus subducens efficitur, ut apud Galenum exquisitissima lotio subductionē penitus auferat. S E. Quenā est huius rei causa? B R A. Quoniā in omni ablutione tenuiores partes auferuntur, & eiiciuntur: unde quanto plures fient ablutiones, tanto plures tenues partes abeunt, quæ sunt basis, & fundamentum eiectionis. S E. Tamen uentriculum uehementius roborabit? B R A. Equidem, & ideo cum intetio harum pilularum alesanginarum sit, & pituitam educere, ac humores crassos à uentriculo, cerebro, & instrumentis sensuum, & roborare uentriculum, ex multis aloes lotionibus nihil educunt, & Me sue intentum non habetur, quod est educere pituitosas materias, & crassas. S E. Quid igitur à pharmacopolis agendum est? B R A. Quantum in me sit Galenum imitarer in decimo Methodi medendi libro, ubi docet parandam esse hieram ex aloe lota, & non elota: nempe si lota sit hiera magis roborat, minus educit: si non elota minus roborat, magis educit: & ut in quarto de simplicium medicamentorum facultatibus lib. cap. 14. edocuit, si egregiè lauetur, aut parum, aut nihil educet, propterea suaderem, ut compositiones duas serua-

res, unam

res, uiam ex aloe non elota, qua uteremur, quoties materialium crassarum euacuatione indigeremus: nam aloe à Græcis inter medicamenta illa computatur, quæ à fecum educatione, *ἐκκοπρῶτις* idest stercoris eductiua nuncupantur: quando autem sola uentriculi, & capitis roboratione indigemus, has pilulas paratas uoluerim ex aloe egregie elota. S E. Si utroque indigeamus & roborare, & educere, quid tunc agendum est? B R A. Aloen habebimus medio quodam modo lotam .i. quæ nec egregie sit elota, neq; penitus illota. S E. Quomodo hoc fiet? B R A. Si semel tantum abluatur hoc habebis: non enim erit egregie lota, neque illota: etenim una sola lotio talis non est, ut eductiuam uim ab aloe auferre possit, & magis roborare potest, quam si esset non elota. De Mesue miror, qui toties lauari censuerit forte non est intelligendus Mesue, quod hæ pilulæ crassas materias educant, quoniam, etsi dicat mundificare stomachum à pituita, hoc fortassis intelligit mundificando, & non euacuando: & ita egregie lotam esse oportebit. Dicamus igitur cum harum pilularum usus sit, materias crassas resolvere, & roborare: propterea aloe pluribus lotionibus lauari debet, ut magis roboret, de euacuatione autem nihil refert, quia hoc non queritur: at si contingat uel semel uel bis, eum qui acceperit euacuari, tanto melius erit: nam ablutio partes illas remouet, quæ uim habent educendi: sunt uero hæ tenuiores, quæ semper cum abluatur eijciuntur. S E. Quot igitur uicibus lauari debet? B R A. Tertia lotio egregie aloen lauat,

lauat, quæ non in puluerem teratur, sed aquæ misceatur, quippe si bona sit aloë diluitur facile, et eliquatur. S E. Nō dabuntur igitur, ut euacuemus. B R A. Nō equidē, sed, ut resoluamus, ac roboremus, nūc huius cōpositionis reliquum examinemus, inquit aloë sumendam, quæ prius sit exsiccata: deinde superponendas esse duas libras illius decoctionis, & in sole ponendas miscentes quousque sit exsiccata, & hæc commixtio à recentibus nuncupatur ablutio aloës, per uiam nutritionis, quia decoctio illa imbibitur aloë, & ea ferè nutrirī uidetur, huius nutritionis fortē meminit Galenus. 8. de compositione medicamentorum secundum locos in simplici hiera, cū dicit aloë ali, ea autē exsiccata mirrham commiscet, Masticen, & Crocum: additque Mesue reliquum decoctionis superponi debere aloë, & agitari, quoad exsicceetur, postea utaris: sed peto, quot dies exigantur ad exsiccationem duarum librarum huius decoctionis. S E. Pro ratione temporis sub æstūte cane, quatuor aut quinque dies satis sunt. B R A. De reliquis duabus libris decoctionis, quid interim facis? S E. Omnes pulueres una uice non coquo, sed didium solum: postea reliquum iterum coquo, & ad duas libras resoluo: Aliter & corrumpetur decoctio illa, quæ remanet, in tali dierū spacio, & ad aliquā portionē saltē resolveretur. B R A. Istud nec probo, nec mihi placet: Malo etenim, ut una uice fiat tota decoctio, quoniā diuersum compositum est, si totā pulueris summā in. 12. aquæ libras ebullieris, quousq; adeo exsicceatur,

siccetur, ut quatuor solū supersint, ab eo si dimidiū pulueris acceperis, & usq; ad duas partes ebullias. S E. Mihi uidetur esse eadē compositio, in utraq; enim duæ tertiæ partes resoluūtur? B R A. Quantū ad cōpositionis proportionē omnino est proportio, sed nō quantum ad resolutionis tēpus, quia pulueri tēpore indigemus ad resolutionē. 8. librarū, quā ad resolutionē quatuor, in hac autem mora puluerū uires decoctionē magis ingrediūtur, præsertim quia crasso modo pulueri zati sunt: adde quod magis imprimit tota puluerū coacervatio in totū: præsertim tanto tempore ebulliendo, quā pars in partem. S E. Quomodo igitur agendum, ne corrumpatur aut resoluatur, antequam prima decoctionis pars aloes mixta euanescat? B R A. Audias, ille duæ decoctionis libræ, quæ aloë prima die miscentur, si dies sit canicularis, & feruētissima, eadēmet die exsiccabuntur. S E. Quomodo hoc fieri poterit? B R A. Arte. S E. Hanc artem libenter addiscerem. B R A. Edocebo si quid persolues. S E. Persoluam. B R A. En sponte edoceo, si octo aquæ libras acceperis, & in arctum uas posueris, deinde alias octo libras in latius uas eijcias, & alias octo in adhuc latius, & alias octo in latissimum, & hæc omnia uasa feruentissimo soli exposueris, deprehendes latissimi uasis aquam citius resolui, deinde latioris, deinde minus lati, denique arcti: nam quanto aqua est altior, tanto tardius resoluitur, ex his inferimus, secūdum uasis capacitatem aloen, & decoctionem recipientis tardius, & citius

citius exsiccari, lotionem igitur uasē accepto uitreo, in quo hæc ponas, & per ipsum decoctio ad semi digiti crassitudinem extēdatur, aut etiam minorem, eadem die resoluetur, itaque poteris secunda die reliquum decoctionis commiscere, & eadem secunda die, uel tertia saltem exsiccabitur. S E. Breui quidem dissoluetur hoc modo, sed æque bene commisceri non poterit in latiori patera, sicuti in arcta. B R A. Quid impedit? imò facilius commiscebitur, & per omnes partes tractari poterit, uolui, atque reuolui. S E. Eo modo multæ partes resoluentur. B R A. Aequè resoluentur si per multos dies exsiccentur. S E. Mihi æque non uidetur: nā multæ partes ab aloē reseruantur. B R A. Imò, ut ingenuè fatear, hoc mihi summè displicet, quòd soli exponantur, & misceantur, quoad exsiccentur: nempe multæ partes ui solis à decoctione trahuntur, & per aerem euanescent. S E. Quod resoluitur parui, uel nullius momenti est, sed tota uis in aloē imbibitur. B R A. Nos putamus esse aliquid magni momenti: etenim tenuiores partes aeræ, igneæ, et aqueæ illæ sunt, quæ euanescent: terreæ solæ supersunt, crassæ, et cōfractæ, in quibus nec odor, nec uerus sapor inueniri poterunt. S E. Imò relinquitur odor. B R A. Nō est uerus decoctionis odor, is enim uaporosæ substantiæ, & tenui innititur, quæ à radijs solaribus ad se trahitur, & consumitur, ac exsiccatur: quippe disputatio est in naturali philosophia, an accidentia de subiecto in subiectum transire possint, & qui transire censent, argumentum habent, de odore

de odore, qui accidens est. tamen ex pomo in manū trā
sit: veri autem philosophi, qui cum Aristotele putant
non transire, dicunt, & si odor ex pomo in manum trā
sire uideatur: tamen de subiecto in subiectum non tran
sit, et si id experimento comprobabis, quia accepto po
mo, et per aliquod tempus per manum conuoluto, odor
in manu sentitur, ad hoc experimentum duæ sunt diuer
sæ sententiæ, quæ respondent: una dicit in manu nouum
odorem generari, sicuti ex igne nouus calor in linteo
fit, hæc autem sententia à magnis philosophis non pro
batur, sed potius id probant, quod ab alia sententia, et
uera philosophorum opinione dicitur, odorem .s. non
esse in tota pomi substātia tanquam in subiecto, sed es
se in tenuioribus partibus uaporosis, quæ partes cor
pora sunt, cum uerò pomum tractamus ex manus cali
ditate meatus insensibiles pomi aperiuntur, et uapores
illi exeunt, qui sunt corpora, et quibus odor tanquam
subiecto inhæret: illique uapores manui inherentes, po
mi odoris in manu seruant: quod autem hoc sit, ex eo
uidere licet: quia si hyeme pomum odoraueris, in prin
cipio nihil redolet: nam eius insensibiles meatus clau
si sunt: cum uerò ita manu tractatur, ut caleat, uel alio
etiam modo caleat, adeò, ut euaporatio in qua odor
inest exire possit, tunc odor persentiri incipit: at si po
mum diu tractaueris denique inodorus efficietur, quia
uniuersa euaporatio, cui odor innititur, exilit, et hoc
in omni odorata re contingit: propterea odoramenta
clausa seruari debent, ne euaporent, alioqui simul exit
odor

odor, experientiaque uidemus liquida odoramenta, et quæ nihil habent glutinosi, si in detecto uase fricentur, odorem amittere, quia exhalationes, quibus odor inuititur, abeunt, ut in aqua rosacea et similibus uidere nihil impedit: illa uerò quæ glutinosa sunt odoramenta, odorem quidem remittunt, sed penitus non amittunt, tamen tam diu tractari possint, et detecta seruari, et exsicari, quòd odorem amitteret, ut in zibetto, ac moscho, quæ maximè redolēt experientia ostendit: ab Aristotele igitur nō ab re dictum est odorem esse fumosam exhalationem. i. fumosæ inuiti exhalationi, quod et ante Aristotelem censet Plato: nam in calce secundi Alcibiadis odorem in uaporosa re fundari innuit, ubi Socrates de Homero loquens ita dicit, Troianos cū suburbanum ædificium molirentur, dicere dijs immortalibus preciosa sacrificia, bonum nidorem uerò, ex litore sua uem ad cœlum usque uentis extolli, quod inditium est odorem esse in uaporibus, et fumo: hoc autem Plato ex Homero fortè accepit, primo Iliados uersu. 313. cū de sacrificio agens in hunc modum cecinit.

Κνίσση δ' οὐρανον ἵκεν ἐλιδομένη περὶ καπνῷ

In cœlum nidor fumo reuolutus abibat.

Idem sentit, et Auicena in libello de origine spiritus capite. 9. primi tractatus, ubi docet quid sit subiectū aromatizitatis (ut eius uerbis utar) uerum, ne hac in re nimis immoremur, et nostro fine frustremur, dicimus fumos ab illa decoctione eleuari, quibus fumus odor inuititur, et uigor simplicium decoctionem ingredientium solūmque

solūmque terrestrem partem remanere. S E. Tibi igitur placere non uidetur, ut hanc decoctionem exsiccare sinamus: nempe sol mire trahit partes à centro usq; imo & si in umbra exsiccentur, & nimis immorentur, & fumos eleuari opus est: unde potius uoluerim, ut pulueres illi immiscerentr aloe, quā ut illa decoctio fieret. S E. Putas igitur nihil uirium in aloe ex tali decoctione remanere? B R A. Absit ut nihil dicam, parum tamen remanet. S E. De odore ipso non modocriter ambigo, an in solis uaporibus sit. B R A. Nō est opus hanc philosophicam materiam nos hīc differe-re, sed ipsam uidere, si cupias nostra libri prædicamentorum comentaria perlegas, ubi adeo exaggeratē illa tractamus, ut nihil desit. S E. His pilulis ultimā manum imponamus. B R A. Hæc sit ultima manus, pulueres actu potius ingredi debent, quā decoctio illa, quæ postea ui solis exsiccet. S E. Tamen recentes medici, qui pharmacopolium nostrum frequentant, ita parari uolunt. B R A. Pro ipsis para, mihi satis est habere simplicem Galeni hieram ex aloe elota, & non elota: uerum apud alios authores compositiones aliæ non desunt ab his diuersæ, quæ alefangine pilulæ uocantur. Nempe ha. in. 10. lib. suæ uocatæ praticæ, & in 7. ubi de inordinato appetitu agit, similem ferè descriptionem alefanginarum refert. Et serapio in antidotario suo tres descriptiones ponit, quarum prima aliquā affinitatem cū hac habet. S E. Illæ solū in usu sunt, quas Mesue descripsit: unum autem scire percupio cum dicti

ANT. MVSÆ BRA.

dicit rosarum absynthij ana 3 v. Alij contextus habet ana 3 v. Quid intelligere oportet 3 v? BRA. Minor aliquem esse, qui in hac re dubitet, & qui statim suum codicem non emendauerit, si dicat uncias in drachmas. Verum de his alefanginis satis dictum est: quarum loco utor ego simplici hiera Galeni: propterea non ab re esset, si secundo loco de pilulis hierae simplicis ageremus cum quibus magnam affinitatem habent praedictae, & in eadem intentione eis utimur.

Hiera
simplex

SE. Pilulae de simplici hiera Galeni in nostra scheda secundo loco scriptae non erant, sed posteaquam tibi animo est, ut illas excutiamus, ut lubet fiat. BRA. Quomodo illas paras? SE. Galeni modo paro. Nam in primis hieram picram constituo, ut Mesue docet distinctione tertia de medicinis solutiuis. BRA. Illam explica. SE. Ita fit à Galeno (ut refert Mesue.)

R Cinamomi
Masticis
Asari
Spicae
Carpobalsami
Crocī
Xilaloēs
Cassiae

} an. partes aequales

Aloes ad duplum ponderis haec sunt species hierae Galeni, ex quibus pilulae de hiera simplici conficiuntur apud Mesuem. BRA. Quo liquore miscetis hos pulveres, ut in pilulas conformentur? SE. Melle rosato. BRA.

Vidistine

Vidistine alios, qui hanc compositionem alio modo cōponerent? S E. Imò sunt Ferrariae, qui ex sex rebus solum conficiant. B R A. Simplicium pondus referre ne pigeat. S E. en.

℞ Cinnamomi

Asari

Xilobalsami

Spicæ nardi

Croci

Masticis

} ana partes æquales.

Aloes ad duplum ponderis. B R A. Quomodo accipis hoc duplum ponderis, an totius compositionis, an solum unius simplicis medicamenti? S E. Vnius simplicis, ut si cinnamomum sit, uncia una, aloes sit, unciae duæ. B R A. Exquisitius fuisset ad duplum ponderis omnium, quia compositio magis propinqua fuisset cōpositioni Galeni. S E. Non est igitur Galeni descriptio. B R A. Non est quoad pondus, nec illa, quā facis, est Galeni simplex hiera, nec alia quàm nonnulli parant, & Nicolaus Galeno illam attribuit, & simpliciter uocat picram. i. amaram Galeni, quam dicit ad omnem capitis frigiditatem ualere, & stomachi coctionē procurare, uomitum stringere uteri frigiditati subuenire, conceptionem adiuuare: quam dicit exhibendam esse in balneo uel eunti dormitū. Eius compositio hæc est.

℞ Aloes optimæ

Cinnamomi

Nardi

3 xiiij .s.

D

Costi

ANT. MVSABRA.

Costi	}	ana 3. i. g. viij
Croci		
Schæni		
Xilobalsami		
Cassie fistulæ		
Masticis		
Asari		
Rosarum		
Amomi		
Absynthij		
Mel quod sufficit		

Hæc in hiera illa picra, qua in clysterijs nos utimur, & quam præbeo quoties simpliciter indicitur hiera picra à medicis uel hiera picra Galeni: tamen non est simplex: scimus nonnullos pharmacopolas, qui alium puluerem parant, quo pilulas istas conficiunt: sed quia picra mihi composita uidetur, & non simplex, ideo de compositione illa nullam mentionem feci. BRA. Ab re non est omnia referre, ut errores detegantur, & in ueritatem adducantur. SE. Hæc est, quæ sequitur

℞ Cinnamomi	}
Croci	
Spicæ	
Schoeni	
Asari	
Cassie lignæ	
Xiloaloes	
Carpobalsami	

Violarum

Violarum
 Absynthij
 Epithimi
 Stechados
 Agarici
 Rosarum
 Turbith
 Colocynthidis
 Masticis

ana. ʒ. i.

Scamonij correcti ʒ ij

Aloes Epatici ad pondus omnium.

Omnia tenuissimè in puluerem redigit & in pilulas conformat ex melle rosato uel re alia secundum intentionem egritudinis. BRA. Et asserunt hanc esse hieram Galeni? SE. Asserunt. BRA. Res profectò mira & quæ apud Galenum nusquam reperitur, & Galenus de turbith, mentionem nunquam fecit, multique hac utuntur pro illa hiera qua in climatibus utimur: nam & ipsa à Nicolao describitur, & talem differentiam facit, quia primam, uocat Galeni picram, secundā hieram picram Galeni. Audias & alterum quorundam errorem qui ueram quidam Galeni appellatam hieram ex sex rebus faciunt & centum drachmis aloes, sed singulorum simplicium unam solam drachmam ponunt.

SE. A te certo scire uoluerim quomodo confici debeat hæc simplex Galeni hiera. BRA. Hoc modo te coelabo, scito Galenū exhibuisse hieram in puluerem redactam quam ex decocto aliquo bibebant, uel iure, uel

D ij in ecleg=

in eclegmatis formam deducebant, uel catapotiorum, et globorum: sed priusquam de simplici Galeni hiera loquamur, prius inspectare oportet, an à Galeno inuenta sit & composita hæc hiera. S E. Cur in hoc dubitas cum & serapio, & Auicenna in hac hiera Galenum adducant, ueluti huius compositionis authorem & inuentorem? B R A. Adducunt quidem, quoniam apud Galenum scriptam inueniunt: sed an Galeno authore extiterit ignorabant, imò hieram aliam scribunt, quàm illa sit, quæ apud Galenum inuenitur. S E. Quomodo fieri potest tales tantosque uiros deceptos esse? B R A. An ipsi decepti sint uel eorum interpretes, & librarij nostrum non est iudicium ferre, id tamen aperta fronte profiteri audemus infinitas esse compositiones ab antiquis confectas, quas in Auicenna, serapione, Mesue, & Haliabate, Mutilus, imperfectas, & perperam adductas legimus. En Mesue octo simplicia ponit in hac compositione præter aloen. Idem Auicenna facit, & ponunt duplum ponderis aloes, serapio tres hieræ descriptiones refert, quarum prima uera est Galeni simplex hiera, quamuis simplicium pondus per haur faciat quòd Galenus drachmam dicit: sed hoc ad rem nihil facit. Fortè haur apud ipsos drachmam significat, quamuis ab omnibus serè receptum sit. signarem drachmam unā & semis. Verum ad rem nostram redeunt dicamus hanc simplicem hieram non fuisse à Galeno inuentam: sed potius ab Andromacho. S E. Quid inquis? Receptum est apud omnes hanc hieram esse Galeni inuētum.

Mesue id

Mesue id sentit, id sentit Auicenna & omnes simul re-
centes. B R A. Sentiant hi authores quicquid uelint,
scito hanc hieram esse Andromachi hieram. Nam anti-
quorum mos fuit compositiones quasdam à seipsis ha-
bere inuentas quas ipsi suas sacras compositiones nun-
cupabant, quoniam eas magnificiebant & aegris tan-
quam res sacras exhibebant, unde ruffi hiera reperitur
satis probata: hiera Anthiochi, hiera Iusti, hiera Archi-
genis. S E. Galenus ergo nullam hieram parauit, quā
ipse suomet ingenio constituisset? B R A. Hæc uoca-
ta simplex Galeni non est, ut ibi oculata fide ostendam:
sed Paulus Aegineta lib. 7. cap. 8. cū hieras refert hie-
ram quandam adducit, quā Galeni hieram uocat. S E.
Quenam est illa? B R A. hæc quæ sequitur.

R̄ Frixaginis

Piperis longi

Piperis albi

Stechadis

Veratri nigri

Schamoniij

Spicæ nardi

Scylle assatæ

Epithimij (secūdū aliquos)

Mirr hæ

Croci

Guttæ amoniaci, Thymia

matic, Euphorbij

} vniuscuiusq;
3. XVI.

} vniuscuiusq;
3. viij.

Quæ cuncta melle excipiuntur. S E. Hæc non in Ga

D iij lemi

ANT. MVSÆ BRA.

leni hiera simplex, neque eiusdem composita hiera quā
Nicolaus refert, & tu superius adduxisti. BRA.
Hanc etiam compositionem apud Galenum inuenire nō
potui. Aetius præterea lib. 3. cap. 117. hieram quandā
describit, quam Galeno attribuit: cuius compositio ab
illa Pauli euariat ipsa: Nam, inquit.

℞ Pulpæ colocinthidis	3 viij.
Scyllæ assate	
Amoniæ Timiamathis	} singulorum 3. xvi.
Schamoniij	
Corticis ellebori nigri	
Stechadis	
Hiperici	
Epithimi	
Succi polypodij	} singulorū 3 viij in alio codice habetur 3. ij.
Bdelij	
Aloes	
Camedrios, in alio co dice habetur Eupatorij	
Marubij	
Cassie	
Mirrhe Trogloditicæ	} singulorū 3 iiij
Sagapeni	
Croci	
Aristolochiæ	
Piperis albi	
Piperis nigri	
Piperis longi	

Cinamomi

Cinamomi
 Oppoponacis
 Castorei
 Petroselini

Mellis quod sufficit, integra exhibitio ʒ. iij. media. iij.
 Minima. ij. cum melicrato, & minutissimi salis coclea-
 rij semis, hæc est Galeni hiera secundum Aetium. Tu au-
 tem uidere potes quanta sit differentia inter illam Pau-
 li, & istam. S E. Differentia est in simplicibus, & in
 copia, hæc autem à te nuper dicta hiera reperitur ne-
 apud Galenum? B R A. Eam diu quæsiui, & tamen in-
 tegrè inuenire non potui. S E. Vnum est à quo mo-
 ueor hieram simplicem esse Galeni hieram, quia Paulus
 lib. 7. cap. 11. illam compositionem referens dicit, pi-
 cra Galeni accipit.

Aloes	3	C.
Ligni balsami	}	singulorū 3 vi.
Mastiches		
Croci		
Spicæ nardi		
Asari		
Cinamomi		

Sunt qui iunci rotundi odorati, floris, & cassiæ unius-
 cuiusque. ʒ. vi. admisceant, exhibe. ʒ. i. in hydromelitæ.
 hæc Paulus, ex quibus apparet, hanc compositionem es-
 se Galeni existimasse. B R A. Galenus idem non scri-
 bit, ac si sua sit, nec à Paulo refertur, ac si Galeni sit: sed
 quia, & ab ipso Galeno refertur, uerū ut animus tuus

D iij quietior

quietior euadat: nunc ostendamus hanc hieram non esse Galeni. Inuenio ipsam apud Galenum in quinque locis positam, in tribus locis in lib. de compositione medicamentorum *ὑπὸ τὸ πρῶτον*: & in septimo Methodi medendi lib. & in sexto de sanitate tuenda, compositio quam omnes passim sequuntur, & adducunt ex septimo Methodi medendi accipitur, & hic locus in medium semper affertur, cum de hac hiera mentio fit, inquit uero præcitato loco Galenus: Expedit ergo paratam habere, quam omnes medici picram. i. amaram uocant: atq; hanc dupliciter confectam utique ex aloe elota, & non elota, admiscetur autem huic Cinamomi.

Cinamomi	}	vniuscuiusq; 3. vi.
Xilobalsami		
Assari		
Spicæ nardi		
Croci		
Masticis chiæ	}	
Aloes		
	3	c.

Ex his colligere potes, si omnes medici uocant hoc medicamentum picram non esse eius inuentum: nempe dixisset quod nos picram uocamus, prope finem intra sexti libri, de sanitate tuenda, inquit. In totum ergo ad aloes drachmas centum, reliquorum cuiusque coniunguntur 3. sex quæ ipsa quoq; sex sunt, atque hæc est picra quam Romæ omnes præparant, ex quo apparet, si omnes Romæ habebant hanc picram, quod ab ipso non fuerat inuenta: præsertim quia non tantum immoratus erat

erat Romæ, ut omnes illam parare potuissent, cum multos habuerit æmulos, qui Galeni compositionem non parassent, in secundo etiam lib. de componendis pharmacis secundum locos, ubi de ijs, qui ex stomachi uitio capite dolent, agit, inquit, præstantissimum præsidium est medicamen ex aloë præparatum, quod nonnulli quidem uocant picram, hoc est amaram, nonnulli hiera ex aloë, ac iniiciunt quidem centum aloës drachmas, sex autem aliorum singulorum, quæ & ipsa sex sunt numero Cinnamonomi, spicæ nardi, Xilobalsami, Mastiches chiæ, Asari, Croci: ex hoc loco quia aliquos uno modo uocare dixit, alios alio modo, suam compositionem non esse deprehendi, potest in octauo autem libr. de componendis pharmacis secundum locos, ubi scribit, quas Andromachus tradiderit facultates stomachicas, inquit, cum Andromachus inscripssisset stomachicæ: deinde sic incæpit, ad stomachicos hiera quatuor, deinde totam eius compositionem ordine tradidit, quæ in hunc modum habet.

Iunci odori flores

Xilobalsami

Mastiches

Croci

Nardi indicæ

Asari

Cinamomi

Aloës elotæ

3 c.

singulorum 3. vi

Simul leuigata reponito, si ergo Andromachus hac hiera utebatur, qui ante Galenum scripsit, nam de eo in pluribus

ribus locis Galenus mentionē facit, qui & libros Therapeuticę scripsit: propterea hæc hiera Andromacho potius attribuenda esset, quàm Galeno. S E. Non tamen dicit fuisse inuentum Andromachi. BRA. Non equidem, quia re uera est inuentum Themisonis, qui ante Andromachum extitit: Fuit autem Asclepiadis auditor, ut de eo pluribus locis mentionem facit Plinius, de quo Iuuenalis.

Quot Themison egros autumnō occiderit uno.

S E. Quomodo hoc scis? BRA. Quoniam Galenus in eodē octauo de compositione medicamentorū secundum locos, hanc compositionē ponit, & præfixa inscriptio dicit: Antidotū hiera Themisonis ad stomachi subuersiones ualet, & æstuatibus, & ad omnem inflationē, tardam excoctionem, & uteri affectus, est etiam ad urinā probè efficax, summāque facultas admirabilis, hydropicis, iecorarijs, & nephriticis, quin & mulieribus menses educit, postea descriptionē ponit, quæ præcisè est simplex hiera appellata, ita enim post titulū sequitur.

Aloes	3	C.
Mastiches	3	I.
Croci	tantundem	
Nardi indicę	} singulorum	3 I
Cinamomi		
Carpobalsami		
Asari		

Contundito, incernitoque cribro tenuissimo, seruatoq; siccum, ut perspirare possit, uides esse hieram simplicē,
 & à

¶ à Galeno hîc nuncupari antidotum hiêra Themiso-
nis. S E. Igitur qui indicunt, dicere debent: R hieræ
Themisonis? B R A. Ita indicare debent, quod etiã à
Themisone inuêta fuerit: Aetius testis esse potest lib. 6.
cap. 10. ubi curationē melancholicorū ex Galeno ponit,
inquiens, dandam esse hierã aloes, quæ præ cæteris epi-
thymum recipit, quam conficies sicuti iubet Themison.

Aloes	3	C.
Mastiches	}	singulorū 3 l.
Croci		
Spicæ nardi		
Cinamomi ad du- plum cassiæ		
Asari		
Carbobalsami	}	
Epithymi		
	3	ij

Detur in mulsa coclearis magni ad mensuram, hoc est
satis efficax testimonium, hanc hieram non esse Galeni:
sed Themisonis, qui multò ante Galenum scripsit, quã-
uis serapio in tractatu de Antidotis eam Andromacho
attribuat, id autem fecit: quia compositionem istam ac-
cepit ex. 8. de compositione medicamentorum secundū
locos, ubi Galenus refert quas Andromachus tradide-
rit facultates stomachicas in quo loco hieram ponit,
qua utebatur Andromachus, non tamen hieram ab An-
dromacho inuentam. S E. Quicquid sit, hæc non est
Galeni compositio, uel ab Andromacho, uel à Themiso-
ne inuenta sit, eam tamen antiquiores in frequentissimo
usu ha-

ANT. MVSÆ BRA.

usu habuere: sed tu in presentiarum, quomodo ex amussini fieri debeat edoceto. BRA. Id quam lubenter agam Themison ex septem rebus hieram composuit, ut Galenus in octauo lib. de compositione medicamentorum secundum locos refert. SE. Quæ sunt hæ septem res, quæ secundum Themisonem ingrediuntur? BRA. Hæ sunt.

Aloes	3	C.
Mastiches	3	I.
Croci	tantundem	
Nardi indicæ	}	singulorum 3 I
Cinamomi		
Carpobalsami		
Asari.		

SE. Hanc compositionem superius etiam adduxisti. BRA. Adduxi: sed nunc, ut ostenderim ex quibus pararet Themison, adducere denuo non sum grauatus: tamen huius medicamenti pondus in simplicibus diuersum est apud Asclepiadem, & Andromachum: nempe Asclepiades aliorum simplicium unciam miscet, hoc est pondo drachmas argenteas octo, aut septem semissem: Andromachus autem drachmas sex, conueniunt ambo in positione drachmarum centum aloes: Andromachus ponit aloeni elotam, Asclepiades non elotam. Andromachus recipit Xilobalsamum, Asclepiades Carpo balsamum: Andromachus florem iunci odorati miscet, quod non facit Asclepiades, hic uero Galeni locus me dubitare facit, An Themison fuerit, qui Asclepiadem audierit

audierit, cū Asclepiades adducat hāc hieram tanquā Themisonis Antidotum: quod an ita sit, nunc curæ nō sit, idq; satis esto. Themisonis hieram nuncupari, quā (ut eodem octauo lib. Galenus refert) simpliciter hieram appellarunt, sed distinctionis gratia apposuerunt dia aloes, ut diceretur hiera dia aloes, ad alterius hieræ differētiā, quæ dia Colocinthidos appellatur, hancque simplici uocabulo picrā, idest, amarā nūcupabant.

S E. Cū nonnulli drachmas sex simpliciu, nonnulli octo ab aloe ponāt, quos imitari debeo? B R A. Licet Themison huius cōpositionis inuētor unciam posuerit, & idem fecerit Asclepiades, tamen cū facile sit inuentis addere, & quod iam inuēta est perficere, Andromachū, & Galenū posteriores imiteris, qui rem interius considerantes, sex drachmas solum simpliciu miscuerunt, ut præcitato loco, & in secundo loco eiusdem uoluminis, & in septimo Methodi medendi, & in sexto de sanitate tuenda uidere est.

S E. Erunt igitur omnium simplicium præter aloen sex drachmæ. B R A. Ab re fortē non erit, si omnium simplicium, quæ hanc compositionem ingrediuntur, finem consideremus.

S E. Imò erit optimum, propter quod Cinamomum recipit? B R A. quoniam, ut Galenus dicit lib. octauo de compositione medicamentorum secundum locos, præter id quod tenuissimarum sit partium, additur etiam, ut uētris meatus simul adaperiat, abstergat, extenuetque, si quid glutinosum crassūue humoribus inhærescat: Etenim crassos hos humores ob expurgantis facultatis imbecillitatem

tatem aloë non solet attrahere : quare , & biliosarum
in uentre dispositionum præstātissimum est remedium,
ut uno die frequenter multos curauerit, qui stomachi
uitio molestari crediti sunt: iuuat & hoc, & omnes alios
affectus ex prauissimis succis contractos, Cinamo-
mum admixtum, ut quod uim habeat qua prauas quali-
tates in naturalem statum reducit. Hic est igitur finis
ob quem compositio hæc Cinamomum recipit. S E.
Cum à te aliàs detur, sit nos uerò Cinamomo carere,
quomodo fiet hæc integra compositio? B R A. Gale-
nus in sexto de sanitate tuenda libro de hac compositi-
tione agens, inquit, in defectu Cinamomi accipiendum
esse duplum cassiæ optimæ, quam aliàs ea esse uirtute
nonnulli putant, ut nihil ab inualido Cinamomo absit,
quod tamen non credit Galenus, quia à generoso Cina-
momo etiam talis cassia longè superatur: sed, inquit, si-
cuti in boni panis inopia, uel uilissimo uescimur, sic in
Cinamomi penuria exquisitissima utemur cassia. S E.
Ergo quia Cinamomo caremus in hac compositione
duodecim drachmæ cassiæ, idest canellæ poni debent?
B R A. Omnino si Galenum, & antiquos sequi uolue-
rimus, quamuis aloës uis ex hac copia in tali compo-
sitione parum denigrabitur: ueruntamē nunc uerum Ci-
namomum ad nos allatum est, ut tibi post hunc sermo-
nem ostendamus. S E. Non mediocri gaudio afficiar,
si antequam moriar Cinamomum uidere datum sit, dic
uerò propter quod mastiche hanc compositionem in-
greditur? B R A. Galenus octauo lib. de compositio-
ne me-

ne medicamentorum secundum locos, inquit, Mastichen hanc compositionem ingredi, quia apta stomacho gratique odoris est confringendæ in aloes medicamentosa efficax, ut autem de omnibus alijs in summa tibi dicā, aliqua sunt abstersoria, & tenuia, alia stomacho apta robore quidē longē cinamomo inferiora, genus autē idē facultatis habentia. Galenus præterea inquit melius esse loco Asari Carpesium ponere: Cū uerò nobis Carpesium desit, Asarum ponere curauimus, hæc q; consyderatio est in secundo lib. de compositione medicamentorum secundum locos, ubi etiam de Croco differit, an sex drachmæ præcipi debeant, uel pauciores, quia nōnullæ ex his, quæ ei adiiciuntur, caput feriunt, quod dicit Galenus frequēter sibi accidere hæc solo Croci odore, Ideo compositionem illam optimam iudicat, quæ recipit Croci. 3. V. Aloes. 3. XC. Et cum sint aliqui, qui facile capite replentur, pro his quatuor solum croci. 3. iniicit, qua compositione in his etiam utitur, qui suffusorum imaginationes, aut accidentia ex stomachi affectu patiuntur, quibus autem uenter prohibetur, & in mulieribus, quæ non probè purgantur sex croci. 3. ponit & quadraginta aloes. SE. Ergo aloë quādoque non debet esse centum drachmæ? BRA. Minimè secundum Galenum in secundo de compositione medicamentorum secundum locos. In septimo autem Methodi medendi huius rei nihil meminit: at in sexto de sanitate tuenda, dicit, se fecisse duas picras, præter illam, qua omnes utuntur, quæ habet centum drachmas aloes, & sex alia

sex alia sex rerum in una uerò suarum picrarum ponit plus eorum, quæ calefaciunt, in altera minus. Dicit autem immisceri plus calefacientium, si aloes quantitas dematur, ut si aloes sit drachmæ 80. alia sint drachmæ sex. Erunt autem illa, quæ calefaciunt minus, si aloes multiplicetur, ut si drachmæ. 21. addantur, sitq; aloes drachmæ. 121. reliqua drachmæ. 6. S E. Optare ego compositionem unam statam & firmam. BRA. Fieri non potest, quin duæ sint. S E. Quare? BRA. Quia paratam habere oportet picram ex aloes elotâ, et ex non elota: postea, si medicus quicquam addere uoluerit, id facere poterit, aut ex aloes, aut ex alijs rebus. S E. Quas uires habet aloes elota, & nō elota? BRA. Superius dictum est, & Galenus in sexto Methodi medendi, & in secundo, & octauo de compositione medicamentorum secundum locos docet, inquit, non elotam aloen minus roborare uentriculum, sed magis euacuare, e contrario lotam magis roborare uentriculum, & minus euacuare: quia in elotione tenuiores partes, & quæ habent uim medicamentosam abeunt, & eiiciuntur. S E. Optarim, ut compositionem illam afferres, quæ Galeni mentem attingere magis uidetur. BRA. Quamuis in locis uarijs illâ probet, quæ recipit aloes drachmæ centum: aliarum rerum sex, in secundo tamen de compositione medicamentorum secundum locos, & in octauo, hanc, quæ sequitur componendam minuere uidetur, & seruandam.

R Aloes

3 XC.

Cinamomi

Cinamomi 3 lxi. sed pro eo cassia, idest
canellæ. 3. xij

Xilobalsami

Asari

Spicæ nardi

Mastiches

Croci

} ana 3. vi.

3 v.

Omnia in puluerem redacta misceto & seruato. S E.
Quantā huius picræ quantitātē dare oportet? B R A.
Galenus in septimo Methodi medendi, inquit: Si ueli-
mus exhibere maximum eius modum, dabimus duorum
magnorum coclearium mensuram: si mediocrem mo-
dum duorum paruorum coclearium similimum mo-
dum unius parui coclearij mensuram exhibebimus. In
secundo autem lib. de compositione medicamentorū se-
cundum locos, inquit, datur autem medicamento sum-
mum. 3. I. minimum dimidia inter utrunq; pondus alia
exhibentur, dum quantitas pro ætate corporis, magni-
tudine, & consuetudine euariat. At in octauo eiusdem
uoluminis lib. Andromachum adducit: qui, inquit, qui-
busdam dari coclearium unum: quibusdam duo, Galenus
uerò exponere uolens, quod intelligendum sit per co-
clearium exponit drachmam argenteam, quam Roma-
ni (inquit) denarium appellant: hæc uerò nos uber-
tim discussimus in eo libello, quem de ponderibus medi-
cis fecimus. Aetius lib. 6. cap. 10. exhibet ad coclearis
magni mensuram: sed ipse compositionem facit ex. 8. 3.
aliarum rerum, & centum aloes. Paulus lib. 7. cap. 11.

E 3. I. dari

3. I. dari iubet, nos uerò in præsentiarum huius picræ
usque ad duas drachmas damus magno profectu. S E.
Quomodo antiqui hos pulueres miscebant, ut ægris
facilius corrigerentur? B R A. Galenus, & alij anti-
qui mixtos seruabant, & uario modo porrigebāt. Pau-
lus præcitato loco ex Hydromelite proprinandos iu-
bet: Andromachus ex aquæ frigida cyathis quatuor,
aut calidæ: Asclepiades ex aqua frigida, aut ex uino.
S E. Debebāt uinū, & aquā abhorrere per aliquot dies.
B R A. Galenus tamen in octauo de compositione me-
dicamentorum secundum locos, inquit, satius esse, si ex
mulso aliquis medicamentum hoc exhibeat. Verum ipse
iubet dari cum aquæ cyathis, non plus tribus. Idem in
secundo lib. censet, & in septimo Methodi medendi, ubi
etiam, inquit, aliquos excipere hoc medicamentum de-
spumato melle. S E. Et nos hoc modo puluerem ex
melle rosaceo excipimus, & in pilulas conformamus,
compositionem igitur parabimus, ut superius edocui-
sti ex nonaginta drachmis aloes. B R A. Equidem,
& cum aloe lota, & non elota: & ex melle, uel etiam
rosaceo in globum disponito, & in tali loco seruato, ut
perspirare possit: nam probus medicus ea addere sciet,
quæ ad ægrotantis intentionem conuenient: Galenus
etenim plerumque utitur picra ex acuta potissimum in
libris de compositione medicamentorum secundum lo-
cos, intelligit uerò hanc picram, cui aliud acutum medi-
camentum additum sit, ut Colocinthis aut belleborum.
S E. Ad quos affectus ualet hæc compositio? B R A.
Ad quam-

Ad quàmplures: sed hinc inde positi sunt in uarijs locis, potissimum uerò uni affectui succurrit cum uentriculi parietes materia pituitosa pleni sunt & uentriculis imbecillioribus succurrit in his, qui literis incumbunt, & ualde studiosi sunt, præsertim ex aloe lota, & his quibus mens aliquo studio occupatur: nunc illa sigillatim annotemus, quæ ab authoribus dantur: primò igitur (ut Galenus in septimo Methodi medendi testatur) ualet ad uitiosos succos, qui in tunicis uentriculi habentur: Idem dicit in sexto de sanitate tuenda, & in secundo, & octauo de compositione medicamentorum secundum locos, ex secundo eiusdem uoluminis lib. ualet ad suffusionum imaginationes, & ad accidentia ex stomachi affectu, ibidem ad hos ualet, quibus uenter prohibetur.

Ibidem mulieribus cõuenit, quæ non probè purgatur. Ex octauo de compositione medicamentorum secundum locos, ubi de stomachicis Andromachi agit, inquit, his dari non debet, qui calida, & sicca intemperie afficiuntur: Nec qui sicca cum frigidityte nec absolute his, qui ex solis qualitatibus particulam aliquam habent uitiatam, iuuat omnes prauas dispositiones ex prauis humoribus ortas, & ualet ad articulos relaxatos. Ex eodem libro, ubi incipit Anthidotum hiera Themisonis, ualet ad stomachi subuersiones.

Conuenit æstuantibus

Valet ad omnem inflationem

Ad tardam concoctionem

E ij Conuenit

ANT. MVSÆ BRA.

Conuenit uteri affectibus.

Ad urinam probe efficax est

Hidropicis

Iecorarijs

Nephriticis

}

succurrit

Menses educit

Succurrit his qui bilem uomunt.

Inflātionibus interioribus ex Hydromelite cōuenit.

Ad difficiles sanorum coctiones ualet,

Valet his qui habent bilem in tunicis uentriculi.

Robur particulis adhibet per quas iter moliuntur.

Auget calorem locorum per quos transit.

SE. Est ergo mirabile medicamentum? BRA. Mi-

rabile inquam, sed de illo plus satis locuti sumus. SE.

Igitur ad aliud transeamus. BRA. ut lubet.

De hiera SE. Pilulae de hiera cum agarico has sequuntur.

cum aga BRA. Quomodo has paras? SE. Hieram Galeni
rico. picram à Nicolao descriptam ex sexdecim rebus paro.

BRA. Simplicia enumera, & componendi modum.

SE. Superius iterum enumeraui, & integram hanc
hieram proposui, cum de simplici Galeni hiera loque-

remur. BRA. Ne pigeat secundo, & illam referre,

ut re ipsam facilius consyderare possimus. SE. Hæc
est, ut tibi moram geram, compositio.

Cinamomi

Spicæ

Croci

Schoeni

}

Assari

Asari

Xilocassiae

Xilobalsami

Carpobalsami

Violarum

Absynthij

Epithymi

Agarici

Rosarum

Turbith

Colocinthidis

Masticis

Aloes

Mellis

ana ʒ ij.

ad pondus omnium

quod sufficit.

B R A. Memoriae subiit te superius compositionem istam adduxisse, ubi de simplici hiera loquebamur. Illa est qua multi in clysmatibus utuntur, & quoties indicitur hiera picra hanc tribuunt pharmacopolæ ex melle confectam faciunt, & ex melle rosato pilulas, quas de hiera picra maiores nuncupant. **S E.** Nos istas uocamus de hiera cū agarico. **B R A.** Cur istud? **S E.** Quoniam agaricum recipiunt. **B R A.** Cur non uocantur de turbith? uel de colocinthidæ? cum utrunq; in eodem, & æquali pondere recipiatur? etiam hæc uehementius soluant, quàm faciat agaricus. **S E.** Hoc ignoramus. **B R A.** Igitur uerò magis appellari debent de hiera cū agarico, quàm de hiera cum turbith, uel colocinthidæ, nec sumi debent pro pilulis de hiera

E ij cum

ANT. MVSABRA.

cum agarico: nam ita ille nuncupantur, quia ueræ de hiera pilulæ, & agaricus totam compositionem ingrediuntur. Sed in hac compositione, quam tu paras, & agaricus, & alia simplicia ingrediuntur: propterea miror cur uos has pilulas de agarico nuncupaueritis, & eas pro illis de hiera cum agarico exhibueritis. SE. Ita didici à senioribus huius artis uiris. BRA. Aetate fortè seniores erant, sed eos doctrina iuniores existimamus. Non desunt tamē pharmacopole, qui compositionem aliam sequantur, quam ex Petro Gallo accipiunt potius scriptore, quam pharmacopola, huic similem, in uno solo differentem, quòd hæc epithymum non recipit, illa recipiebat: hæc uerò duas diagridij drachmas recipit, quas illa non recipiebat, & simplicium pondus est drachma una. SE. Extende & tu compositionem istam, quā nonnulli sequuntur. BRA. Eadem est, tamen ne desyderes, ita faciunt.

℞ Cinamomi

Spicæ. Croci.

Shoceni Asari

Xilobalsami. Xilocassie.

Carpobalsami

Violarum. Absynthij.

Agarici. Rosarum.

Turbith

Colocinthidis

Masticis

Diagridij

3. ij.

an. 3. I.

Aloes

Aloes ad pōdus omnium, cum syrupo de stechados fiat globus. S E. Paucissima est differētia inter illam Nicolai, & istam. B R A. Sit quomodocunque, non est hiera cum agarico, propterea melius recentes quidam fecerunt, qui nuncupant, hieram Galeni compositam, aut istam, aut illam, quam tu ex Nicolao retulisti. Sunt etiam, qui ita particulatim loquuntur, & omnium simplicium. ʒ. ij. aloes. ʒ. iiij. Mellis collati, & expumati ʒ. viij. At quicquid sit, hæ pilulæ de hiera cum agarico esse non possunt. S E. Quas ergo deinceps parare iubebis? B R A. Non desunt tamen qui minus errarent in hac urbe, & qui compositionem affinem hieræ cum agarico parent. S E. quænam illa est? B R A. Hæc.

Rx	Hieræ Galeni	} ana ʒ. v.
	Agarici trociscati	
	Aloes	
		ʒ. i.

Ex melle rosato collato conformantur pilulæ. S E. In quo errant hi? B R A. Quia perfectam hieram nō accipiunt. S E. Opto, ut in hac charta compositionē explices. B R A. Scito aliquos uoluisse agaricum poni ad pondus omnium simplicium simul, aloë dempta: unde erūt agarici. ʒ. xxxv. uel. ʒ. xxxvi. Si crocus sit ʒ. vi. Nos uerò putamus satis esse agaricum ad pondus unius simplicis poni, ut sit. ʒ. vi. S E. Compositionē istam denique explica. B R A. Nōne ex prædictis uerbis accipere potes? S E. Possem equidem: sed mihi facilius erit te audire. B R A. Hæc est compositio

B iiij pilularum

ANT. MVSABRA.

pilularum de hiera cum agarico, quam iubeo te paratam habere hoc modo.

℞ Cinamomi pro quo cassia. i. canella ʒ. xij.

Mastiches

Asari

Spicæ nardi

Xilobalsami

Agarici

Croci

Aloes

ʒ. v.

ʒ. xc.

} ana. ʒ. vi.

Terantur: & misceantur, & cum opus est, ea utaris in quacunque forma uolueris, & si in pilulas reducere placeat, id facias secundum intentionem, quam habes, uel ex syrupo de stechade, uel ex melle rosaceo, uel ex aqua absynthij, uel ex alia simili re. Hæc enim compositio capiti, thoraci, & uentriculo plurimum conuenit: laudarem tamen, ut hæc compositio parata non seruetur, sed quoties prudens medicus ea indiget, agaricum addat secundum morbi exigentiam, nunc plus, nunc minus, ut ille rectè iudicabit: si uerò integram compositionem seruare cupias, pro his medicis, qui componendi artem ignorāt, quorum maior est pars, illam parato, quam superius scripsimus. S B. Deinceps ita parabo. At quem agaricum accipere debeo? an trochiscatum? B R A. Antiquiores agaricum non præparabāt in trochiscos reducentes: sed eo simpliciter utebantur, ut ab arbore uenit: propterea suaderem, ut simplex agaricus sumeretur nulla re correctus præsertim cum hieræ

hieræ misceatur. Imò ipsum in præsentiarum in puluerem redactum simpliciter exhibeo ex zucharo, & mire confert.

S E. De his iam satis. Pilulæ de hieralogodion se= Hieralogodion.
quuntur. B R A. Ab re non est, omnes pilularum cõ= godion.
positiones prosequi, quæ ab hiera nomẽ habet, unde accepit nomen hæc compositio? S E. Nicolaus dicit nuncupari hieralogodion memphitũ, ab hiera, quod est sacra, logos sermo, & memphitũ, idest impeditio, quoniam his succurrit, qui habet impeditum sermonem, ex quacunq; fuerit causa. B R A. Ha ha ha. S E. Tu rides? B R A. Ecquis non rideret in tam pulcherri= mis nominum ethymologijs? Primò Nicolaus ignorat unde dicta sit hæc compositio. Nempe uocari debet hieralogadij, quoniã Logadius medicus fuit, apud antiquos celeberrimus, qui huius hieræ inuentor fuit, unde nuncupari debet hieralogadij, non hieralogodion: superius etenim docuimus antiquiores medicos, qui in aliqua æstimatione fuere, suas quasdam compositiones habuisse, quas hieras uocabant, & quibus potissimum utebantur. Sed, ut in nomine errauit Nicolaus, putamus non minori errore duci in ipsa compositione: propterea tu Nicolai compositionem hierælogadij adducito, ut antiquæ cõpositioni conferre possimus. S E. His uerbis Nicolaus suam hieramlogadij describit.

Interioris coloquintidæ } ana 3. ij.
Polypodij }

Euforbiij

ANT. MUSAE BRA.

Euforbij }
Polij } ana 3. I. g. vi.

Cocognidij }
Absynthij }
Myrrhæ } ana 3. I. g. xij.

Centaureæ }
Agarici }
Amoniaci Thimiamatis }
Folij } ana 3. I.
Spicæ }
Squillæ }
Diagridij }

Aloes }
Comarum Thymi }
Cassie }
Camedreos } ana 3. I. g. xiiij.
Bdelij }
Præsiij }

Cinamomi }
Oppoponacis }
Castorei }
Aristolochiæ longæ }
Piperis albi }
Piperis nigri } ana 3. v.
Piperis longi }
Crocī }
Serapini }
Petrofelini }

Hellebori

Hellebori albi }
 Hellebori nigri } ana g. vi.

Mel quod sufficit, hoc intellige pro hiera ipsa Logadij componenda. Nos enim accepto melle rosato colato catapotia conformamus. B R A. In hac Nicolai hieralogadij plura simplicia sunt quàm in uera illa antiqualogadij hiera, nec idem est in simplicibus pondus. S E. Refer tu, si me amas, uerã Logadij compositionem. B R A. Hæc est. S E. A quo authore illa accepisti? B R A. Ab Aetio lib. 3. cap. 116. dicente hieralogadij. Postcatialis compositio subsequitur.

℞ Pulpæ colocynthidis 3. xx.

Scillæ assat.e

Agarici

Hamoniaci thymiamatis

Scamoni

Corticis hellebori nigri

Hiperici

Epithimi

Polypodij aridi

Bdelij

Aloes

Camedryos

Marrubij

Cassie

Myrrhæ troglodyticæ

Piperis albi

Piperis nigri

} singulorū. 3. i.

} singulorum 3. viij.

Cinamomi

ANT. MVSÆ BRA.

Cinamomi

Crocì

Oppoponacis

Castorei

Sagapeni

Petroselini

Aristolochiæ

singulorum 3 iij.

Assumito in melle, exhibitio integra. 3. iij. media tres, minima duæ: ubi uerò exhibenda sit, addito salis coclearij semis. Hæc est hieralogadij, quæ recipit solum cum melle simplicia. 25. Illa uerò, quæ Nicolaus citat drachmata simplicia cum melle recipit. S E. Igitur non est illa Logadij? BRA. Nō ut uidetur, eadem ratione illa, quæ à Serapione citatur non est Logadij. Nec illa quam dicit esse secundum descriptionem Philagrii, & aliam secundum Pauli descriptionem. S E. Deinceps compositionem istam hoc modo parabo. BRA. Nō errabis, nam summum uirum Aetiū imitaberis. Simplicibus igitur in puluerem reductis in catapotij formam reduci possunt, uel ex melle rosato colato, uel ex alia re, secundum exhibentis intentionem. S E. Sunt ne illæ descriptiones probandæ, quæ ab Auicenna referuntur? BRA. Neque illas probarem, nisi Aetij modo corrigantur, quem imitari studeas, quoad meliora inuenta sint, si inueniri poterunt. S E. Quibus affectionibus succurrit hæc compositio? BRA. Multis, Nam conuenit locutioni impeditæ, ex quacunque fiat causa, modo sit ab humoribus, atram bilem, & pituitā expurgat

expurgat. Epilepsiae conuenit, paralyticis, tremorem membrorum habentibus, doloribus capitis cum diutinis, & totum occupantibus, tum cum hemicranicis succurrit, uertigini confert, oculorum obscuritati, & pleuritidi: ischiam patientes adiuuat, & arthritim uarias corporum maculas, & lepras emendat, mēstrua prouocat.

Stomachica.

S E. De his satis dictum sit, ad stomachicas pilulas accedamus. B R A. Accedamus quidem, & in compositionem, quam nullus ferē pharmacopola eandem habet cum alio. Dic tu, quam compositionē paratam seruas? S E. Illam, quam Mesue in principio describit. B R A. Est igitur prima ex tribus, quas refert descriptionibus. S E. Nō ex illis tribus, quae statim se consequuntur, sed illa, quae in ordine omnium suarum pilularum est secunda descriptio, & quam dicit stomachū emundare, & iecur, & sensuum membra, atque iuncturarum instrumenta, & quae tam bilem atram, quam flauam, & pituitam educunt. B R A. Descriptionem eius affer. S E. Haec est.

℞ Hieræ picrae	3.	Vij.
Trium myrobalanorum	3.	iiij.
Agarici	3.	ij.
Turbith boni	3.	x.
Epithimi recentis	}	ana 3. ij. .s.
Anisforum		
Salis indi	3.	ij.
Absynthij	}	ana 3. iiij.
Scamoni		

Fac pilulas

Fac pilulas cum penidiarum. 3. iij. & succo scariolarū,
dosis. 3. ij. BRA. Iam noui quas stomachicas pilu-
las in tua officina serues, suntque & alij pharmacopo-
læ, qui easdem conficiunt, medici uerò re non perspecta
neque consyderata in omni ferè uentriculi affectione,
& potissimum in imbecillitate stomachicas pilulas in-
stituunt dandas, cum tamen præter euacuationē hæ uen-
triculo mirè obsint. Sed compositionem istam pressius
contemplemur. SE. Quomodo intelligis obesse uen-
triculo? BRA. Quia ipsum perturbant, & imbecil-
liorem reddunt: nam magna turbith copia hanc com-
positionem ingreditur: nempe. 3. x. At mirè uentriculū
peruertit turbith, ut nōnulli ignari putauerint turbith
à turbando dictum esse: adde, & scamonium non con-
ferre uentriculo, imò ualde obesse, & agaricum, & quā-
uis multa ingrediantur, quæ uētriculum roborare pos-
sint, tamen ab his, quæ illum perturbant superantur: sed
cur tu diligentissime senex, hanc compositionem seque-
ris cum alij pharmacopolæ descriptiones alias habeāt
SE. Ita didici à præceptore meo antiquo seplasiario.
BRA. Certus sum, nō esse tres seplasiarios
Ferrariæ, qui eandem compositionem seruant. Nam, &
tu, & alter eam, quam retulisti descriptionem ser-
uatis: Nonnulli uerò in suis officinis descriptionem ha-
bent, quæ à Mesue posita est, & dicit stomachum, &
digestionem adiuuare: cerebrū, & stomachum à corru-
ptis humoribus purgare, & appetentiam excitare.

℞ Hieræ picræ 3. x.

Trium

Trium myrobalanorū } ana 3. ij.
 Absynthij }

Masticis

Anisi.

Belirisci

Emblici

Agarici

Gingiberis

Caryophylorum

Salis gemmæ

Squinanti

Turbith

3. ij.

} ana 3. i.

3. xij.

Confice cum succo Absynthij, & da. 3. ij. uel. iij.

S E. Non uidetur esse inter nostram descriptionem, & hanc magna differentia. B R A. Imò in his, quæ soluunt nulla, nisi in simplicium pondere: In his uerò quæ roborant, differunt: quia in ea, qua uteris compositione aliqua sunt, quæ in ista non habentur compositione: & econtrario aliqua in ista, quæ nō sunt in tua: tamen ex sexdecim rebus illa, quam nuper attulimus, descriptio constat: Illa uerò, qua tu uteris ex tredecim.

S E. Cuperem omnes pharmacopolas idem genus seruare. B R A. Imò & hic est magnus medicorum error: nam instituunt stomachichas pilulas deglutiendas: sed quam compositionem instituant nesciunt. Non desunt præterea, qui pilulas illas paratas seruent, quas Mesue secundo loco descripsit, & dicit esse in intentione priorum, idest, illarū, quas nuper adduximus. S E.

Neque

ANT. MVSÆ BRA.

Neq; descriptionē istam prætermittamus. BRA. En

Rx Trium myrobalanorum ana 3. iij.

Rosarum } ana 3. ij.
Masticis }

Cardamomi

Ligni aloes

Sandaloram citrinorum

Cubeborum

Garyophylorum

Nucis muscatæ

Squinanti

Raued seni

Turbith

3. v.

3. Vij.

Aloes ad pondus omnium, confice cum uino odorifero. SE. A prædictis nō multū differūt. BRA. Omnes idem censent, tamen simplicibus consideratis, quæ utrasque compositiones ingrediuntur, & simplicium ponderibus non parum differre uidentur, quamuis in intentione non sit magna differētia. Scito tamen maiorem pharmacopolarum numerum pilulas illas stomachicas paratas seruare, quas Mesue suas esse dicit, quæ caput, & stomachum expurgant, & omni tempore sumi possunt, earum autem descriptio hæc est.

Rx Turbith 3. x.

Masticis 3. iij.

Rosarum 3. iij.

Aloes bonæ ad pondus omnium, confice cum succo absynthij. SE. Nō me fugit quāmplures hanc compositionem

positionem paratam seruare, & quando opus est. 3. i. uel. 3. i. s. præbere, tamen ego potius descriptionem primam secutus sum, tum quia ita insuetus sum à pueritia, tum quia multa uentriculum roborantia recipit. B R A. Extat & alia apud Mesuem pilularum stomachicarum descriptio, quæ cæteris leuior est, & à nullo paratur pharmacopola, quod sciam, ipsaque caput etiam, & stomachum expurgat, quam ne desyderes referre statuimus.

℞ Aloes 3. vi.
Masticis }
Rosarum } ana 3. ij.

Confice cum succo solatri. S E. Ex tot, tamque uarijs compositionibus quam præcipue sequi debemus? B R A. Cum hæ pilulæ stomachicæ nuncupentur, stomacho potissimum opitulari debent: optarim ego, ut probus medicus non segniter consideraret, qua re indigeat stomachus, quaque affectione sit lacesitus, propriè autem stomachus, gulam, & deinde uentriculi os etiam signat, quamuis & nonnunquam pro fundo ipso accipitur. Nunc tam pro fundo, quam pro ore, & cū alia parte accipitur, si ergo stomachus male affectus sit, affectio ipsa consideranda est, qua afficitur, an sit sola qualitas, uel etiam sit cum materia: nā si sola qualitate afficiatur, alterare solum opus est, & non euacuare, idque fit per oppositas qualitates, tam intrinsecè, quam extrinsecè: si materia adsit genus materiæ considerare oportet, an pituita, an bilis, an atra bilis, an

F mixtæ

mixtae materiae: tuncque euacuandum, ut materia exigat. Scito autem hinc sermonem non fieri de materia, quae in cavitae sit uentriculi, sed de illa, quae continetur in uenis, & in rugositatibus eius: nam quae in cavitae est, facile educitur, & plerunque: nam ipsa sponte per uomitum illam expellit, quandoque per infernas sedes. Si uero materia in his uentriculi uenis, & in sensibilibus meatibus contineatur secundum materiae genus, eo medicamento uti debemus. Si ergo materia sit pituitosa, medicamentum propinemus pituitam educens. Si biliosa, bilem: si atrabilia, medicamento atram bilem educente utemur. Si materia sit mixta, & medicamentum ipsum mixtum sit: Adde, si eadem materia in capite abundauerit, ea addenda esse, quae à capite educunt.

S E. Quid inferre tentas, per hunc tuum tam prolixum sermonem? B R A. Hoc solum quod quisque notare debet, medicum primo componendi regulas addiscere. Addiscat ergo, addiscat uere medicus simplicium naturam, & commiscendi modum, & secundum humoris genus, & membri peccantis simul misceat simplicia, & medicamentum ad suum commodum, & ad aegri salutem paret.

S E. Non erit fermentatum tam breui tempore. B R A. Non indigent fermentatione huius generis medicamenta, quae ad unam. 3. formam non deducuntur: sed unumquodque simplex medicamentum per se ipsum educere debet, imò si unum simplex post aliud sumeretur nihil referret.

S E. Si per hunc ordinem incederent, non indigeremus compositis medicamentis.

B R A.

BRA. Hoc summè probo, ut in officinis sint paucissima composita medicamenta, præsertim ex catharticiis: sed medicus promptus esse debet, & doctus, statimque ex simplicibus composita parare, ut ægritudini conuenit, quam curandam suscepit. De egregijs uerò illis medicamentis, quæ tempore longiore indigent, priusquàm recocta sint, qualia Theriaca, Mytridatum, secus dicendum est: nam illa parata habere præstat. Vnde si has pilulas ad unguem contempseris, uentriculo parum conuenire uidentur, ultima descriptione dempta. Tamen in præsentiarum compositiones ipsas ad uerbum examine mus. Primò recipiunt hieræ picræ Galeni. 3. vij. est illa de qua superius in uarijs locis apud Galenum descripta. **SE.** Nónne hæc Galeni hiera uentriculo conuenit? **BRA.** Imò (ut Galenus in septimo Methodi medendi lib. refert) præstantissimum est hoc medicamentum ad uitiosos succos, qui in tunicis uentriculi habentur. **SE.** Hoc Galeni medicamentum leue uidetur. **BRA.** Galeni præcitato loco docet esse leue, mediocre, & fortè secundum quantitatem, quam accipimus. Nempe mediocris modus est, si eo sicco ex aqua utamur duorum coclearium mensura. Est uerò maximus modus duorum magnorum coclearium mensura, si temperetur in tribus aquæ cyathis: Minimus modus est unius parui coclearij mensura. Itaque hoc medicamentum fieri potest, & uehemens, & debile, & mediocre: notaque Galenum dicentem ualere ad succos uitiosos: sunt uerò succi uitiosi, humores prauis cuiuscunque generis.

neris unde & si aloë bilem educat, tamen è tunicis uen-
tricoli omnes uitiosos humores reducit, fieriq; potest
ex aloë elota, & non elota, ut superius dictū est. Ego
igitur quantum in me sit, suaderem hanc Galeni compo-
sitionē pro stomachicis pilulis parari. Aliæ uerò, quæ
turbith recipiunt, dimittantur. S E. Hæc compositio
æque nō educit, ut illæ faciūt, quæ turbith receperūt.
B R A. Imò egregiè educit absolutissimus ille prædi-
ctus ex Galeno modus. S E. Tamen non æque, ut Me-
sue compositiones faciūt. B R A. Vltimā Mesue com-
positionē prætermitto, quæ non recipit nisi aloë, ma-
sticen, & rosas: Aliæ omnes educunt humores, etiam si
uitiosi non sint. Compositio autem Galeni solos uitio-
sos insequitur. Mesue igitur compositiones à capite
contemlemur. Primo recipit hieram hanc Galeni sim-
plicem nūcupatam, quæ omnes succos uitiosos educit:
postea decem drachmas turbith, de qua radice in simpli-
cium examine differuimus: uolūt authores tenuem pi-
tuitam expurgare, quamuis experientia duce, & cras-
sam simul expurget quod, ut exquisitius faciat, à non-
nullis gingiber commiscetur, tamen (ut ipsi Arabes
turbith inuentores dicunt) subuersionem facit, & nau-
seam, quæ in uentriculi affectibus euitanda sunt, nisi cū
nobis institutum sit per uomitū euacuare. Recipit præ-
terea tria myrobalanorum genera, idest, citrinos, Lhe-
bulos, & indos. S E. Cur potius hæc genera intelli-
git, quàm beliricos, & emblicos? B R A. Quoniam
sunt perfectiora genera, imò serapio (quem & alij se-
cuti sunt

cuti sunt) in uno capite de his tribus uerba facit in=
 scripto de myrobalanis, in alio deinde de his duobus, ac
 si non sint inter myrobalanorum genera computanda.
 Recipit etiam agaricum, qui pituitam crassam educit,
 & bilem crassam, & uentriculum mirè perturbat, sa=
 eta quacunque præparatione, experiētia obseruauimus
 simplicem substantiam agarici potui dare longè minus
 obesse, quàm si Gingibere salgemate, spica, oximelitæ
 uel alia qualibet re misceatur, epithymum recipit, qui
 atrabilarios humores educit, & scamonium, quod bi=
 lem purgat. Ex his intelligere potes nos hac compo=
 sitione solum uti posse, quando omnes succi fuerint ui=
 tiosi, & non quando unus solus. S E. Nonne magis
 unum humorem educit, quàm alium? B R A. Omnino:
 nam turbith, quod pituitam educit, in maiori copia cō=
 positionem ingreditur, quàm alia, & etiam agaricus.
 Sed à te peterem senex prudentissime, quid in his pi=
 lulis faciant penidia? S E. Penidia ex saccharo fiunt
 in aqua dissoluto: propterea iudico apposita esse, ut cō=
 positio constet: nam saccharum ita dissolutum seruat,
 ne adeò festine compositiones exsiccentur. B R A.
 Conuenientius igitur fuisset dragagantum accipere,
 præsertim cum in scariolarum succo dissoluat. S E.
 Quid intelligit per scariolas? B R A. De his in sim=
 plicium examine satis dictum est: nā intubi species est,
 sed syluestris, à Græcis seri dicitur: nostri seriola: Bar=
 bari corrumpentes scariolam uocant: hîcque recentio=
 res affirmant apponi scariolā, ut sit minus calida com=
 positio

positio, ac si tam pauca succi quantitas in tot, tamque rebus calidis aliquid possit. Dic iterum mihi præstantissime senex, quid intelligis per sal Indum? & quid pro eo accipis? S E. Sal nigrum accipio. B R A. Et quid hoc est nigrum sal? S E. Nostrum quod in usu habemus sal, quod nigrum est, idest, minus album alijs. B R A. Hic est maximus error: nam ad quem finem huic compositioni sal addere? S E. Certè nescio, ego cõpositiones paro, ut mihi instituitur, quid ergo accipere oportet pro sale Indo? B R A. Scito Indum sal esse antiquorum saccharum, quod intra cannas concrescit, de quo & Auicena tractat, ubi agit de linguæ asperitate. 4. canone, fen. prima. & inquit habere colorem salis, & esse in dulcedine mellis, de quo in simplicium examine perplura. S E Placétne tibi hæc compositio? B R A. Non solum non placet: sed & illam quoque suspectam habeo: nam cum incido compositiones, quæ plura simplicia recipiunt sub uno pondere, & alia deinde sub alio pondere, postea alia sub eodem pondere, hæc compositiones mihi sunt suspectæ, ne omnia pondera præter rationem posita sint: nunc ad secundam stomachicarum pilularum compositionem descendentes dicimus à prima non multum differre, & ipsam æque omnes humores educere, qui sunt nõ tantum in uentriculo: sed etiam in omni corporis parte. Vnde non sunt huic solo membro statutæ, imò (ut ipse refert Mesue) caput, & iecur expurgant, quin omnia membra expurgare certum est, si in maiori copia sumatur.

De tertia

De tertia compositione idem iudicium est: quarta compositio, quam dicit esse suam, & ipsa pituitam, & bilem educit: quinta conuenit quodammodo cum simplici hiera Galeni. S E. Dic igitur quas pilulas stomachicas seruare oportet? B R A. Ego pro stomachicis pilulis simplici Galeni hiera semper utar: & (ut contingit) secundum uarias affectiones simplicia adderem, & auferrem, uel potius compositiones illas sequerer, quæ à Galeno octauo de compositione medicamentorum secundum locos scriptæ sunt, quas Andromachus, & Asclepiades sequebantur. Nunc tu aliud pilularum genus è tua schoeda depromas.

S E. Masticinæ pilulæ accedunt. B R A. Quis Masticinæ fuit harum pilularum author? S E. Petrus Apponen^{na}. sis Cōciliator nuncupatus in cap. de indigestione stomachi, uidetur ipsarum inuentor. Est uerò capite. 19. additionum in Mesuen, ne longè requiras, ubi dicit stomachum ab omni læsione præseruare, & esse medicinã uitiosæ matricis, & uiscerum interiorum. B R A.

Affer huc compositionem. S E. En.

℞ Masticis	3.	iiij.
Aloes electæ	3.	x.
Agarici boni	3.	ij.

Confice cum succo Altiliæ

Notâque in calce uigesimiprimi capituli eiusdem authoris iterum repeti, his eisdem utitur Pedemontanus, ubi de medicinis corrupti appetitus agit. B R A. Ex his, quæ hanc compositionem ingrediuntur, id, quod omnia

F iiij excedit,

ANT. MVSABRA.

excedit, est aloe. Vnde potius nuncupandæ essent pilulæ de aloe. S E. Cùm aliæ extent pilulæ, quæ suo proprio nomine de aloe nuncunpentur, hæ meritò denominationem sortientur à secundo simplici, quod ipsam compositionem copiosius ingreditur, id autem est mastix: propterea non ab re mastichinæ dictæ sunt. Et hæ sunt, quas in nostris officinis paramus. B R A. Nos potius loco harum pilularum de simplici hiera uteremur. Et si opus esset adderemus agaricum: tamen apud recentes medicos reperiuntur, & aliæ pilulæ mastichinæ nuncupatæ. Non defuere medici, qui iusserunt nos parare mastichinas alias à Mesue in fine capitis de caputpurgiis sodæ frigidæ positas. B R A. Compositionem adducito. S E. Hæc est.

℞ Aloes	3.	Vij.	
Masticis	}	ana	3. iij.
Rosarum			
Turbith	3.	x.	

Confice pilulas, dosis earum est à 3. ij. usque ad iij. Mesue uocat has pilulas de mastiche, quas stomacho, & capiti cōferre dicit. B R A. Pro me nunquā sumerem. Vidimus & seplasiarios, qui pilulas Nicolai de aloe et mastice pro mastichinis parabant. S E. Quenā est earū cōpositio? B R A. Hæc subscripta.

℞ Aloes	3.	I.	
Masticis	3.	V.	
Garyophylorum	}	ana	3. I.
Ros. rub.			

Croci

Croci }
 Diagridij } ana ꝓ. ij.

Confice cum succo feniculi, uel absynthij. S E.

Compositio hæc uentericulum roborare debet? B R A.
 Magis roborant illæ, quæ de simplici hiera dicuntur,
 & pluribus affectibus conducunt, ut apud Galenum in-
 tueri licet, in octauo de compositione medicamentorum
 secundum locos: & in septimo Methodi libro. Nos ue-
 rò, si compositiones aliquas paratas seruari uolueri-
 mus, quæ masticen reciperent, ex his unam parari iu-
 berem, quæ ex Andromacho in præcitato de composi-
 tione medicamentorum libro à Galeno referuntur, &
 eam in pilulas reducerem: sed conducibilius est secundum
 affectum compositionem parare, cum ea indiguerimus.
 Ad rem uerò redeunt mastichinæ pilulæ, quas ex Ap-
 ponense paras, solum conferunt uentriculo, cum in eo
 uitiosi sint succi, & in capite succi inquam biliosi, &
 pituitosi.

S E. Assaiereth pilulæ mastichinas sequuntur. Assaie-

B R A. Quis fuit harum pilularum inuentor? S E. reth.

Auicena in prima fen. quarti libri tractatu primo ca-
 pite decimonono de his mentionem facit. B R A. Nū-
 uidi Auicenam de his pilulis aliquam mentionem fecis-
 se: sed cōpositio est, quā assaiereth uocat: quæ forte po-
 tui datur, uel in aliā formā redigitur. S E. Equidem
 ab Auicena non dicitur pilulas fieri oportere, imò nec
 addit simplicium pondus, quæ compositionem ingre-
 diantur. B R A. Quomodo igitur compositionem
 tuam

ANT. MUSAE BRA.

tuam paras? S E. Gentilem sequor Fulginatam Auice
næ interpretem, qui his simplicibus pondera statuit,
idem facit in suo antidotario Montagnana. BRA.
Quónam modo conficiuntur? S E. Isto.

℞ Hieræ picræ	℥. i.	
Masticis		} ana ℥. iiij.
Mirobalanorum citrinorum		
Aloes	℥. ij.	

Fiant pilulæ cum syrupo de stœchade.

Hierā picram aloe, & mastiche ingrediūtur, hīc solū
myrobalani additi sunt. S E. Mastix additur, ut ma-
ior adsit copia ad uentriculum roborandum. Aloéque
iterum commiscetur, ut uehementius educant. Myroba-
lani uerò, ut prohibeantur uapores acuti calidi, si in
stomacho sunt, ne in caput ascendant. BRA. Mihi ui-
detur hanc compositionem uentriculo potius, quàm ca-
piti conuenire, nempe aliud nihil est, quàm picra Gale-
ni additis myrobalanis: & mastiche, ac aloe auctis. Sy-
rupus uerò ille, quo conficiuntur, & commiscentur, &
si capiti conueniat, uentriculo non obest: nec in tam ma-
gna copia ingreditur, ut multum prodesse possit, imò
pulueres solū cōglutinat. De Auicena igitur miror,
qui proprie pro imbecilli solutiuo capitis Assaiereth
posuerit, quàmuis si in copia detur possit etiam caput
purgare. Nam (ut Galenus docet in octauo de compo-
sitione medicamentorum secundum locos in expositio-
ne hieræ aloes) medicamentum est imbecille, quod eua-
cuat à uentre, & quandoque à iecore, si in ampliori
pondere

pondere exhibeatur. Tamen, si aliquis ex stomacho caput doleat, hæc compositio huic conuenit. Sed ideo conuenit, quia stomacho cōfert, quod facile ex Galeno colligi potest, secundo de compositione medicamentorum secundum locos, ubi de his agit, qui ex stomacho caput dolent, quod fit, cum uitiosi humores in uētris tunicis fuerint impacti: Et ita impacti, ut dilui non possint. Sci tōque Galenum præcitato loco potius minuere aloes, quàm augere: propterea recentes malè faciunt Auicennæ descriptionem in ordinem referre uolentes, Et aloes quantitatem magis augentes, quàm ipse fecerit, aut facere uoluerit: imò Et præcitato loco Galenus notat eorum minui oportere, pro his, qui illum non patiuntur: non est igitur compositio, quæ simpliciter materias purget, quæ capitis affectiones faciunt, sed tales solū capitis affectiones, quæ à stomacho dependent. S E. Vnde acceptum est hoc nomē Assaiereth? B R A. Ego à te peterem. Est enim Mauritanū nomen. S E. Vnde originē habeat coniectari nescio. B R A. Et ego minus: imò Et hoc nomen corruptum esse puto. Scito autem Galenum in principio secundi capitis secundi libri de compositione medicamentorum secundum locos in capitis dolore hieram exhibere: sed addit exacutam, ac si dicat per aliud simplex redditā acutē Et uehemētē, ut inferre liceat hierā capiti ualere, si alia addātur, et nunquā pro capite has pilulas deglutiendas iubemus, quin agaricū addamus, aut alia, quæ à capite educant, uel nisi affectio capitis à uentriculo proueniat.

S E.

De Reu= S E. Pilulæ de Reubarbaro accedūt. BRA. Quid
barbaro. aliud sunt hæ pilulæ, quàm Rhabarbarum ipsum in pul
uerem redactum, & in pilulas conformatū? S E. Imò
est alia compositio, quam paratam seruamus. BRA.
Quenam est? S E. Hæc.

Raued sceni	3. iij.
Succi liquiritiæ	} ana 3. I.
Absynthij	
Masticis	
Myrobalanorum citrinorum	3. iij. .f.
Seminum foeniculi	} ana 3. .f.
Apij	
Trociscorum diarhodon	3. iij. .f.
Specierum hieræ picræ Galeni	3. x.

Confice cum aqua foeniculi, & da. 3. ij. cum aqua
casei calida, in sero. BRA. Raued sceni Rhabarbarū
est. S E. Equidem, & etiam Raued simpliciter Rha
barbarum est, tantum differt Raued sceni à Rhabarba
ro in solo, & patria, quia hoc in Barbaria nascitur,
quæ pars Aphricæ est, illud in sceni, quæ est alia pars.
BRA. Ita arbitror, tamē apud Mesuen alia cōpositio
est de Raued: & cū Raued sit Rhabarbarum, erit alia
cōpositio de Rhabarbaro. S E. Videamus hanc com
positionem. BRA. En Mesuæ liber, uerte folium, ad=
huc aliud, lege hanc compositionem, quæ in tergo est.
S E. Ecce iam lego.

Raued sceni	3. Vij.
-------------	---------

Armoniaci

Armoniaci
 Serapini } ana 3. x.
 Bdelij }

Laccæ 3. viij.

Oppoponacis 3. iiij.

Mezereon } ana 3. iiij.
 Gummi }

Turbith. 3. x.

Spicæ
 Polij } ana 3. v.
 Aloes }

Masticis 3. ij.

Myrobalanorum citrinorum 3. x.

Gummi in uino dissolue, & fac pilulas, dentur. ij. 3. cū
 aqua casei. S E. Nos hac compositione non utimur.
 Sed cū à medicis pilulæ de Rhabarbaro indicuntur, illas
 damus, & paratas seruamus, quas ex ipsomet Mesue su-
 perius retulimus. BRA. Hæ secundo loco addu-
 ctæ sunt uehementiores, & efficaciores, ualentque ad
 obstructions splenis, atque iecoris, & ad hydropem.
 Tamen, & illæ, quas superius adduxisti, ad idem uale-
 re certum est, & ad febres diutinas ex diuersis humo-
 ribus genitas, glutinosas, & putridas. S E. Ad easdē
 igitur affectiones adhiberi possunt? BRA. Ad easdē,
 sed secundæ uehementiores sunt, & efficaciores primis.
 Verum compositio hæc à me nunquam probabitur, se-
 quēris igitur tuam illam compositionem, quæ apud Me-
 suem in ordine prima est. Reperitur & hæc eadem
 com=

compositio apud serapionem in suo antidotario sub hoc nomine pilulæ de Raved in eo solum differunt, quod Mesue. vij. Raved drachmas recipit, serapio. viij. Et ubi Mesue legit polium, serapio habet polypodiū, utrumque tamen in hac compositione recipi potest. Mesue dat. 3. ij. cum aqua casei, serapio cum uino: tamen Et cum uino, Et cum aqua casei dari possunt? Videre autē nescimus, cur magis de Raved nuncupentur, quā de turbith, quod compositionem æquale ingreditur, Et quā de serapione, uel Bdelio, uel Amoniaco, Et quā de myrobalanis citrinis: tamen his authoribus ita denominare placuit, cū aliæ pilulæ ex alijs simplicibus, quæ hanc compositionem ingrediuntur, suū nomē sortitæ sunt: sed unum hīc notandum est, serapionem his pilulis addere quatuor sextaria salis, quod non facit Mesue: Et quāuis sal crassas materias dissoluere possit: tamen tanta quantitas in hac compositione non conuenit. S E. Sextarium fortē apud serapionē est parua mensura. BRA. Imō est nomē ponderis apud Arabes. S E. Quomodo hoc probabis, si quis inficias iret? BRA. Facillimē, si pondera in quinti canonis fine apud Auicenam adduxero, quæ etiam ex serapione accepta sunt. S E. Proba igitur, ni laborem effugias. BRA. En Auicena dicit mina Romana est. 3. xx. Et mina est sextaria. 40. Igitur si mina est. 3. xx. Et sextaria. 40. sextarium erit semiuncia, itaque in hac compositione ingrederentur duæ uncie salis, quod absurdū est, imō quia Auicena post hæc dicit sextarium esse. 3. vi. essent

vi. essent tres unciae: propterea arbitramur Serapionis compositionem non esse probandam, sed illā Mesue potius esse recipiendam: possem & hoc uarijs alijs modis ex horum authorum compositionibus probare: sed id faciemus in ponderum examine, in quo Græca Arabibus commiscebimus, & exponemus. Nunc materiam hanc prætermittamus, ne ex medicamentorum compositionibus ad pondera & mensuras transire uideamur: Vnum tamen animaduersione dignum est, quod hîc à Mesue dicitur, dissoluendum esse in uino gūmi, quod in pilulis de Rhabarbaro non dicitur, id uerò factum est, quia mastiche sola compositionem illā ingreditur, hæc uerò sit regula, quæ non fallit, in omni compositione, in qua gūmi genera aliquot ingrediuntur, consyderare oportet, an gūmi in puluerem reduci possit, absq; alia uehementiore exsiccatione: an non possit, si in puluerē redigi possit compositionē ingreditur, absque alia dissolutione. Si non possit, tunc dissoluendus est, uel in uino, uel in alio liquore. Cum igitur in pilulis de Raued recipiantur Serapinum, Bdelium, lacca, oppopanax, & gūmi, quorum aliqua dissolui possunt, aliqua non possunt: propterea hîc dicit in uino dissoluenda esse, in cōpositione uerò de Rhabarbaro, in qua sola mastiche recipitur: non dixit esse dissoluendam, quia mastiche facile in puluerem reducitur. Nec illud in hac compositione prætermittendū est, cum fuerit confecta post aliquod tempus, & etiam breue adeò durescit, ut in puluerem facile resoluatur, idque faciunt omnes compositiones, quæ

nes, quæ res glutinosas nō recipiunt. Vnde suaderem
ut non solum ex aqua fœniculi: sed etiam ex melle rosa
to conformarētur, ut diutius seruari possent. Nam uis
simplicium facillimè exhalat, ubi glutinosa res aliqua
non affuerit: & ideo harum pilularum uis diu per-
durare non potest, imò si ueterascunt, in uenenū trans-
mutantur, & uehementia tormina faciunt, quod exper-
ta est magno suo incommodo magnifica & generosa
uirago Hippolyta Farusina Quaina commater semper
ueneranda, & probitatis, ac integritatis specimen: hæc
à pharmacopola quodam à cuius nomine abstineo, ne
quem offendam, huius generis, catapotia accepit, sed an-
tiqua puto illa fuisse, quæ à principio confecit, cum ar-
tem exercere cœpit. Semis scrupulum tantū accepit, &
adeò uehementibus torminibus uexabatur, ut uires ferè
deficerent, & plusquam sexcenties egeßit. Ex hacque
occasione ægritudinem incidit laboriosam. Verū Deo
duce pristinae sanitati restituta est. Ad rem uerò cœ-
ptam redeuntes, si alicui rei glutinosæ misceantur, diu-
tius perdurare possunt, quàm plures sanitati restitui-
mus ex pituitosis febribus autumnō, & hyeme unam
ex his pilulis pondere unius scrupuli alternis diebus
uorandam iubentes. S E. Tibi ergo placet, ut pilulæ
de Rhabarbaro quas ex Mesue retulimus cōficiantur.
B R A. Illæ fieri debent. Verum exquisitæ de Rhabar-
baro pilulæ ex solo Rhabarbaro confici debent: neque
seruandæ sunt: sed tunc Rhabarbarum ipsum in pilulas
redigendum, cum eo indigemus.

S E. Cūm

S E. Cum his illæ ueniunt, quæ de tribus cum rha= De tri=
barbaro uocantur. B R A. Cur hoc nomen sortitæ bus cum
sunt? S E. Puto quia sunt pilulæ communes, quibus reub.
rhabarbarum addimus. Prius igitur communes istas
pilulas consyderemus. S E. Has pro communibus cõ
ficio, quamuis notum mihi sit, alias esse communes uo=
catas, quas alij pharmacopolæ conficiunt.

R Aloes 3. iiij.

Croci

Myrrhæ } ana 3. ij.

Confice cum uino albo, claro, odorifero. Tamen Pede=
montanus iubet confici cum aceto: ego autem uino sem=
per usus sum. B R A. Cur Pedemontanum non seque=
ris? S E. Quoniam longè maioris authoritatis est
Rasis, quam Pedemontanus. Ipse uerò in quarto ad Al=
mansorem de pestilenti morbo agens, & eius cautella
ex uino conficit. Alij habent suam compositionem hoc
modo.

R Aloes }
Croci } ana 3. ij.

Myrrhæ 3. I. .s.

Conficiantur cum uino albo. B R A. Differūt solum
in pondere. Auicena lib. quarto fen. prima, tractatu. 4.
capite quinto, medicamenta ad pestilētiam enumerans,
inquit, fieri debere ex aloe, croco, & myrrha, at sim=
plicium pondus prætermittit, id fecisse arbitror, quia
æquale omnium pondus esse uoluerit. S E. Has a uo=
bis dictas communes pilulas consyderans, illæ esse ui=
dentur,

ANT. MVSAB BRA.

dentur, quæ ab antiquis Ruffo attributæ sunt. BRA.

Omnes ita censent. SE. Tu ergo in his dubitas?

BRA. Imò nō dubito, cum nec Ruffi sint, nec Ruffus compositionem suam in catapotia confecerit: nam potui dabat in pestilenti morbo. SE. Quæ igitur erat apud antiquos Ruffi compositio? BRA. Hæc, quæ Paulus lib. secundo cap. 36. describit.

℞ Aloes partes duas

Amoniaci thymiamatis partes duas

Myrrhæ partem unam

Hæc simul contusa ex uino fragranti colluito, deinde dimidium quotidie cyathum potui dato. SE. Crocū ergo non recipit? BRA. Non equidem Ruffi compositio. SE. Compositio igitur nostra conueniens non est? BRA. Non equidem, si pro Ruffi compositione fiat: sed si alia sit compositio, quæ ita ab Arabibus nuncupetur, & à recentibus. s. pilulæ de tribus, eā ita conficere nihil refert: & cum illam conficis, si rhabbarum addideris ad pondus aloes, pilulæ de tribus cum rhabbaro dici poterunt. Veruntamen nec illæ Ruffi erunt: nec illæ, quæ passim de tribus cum rhabbaro nuncupantur. Extat in præsentiarum Ruffi liber, in quo prædicto modo compositio inuenitur, ut superius ex Paulo retulimus. SE. At Mesue, ubi de præseruatione à pestilenti morbo agit, has pilulas, ut superius dictum est, adducit: nullamque de Ruffo mentionem facit. BRA. Aut sunt alia catapotia, quæ & ipsa conueniunt, & non sunt illa Ruffi: aut errat Mesue, Ruffi propo=

propotisma adducere uolens. Nam & ipse Auicena præcitato loco non dicit catapotia confici: sed sumi talem compositionem, quam ex propotismate dabat Ruffus, & cōsentit Paulus. S E. Dicam igitur meas cōmunes uocatas pilulas non esse Ruffi pilulas? B R A. Equidem: tamen & in pestilenti morbo conueniunt. B R A. Hoc nihil impedit, uerū & illis Ruffi, ut Paulus refert, nullus unquam sua potione frustra usus est, qui pestem non euaserit: sed in tuis communibus catapotijs minorem croci copiam poni laudo, atq; probone caput ledatur. Dic uerò à quo authore catapotia illa de tribus cum rhabarbaro dicta accepisti? S E. A nullo authore: sed ita fieri à meo præceptore didici. Hactenus rem miram audiui, & quam medici non considerant, mihi summè placet, te tuas illas de tribus cū rhabarbaro pilulas eo modo conficere, ut retulisti, ex communi tua compositione, & rhabarbaro. At alij omnes pharmacopole, compositionem aliam parant, quam pilule de tribus cum rhabarbaro nuncuparunt. S E. Quenam est illa? B R A. Hæc subscripta.

R	Rhabarbari	} ana partes æquales
	Agarici	
	Aloes	

Misce & ex aliquo liquore pilulas cōfice. S E. Quo modo sunt de tribus, cum rhabarbaro potius nuncupari deberent de duabus scilicet rebus cū rhabarbaro? Et cur potius non sunt de tribus cum agarico, uel de tribus cum aloes? B R A. Ad differentiam fortè illarum

G ij pilularum

pilularum de tribus rebus, quas communes uocas, aut de tribus Ruffi, non dicuntur uerè de tribus cum agarico ob rhabarbari nobilitatem. S E. Agaricus maioribus dotibus insigniri uidetur, quàm rhabarbarum, & est medicina familiæ. B R A. Tamen maiori præcio uenditur rhabarbarum nec uentriculum offendit: at de hac re quicquid sit, ne magnificiamus pilulæ de tribus cum rhabarbaro apud omnes pharmacopolas, hæ sunt, quas nuper adduximus: tuæ uerò communes cum rhabarbaro sunt communes: quæ rhabarbarum recipiunt, hoc tantum expeterem in hac re & optarem, ut omnes medici has differentias cognoscerent, ne quandoque pro suis ægris unam compositionem pro alia reciperent, sumuntur hæ de tribus cum rhabarbaro pro capite, thorace, uentriculo, & iecore: sed his omiſſis ad alia tranſeamus.

De aloe

S E. Occurrunt poſt has conſyderandæ pilulæ illæ, quæ à materia ex qua conficiuntur pilulæ de aloe nuncupantur. B R A. Sunt ne compositæ an ſimplices? S E. Simpliſſimæ ſunt ex pura aloe elota conſectæ. Cur in hoc dubitas? B R A. Quoniã apud antiquos compositio extat pilularum de aloe, de quibus mentionem facit Paulus libro ſeptimo cap. quinto, & Galenus lib. primo de compositiõne medicamentorum ſecundum locos cap. primo: ubi Galenus quomodo conficiantur perfectè non exprimit, ita uerò confici dicit Paulus.

℞ Interioris colocinthidis partem unam

Succi

Succi absynthij }
 Aloes } ana partem unam

Scamonij partes duas

Cum aqua in pilulas redige, quæ ciceris quantitatem æquent, quarum pro dosi exhibendæ sunt undecim, sci-
 to tamē apud Galenum alibi haberi ἀλὼνς μερ. β. idest
 aloes partes duas, propterea Pauli codicem mendosum
 esse arbitror, & eius loco legendum, ut habet Galenus
 scilicet partes duas, uocanturque hæc catapotia à Ga-
 leno, & Paulo. περὶ ἀλὼνς idest de aloë, & compo-
 sitæ sunt, & non de simplici aloë. Tu uerò quomodo
 tuas de aloë cōgerere soles? S E. Aloen bis terq; quā-
 doq; ex aqua endiuia lauo, postea in pilulas cōformo.
 B R A. Habes ne paratas ex aloë non elota pilulas?
 S E. Cur hoc petis? quoniā non elota semper in prom-
 ptu est. B R A. Quoniam Galenus in secundo & 8.
 de compositione medicamentorum secundum locos &
 in septimo Methodi medendi aloen non lotam longē ef-
 ficaciorem esse lota edocuit: quamuis de hac re non un-
 quam experientiam fecerimus, & tāta aloes lotæ quā-
 titas efficacius eduxit, quanta non lotæ, fortē fuit ex
 uirorum, qui insumpserunt diuersitate: sed nunc quæ
 cepimus prosequentes, nōne sunt & qui aloen ex suc-
 co caulium lauent, & ex infusione rhabarbari? S E.
 Imò, & qui succo lactucæ utuntur, alij succo plantagi-
 nis. B R A. Nouimus & qui ex defruto & hepse-
 mate lauabant. S E. Vt uariæ sunt hominum intentio-
 nes, & uarij effectus, ita uario liquore lauant. Verum
 G iij lotiones

ANT. MUSAE BRA.

lotiones esse non debent pauciores tribus. BRA.

Vna satis superque est: sed nunc reliqua prosequamur.

Indæ S E. Hic in nostra inordinata schœda pilulæ Indæ suam sedem habent. BRA. quibus constant, & à quo authore accipiuntur? S E. Mesue illas refert, quas et ipse ab haly accepit: Ex his uerò, quæ sequuntur, cōstāt.

Myrobalanorum nigrorū	}	ana 3. V.
Hellebori nigri		
Polypodij		
Epithymi	}	ana 3. vi
Stœcados		
Agarici	}	ana. 3. iiij.
Lapidis lazuli loti		
Colocynthidis		
Salis Indi	}	ana. 3. ij.
Succi eupatorij		
Spicæ	}	3. I.
Garyophylorum		
Hieræ picræ		3. xij.

Fiant pilulæ cum succo appij, dosis est ab. 3. ij. usque ad haur duos, Et sunt sanæ & ex parte, da cū aqua casei: hæc Mesue. BRA. Hæc quantitas longè maior est apud nos quàm cōueniat, satis enim est. 3. I. exhibere, quæ etiam non mediocriter educit cum sint efficacissimæ & uehemētissimæ pilulæ, in ægitudinibus atrabilarijs: propterea mirè competunt quartanæ feбри, duri tiei, ac dolori splenis, cācro, lepræ & (ut cōprehensim dicamus) omnibus atrabilarijs morbis, idq; potissimū faciunt

faciunt, cum materia fuerit exusta. Dic autem colendis
sime Senex Lapidem lazuli quonam modo lauas? S E.
Lapidem hūc, qui à Latinis Cyaneus nuncupatur, in te-
nuissimum puluerē redigo, postea accepto lapideo mor-
tariolo hunc puluerem inijcio, & aquam claram ac
lympidam superingero: mox pistillo in circulum ducto
aquam, & puluerem simul commisceo, hocque facio ue-
hementi agitatione: postea permitto, ut resideat, quo
facto hanc aquam abijcio, & aliam superingero: iterū
uehementi agitatione commisceo, & idem facio, idque
tertio efficio, postea loco claræ aque padanæ accipio
aquam rosaceam, & ter eodem ordine lauo, tūcque
perfecta est huius lapidis lotio. B R A. Scito neque
tres lotiones quandoque, neque quatuor esse satis, sed
lotionem perfectam tunc esse deprehendes (quotquot
præcesserint) quando neque color aliquis, neque sapor,
neque odor in aqua remanet: hæcque tibi sit regula la-
uandi hunc lapidem, & alios similes, ut his est, qui ar-
menus nūcupatur. Abs te uerò discere cupio cur indæ
pilulæ nuncupatæ sint. S E. Nonnulli putant, id no-
men sortitas esse, quia earum usus potissimum est apud
Indos, alij quia sal indum recipiunt, & putant sal in-
dum esse nigrum: sed non haberi, longe decepti (ut tu
superius ostendisti) quia antiquorum saccharum supra
cannas concreescens sal indum est. B R A. Fortè hinc
nomen duxere, quia humores nigros, & atros, ac me-
lancolicos educunt, qui indis similes uidentur, quis ho-
minum mentes scire potest, & primorum impositorum

ANT. MVSABRA.

proposita? Notaque confici has pilulas ex succo appij: quia eupatorij succus non est satis: sunt enim solum duæ drachmæ, hic uerò apij succus apponitur: quia aperiendi uim habet, & cū simpliciter apium dicitur hortense apium sumi debet. Est uerò hortense apium id, quod à nostris petroselinum nūc uulgò dicitur: omnia ferè, quæ hanc compositionem ingrediuntur uim habēt educendi atram bilem: hiera picra addita est ad roborandum, & bilem crassam è uentriculo educendam: Garyophyli ad roborandum, colocynthis ob pituitosos humores, & crassos addita est. Et quia ab abditis membrorum partibus educit, sal Indum recipit, cuius loco poni debet saccharum uel etiam candum. Quamuis à recentibus negetur, ut aptius pilulæ compaginentur, scitòque omnia in puluerem redigenda esse, & succis commiscenda, & pro hiera picra puluis ipse recipiendus est, usus sum his pilulis inflatu hypochondriacho, & mirè contulerunt. Nota tamen, quòd impetu primo obesse uidentur, postea sequenti die prosunt, imò hic est ferè cōtinuus mos in hoc flatu omnia medicamenta, cum aplacentur obesse, uel uideri obesse: postea cum à medicamentis abstinetur iuuamenta sentiuntur: denique pro his pilulis, & alijs, quæ succos recipiunt, notandum est succos optimè depurandos esse, & excoquendos, quod nisi fiat, pilulæ breui mucidæ fiunt & corrumpuntur: ad alia te conferas.

Arabicae S B. En illæ offeruntur, quas medici arabicas uocant. BRA. Et de hoc nomine anceps sum, an quia ab Ara=

ab Arabibus inuentæ, an quia in Arabia sit frequens earum usus, hoc nomē sortitæ sint: apud quem authorē inueniuntur? S E. Apud Gilbertum Anglum, ubi agit de arthritide, & apud Nicolaū in suo uocato antidotario, ex his uerò conficiuntur.

R̄ Aloes ℥. iiij.

Brioniæ

Myrobalanorum citri

Belliricorum

Indorum

Chebulorum

Emblicorum

Masticis

Diagridij

Asari

Rosarum

ana ℥. I.

Confice cum succo fœniculi, uel absynthij

Croci ℥. I.

Castorei ℥. iiij.

Dicitque Nicolaus has pilulas per centum annos perdurare & ualere. BRA. Longè decipitur: nam catapotia illa quæ glutinosa sunt breui tempore durant, & quodammodo lapidescunt, uel in puluerem rediguntur. Itaque earum uis euanescit, & nisi succi sint bene depurati, & excocti acescunt: propterea dicimus Nicolaum decipi, & simplicium uim ab ijs pilulis breui euanescere. S E. Idem Nicolaus has pilulas mirabiles facit, inquit, omnes humores mirificè purgare

purgare, & letitiam inducere, tristitiāque auferre, mentem acuerē, amissum uisum reddere, imbecilem fortiores faciunt, auditum restaurant, memoriam inferūt, scotodiniæ conueniunt, uertigini hemicranæ, oculos iuuant, dentes, gingiuas, stomachum, splenen, sonitui aurium succurrunt, omnes humores in omnibus ætatibus, in omnibus temporibus, sine molestia in uiris & mulieribus purgant. BRA. Si hæc pilule tot habēt uires: igitur medicamentis alijs non indigemus, uel saltem paucissimis: sed eas singulatim per simplicia perpendamus, uideamusque an in tota cōpositione tot adsint, quæ omnia efficere possint. Aloes educit bilem, Brionia serosos humores, Citrini myrobalani bilem, chebuli pituitam, indi atram bilem educunt, & flauam præustam. Bellirici, & emblici educunt pituitam, & roborant cerebrum, ac neruos, diagridium bilem educit, asarum rosæ, mastichæ, crocus, & castoreum membra roborant, & uim auferunt fortibus medicamētis. SE. Ergo ad omnia illa cōueniunt, quæ à Nicolao referuntur. BRA. Certum est, quod dicis, si unumquodque secundum suam operationem agat: sed puto nullum esse hominem, qui tot indigeat simul: tamen sunt talis generis catapotia, ut absque molestia educant.

sine quibus

SE. En pilulæ sine quibus conferuntur. BRA. Nicolaus ob earum efficaciam eas sine quibus esse nolo, uocauit: nam tantæ sunt efficaciæ, ut nullus sine illis esse deberet: nunc uerò earum compositionem refero. Hæc est, quæ sequitur.

Rx Aloes

℞ Aloes hepatici abluti, & odoriferi. ʒ. xiiij.
 Myrobalanorum citrinorum
 Belliricorum
 Chebulorum
 Indorum
 Emblicorum
 Rhabarbari
 Masticis
 Absynthij
 Rosarum
 Violarum
 Senæ
 Agarici
 Cuscutæ

ana ʒ. i.

Temperentur cum succo foeniculi

Scamonij bene triti, & puluerizati. ʒ. 6. & s.
 Ita uerò admisceantur, ut puluis scamoni per pannum
 cum ipso succo sit expressus, & sit tanta succi quanti-
 tas, quæ ad confectionem pilularum satis sit: postea in-
 unge manus oleo uiolaceo, uel communi abluto, & re-
 formentur pilulæ in modum ciceris. B R A. Nos in
 ciceris modum non paramus: sed tres, uel quinque pro
 singula drachma conficimus: purgat humores qui sunt
 in superioribus corporis partibus, & proprie con-
 ueniunt suffusionibus, obscuritatibus, & caliginibus
 oculorum, purgântque mirè caput à pituita, bile, &
 atrabile, uisumque custodiunt ab omnibus prauis humo-
 ribus. Quamuis medicus quidam noster Ferrariensis
 apprimè

apprimè excretur has pilulas. Nam (ut inquit) cùm
 lipitudinem nonnunquam pateretur, his pilulis uoratis
 plurimum creuit: sed non animaduertit ipse non præ=
 cessisse totius corporis purgationem, nō uenæ sectionē,
 neque humoris præparationē, morbusque in augmen=
 to uniuersali erat, addēque tantam copiam non insum=
 psisse, quæ materias in capite existentes ad infernas
 partes deducere potuisset, sed à capite solū ad oculos
 his etiam conferunt, qui iliacum dolorem patiuntur, et
 aurium dolorem sanare solent, si drachma insumatur
 non cum ouo, ut Nicolaus dicit, uel farinata, sed simpli=
 citer deglutita. S E. Igitur omnes humores educūt?
 BRA. Educunt, omnes prauos. S E. Si aliquis non
 indigeret nisi unius humoris euacuatione, quid tunc
 agendum esset? BRA. Illa addere oportet, uel auge=
 re, quæ hunc humorem euacuant: sed posteaquam huc
 inter loquendum uenimus non erit ab re, quibus addi=
 tis id fiet ostendere, si bilem per hæc catapotia euacua=
 re sit opus, aloen augere oportet & citrinos myroba=
 lanos ac rhabarbarum, præsertim si sit crassa bilis: si
 uerò pituita euacuatione indiguerit, agaricum augea=
 mus, & chebulos myrobalanos, si atra bilis sit pur=
 ganda, senam auge, & indos myrobalanos. S E. Nō=
 ne perfectius esset his simplicibus uti absque composi=
 tione, quæ peccantes humores educunt? BRA. Hoc
 est, hoc inquam de quo conqueror, de quo continuo ex=
 clamo, ut medici simplicium cognitionem habeant, &
 componendi artem addiscant, & nunquam compositis
 utantur:

utantur: sed statim simplicia miscere iubeant cum illis indigent. S E. Hæ igitur pilulæ ex tua regula diu perdurare uō possunt. B R A. In hoc dubitas, tu qui iam antiquulus es in arte? omnino cito pereunt, quia nihil glutinosi recipiunt, quod uim puluerū seruet. Nā omnia in puluerem redigenda sunt, & commiscenda succo, & cum succus per stamineum, ut uocant, uel pannū purior redditur, simul exprimatur scamonium. S E. Dubium est apud pharmacopolas an scamonium pilulas ingredi debeat in tenuissimum puluerem, uel in crasum redactum. B R A. Cur in hoc ambigunt? S E. Quia scamonium uenenosum est, & stomacho nocuum si in puluerem redigatur, stomachi rugositates, & insensibiles meatus ingredi posset, & dein in his locis permanens grauiā symptomata inducere. B R A. Si quis scamonium acciperet in puluerem redactum, & alicui compositioni nō mixtū: sed uel ex uino, uel ex iure insumeret, hæc fortē symptomata cōtingere possent. At cū in pilulas conformatur, multa habet simul commixta, & in tota cōpositione non est puluis: sed gassius quoddam corpus, & cum à uentriculi calorem eliquatur in puluerem non reducitur: sed in substantiam quandam liquidam. S E. Tamen recentes pharmacopolæ in suis compositionibus nunquam scamonium ponunt: sed eius loco præparato scamonio utuntur, quod diagridium uocant, præparant uerò in cotoneo pomo. B R A. Optarim ego ubi uel ab Arabibus in suis compositionibus, uel à Nicolao, uel à Græcis scamonium simpliciter dicitur

ter dicitur scamonium non præparatum recipiendum
esse: nam cum Arabes & Barbari de præparato loquū-
tur, semper diagridion dicunt, & Græci σκαμμώνιον
τὸ παρὰ σκευζόμενον ἐν νυδονίῳ scamonium præpara-
tum dicunt in cydonio, quo tamen in suis compositioni-
bus rarò utuntur. S E. Putabam præparationem istā
esse nouum inuentum. BRA. Quomodo nouum si
Galenus lib. primo de alimentorum facultatibus in Co-
toneo pomo parare docet, unumque mirum uidetur,
quòd ipse præbet comedendum Cotoneum. S E. A no-
bis tamen uenenosum putatur. BRA. Imò Galenus
eodem loco dicere uidetur absque stomachi subuersione
educere. Adest & alter præparandi modus in sanguine
ex oleo amigdalorum dulcium. S E. Necessarium ne
est pro his pilulis conficiendis manus ex oleo, uel uio-
laceo, uel communi abluto inungere? BRA. Ad uim
pilularum nihil facit: sed tantum conuenit, ut facilius
in perfectiorem rotunditatem redigantur: nunc ad alia
transeamus quoniam ostendere ad quid singula ualeāt
simplicia superfluum uidetur.

De fumo
terræ

S E. Igitur ad pilulas de fumo terræ accedamus.
BRA. Quenam de fumo terræ? S E. Illæ, quæ ab
Auicena lib. 4. fen. 7. in curatione scabiei, atque pruri-
tus in hunc modum describuntur.

℞ Myrobalanorum citrinorum
Chebulorum
Nigrorum
Aloes

} ana 3. V.

3. Vij.

Scamonij

Scamoniij

3. V.

Confice absque cessatione cum aqua fumi terræ, et fiant pilulæ. B R A. Neque istæ diu perdurare possunt, quoniam nihil recipiunt glutinosi: scito tamen facta miscela ex pulueribus, & succo, relinquenda esse, ut exsiccentur in umbra: postea iterum in puluerem redigantur, & exsiccetur in umbra, idque ter fiat: nam hoc modo diutius perdurare possunt, sunt pilulæ imbecilles dari non possunt in minori copia, quàm quatuor scrupuli, educunt humores biliosos mordicantes, acutos, pituitam salsam, & omnes humores adustos qui pruritum faciunt, & scabiem: tamen non est tanta perfectio in his pilulis, quin aliæ sint potentiores, etiam in hac intentione, quas ingredientur sena, epithymum, polypodium, helleborus niger: præter illa, quæ superius in pilulis de fumo terræ ingrediuntur.

S E. Cum de his satis dictum putes, ad pilulas de De agarico descendamus. B R A. Sunt ne ex puro agarico? S E. Non, quoniam opus est ex his saltem temperent, quæ agaricum corrigunt. B R A. Antiqui nulla correctione utebantur: sed agaricum simpliciter, uel propinandum, uel deglutendum exhibebant, & nos in præsentiarum simpliciter agaricum præbemus, & mirè proficit: tamen compositionem illam tuam de agarico ediscere libet. S E. Hæc est.

℞ Agarici

Masticis

}

ana

3.

iij.

Radiciis

ANT. M V S A E B R A.

Radicis lilij celestis	}	ana 3. I.
Prasij		
Turbith	3.	V.
Hieræ picræ	3.	iiij.
Collocynthidis	}	ana 3. ij.
Sarcacolæ		
Croci	3.	I.

Confice cum robub, nos tamē id seruamus, ut agarici loco semper agaricum trochiscatum ponamus: quia agaricum ita confectum habet suam malitiā emendatam. B R A. Non adest, tanta malitia in agarico quanta tu putas. Verum has pilulas consyderans, non uidentur esse de agarico nuncupandæ: sed potius de turbith, cum in maiori copia hanc compositionem ingrediatur, quā alia: tamen si uel tibi uel alij ita nuncupari placeat, digladiari nolim. Dic uerò quis sit harum pilularum author? S E Auicena lib. 3. fen. decima tractatu primo cap. xl. & Mesue in cap. de asthmate. B R A. Auicena uidetur quodammodo à tua compositione uariius. Nam hoc modo describit.

℞ Agarici partes tres

Radicis lilij	}	ana partem unam
Prasij		
Turbith		partes quinque
Hieræ picræ		partes quatuor
Pulpæ colocynthidis	}	ana 3. I.
Sarcacolæ		

Conficiantur cum rob. unum est quo hanc descriptionem.

ptionem uanam esse ostendere possum s E. Quodnam:
 B R A. Omnino simplicium pondera indistinctè po-
 nit per partes, colocynthida uerò & sarcocolam de-
 terminat, quia drachmam unam ponit, possent autem il-
 læ partes tres uel quatuor esse maiores uel minores,
 colocynthis uerò & sarcocola semper habebunt idem
 pondus quod absurdum uidetur. s E. In his Auicena
 solum deest mastix & colocynthis atque sarcocola, in
 tua descriptione sunt drachmæ. 2. in hac autem Auice-
 næ est drachma una. Illa præterea compositio, quæ à
 Mesue scripta est, cum his non conuenit nisi in aliqui-
 bus, est uerò in illa parte, in qua loquitur de asthmate,
 & hæc est compositio eius pilularum de agarico, qua-
 rum ipse (ut dicit) inuentor fuit, quæ pectus, & pul-
 monem mundificant, & asthmati, ac tussi antiquæ con-
 ueniunt, ita uerò dicit.

R Agarici	3.	vi.
Ireos	} ana	3. i.
Præsiij		
Turbith	} ana	3. viij.
Hieræ picræ		
Colocynthidis	} ana	3. iiij.
Sarcocolæ		
Myrrhæ	3.	ij.

Confice cum rob. & dosis earum sit drachmæ
 duæ: tamen drachma una satis est, uel saltem quatuor
 scrupuli. s E. Video magnam esse in puluere differen-
 tiam. B R A. Imò & hic additur myrrha, quæ in illis
 non est,

ANT. MVSÆ BRA.

nō est, quæ sunt apud Auicena. S E. Et in nostris ad-
detur mastix. In uno autē dubitamus, quia Auicena ac-
cipit lilij radices, Mesue uerò radices Ireos: nos uerò
in nostra compositione habemus radices lilij cœlestis,
& accipimus radices Ireos. BRA. Scito uulgare
liliū, & Irin pectori conferre, & asthmatis: tamē quia
in his pilulis eductio expetitur, & lilium non educit,
Iris uerò educit: propterea laudo, ut Iridis radices hāc
compositionem ingrediātur, & ubi lilium dicit Irin in-
telligas: sed tuam descriptionem (ut uideo) à Mesue
accepisti, ubi de pilulis agit. S E. Accepi. BRA.
Cur non dicebas? S E. Te hoc scire supponebam.

BRA. Non est opus supponere: sed mens sua aperien-
da est, ut decernere possimus an alij pharmacopolæ
eandem compositionem sequātur, & re uera omnes istā
paratam seruant, quæ materias crassas à capite mirē
trahit, & à pectore: uerum & serapio unam quādam
descriptionem habet pilularum de agarico, quæ ab his
non longē differt. S E. Quenam est? BRA. Illa,
quā uocat pilulæ quæ abstergunt pectus ita confectæ.

℞ Agarici }
Turbith } ana ʒ. iij
Myrrhæ }

Radicis lilij cœlestis }
Præsiij } ana ʒ. I.

Hieræ ʒ. iiij.

Colocynthidis }
Sarcocolæ } ana ʒ. ij.

Terantur

Terantur, & cribellentur, & conficiantur cum rob. uel iuleb. S E. Mihi eadem esse ferè uidentur, in solo pondere differunt. Sed ubi sunt apud hunc authorem?

B R A. In suo antidotario: tamen non uocat illas pilulas de agarico: sed pilulas abstergētes pectus, imò post hanc compositionem quandam habet, quam pilulas de agarico uocat, quæ ab hac prædicta multum differt.

S E. Ne quicquā prætermittamus refer pilulas istas serapionis de agarico nuncupatas. B R A. Libenter id faciam, in primis uerò te scire uelim, ad obstructiones aperiendas à serapione dari ex camelarum lacte, & hydropen soluere, ac iecori ualde conferre.

℞ Epithymi	}	ana 3. vi
Aloes		
Agarici	}	ana 3. iij.
Scamonij		
Petroselini		
Anisi		
Seseleos		
Seminis apij		
Dauci	}	ana 3. ij.

Non exprimit deinde serapio, ex quo liquore cōficienda sint. S E. Nihil habent cum nostris de agarico pilulis. B R A. Saltem parum habet, modo ad illas, quæ in communi usu sint redeamus, quæ ratione simplicium ingredientium omnes humores educere aptæ sunt: patissimum uerò biliosos, & pituitosos, omnia in puluerem redigenda sunt, deinde in mortariolo sæpe miscenda, & adeò

ANT. MVSAB BRA.

da, & adeò commiscenda, ut corpus unum fiat, neque molle, neque durum, ratione sapæ, quæ non nihil habet glutinosi, diutius perdurare possunt, quàm illæ, quæ uel ex uino, uel aqua, uel succo aliquo conformantur.

Aureæ

S E. Hic aureæ pilulæ sedem suam nactæ sunt.

B R A. In omni pilularum genere nullæ sunt, quæ tormenta minus inducât, & naturam minus lacescant istis, quàmuis sint in educendo uehementes, imò alijs multis uehementiores. Earũ uerò compositio in mediũ affertur. S E. Hæc est, quæ sequitur, ex Nicolao accepta.

R Aloes	}	ana 3. V.
Diagridij		
Rosarum	}	ana 3. ij. .s.
Seminis apij		
Anisorum	}	ana 3. I. .s.
Seminis foeniculi		
Croci	}	ana 3. I.
Interioris colocynthidis		
Mastiches		

Informentur in modum ciceris cū aqua infusionis dræ gaganti: dentur in sero nouem, uel undecim cum mulsa, aut cum uino: nos autem hoc pondus non sequimur: sed drachmam unam damus, uel scrupulos duos, & tres pilulas conficimus, uel quinque uel unam, uel duas, ut sumentibus placet: etenim numerum parem uel imparem negligimus, res ipsa ex integro pondere sumatur.

B R A. Et quæ cura adhibenda est numero? cū nec lupus numerum curet, tamen quāto pauciores sunt tanto diutius

to diutius commorantur in uentriculo, quia plures ex una drachma facilius liqueſcūt, quā una ſola, ſunt ad unguem moderata catapotia, quibus lubentiſſimè utor, cū à capite materiæ craſſas, & etiam tenues bilioſas atque pituitoſas educere uolo, omnibus conueniunt ſenſibus, & potiſſimū uiſui, & iecori conferunt: uentriculo, & flatu mirè expellunt: nulla eſt apud reſpondentes (ex magnis) tutior compoſitio iſta: nam & ſi diagridion reperiant & interiorem colocynthidis partē, ab alijs tamen ſex rebus moderantur, & aloë ipſa uentriculo conducit, & uim medicamentorum fortium reſprimit. Venetijs nonnulli has pilulas ſeruant Nicolai more factas, nec totius compoſitionis globū conficiūt, quod fortè malum non eſt, quia dragaganthum etiam in tam parua maſſa totius compoſitionis uim ſeruare poteſt. S E. Quid intelligis per interiorem colocynthidis partem? B R A. Miror cur in hoc dubites.

S E. Non eſt mirandum, quoniam nonnulli, & ſemina, & interiorem pulſam intelligunt. B R A. Sola pulſa, & caro huius ſylueſtris cucurbitæ accipienda eſt: quāmuſ, & ſemina ipſa educant: apud antiquos enim cū de interiori colocynthidis parte ſermo fit, pulſam ſemper intelligunt: Imò & ipſe Meſue in trochiſcis alandaal colocynthim à ſeminibus purgandam eſſe iubet.

S E Et ego eram huius ſententiæ, neque unquam in tali compoſitione recepi ſemina. B R A. Rectè feciſti.

S E. Hoc etiam ſilentio prætereundum non eſt, nōnullos pharmacopolas pro aureis nuncupatis pilulis, eas

H iij quas de

ANT. MVSÆ BRA.

quas de turbith uocat Mesue, paratas habere, & quas recentes turbitatas nuncupant, & aureæ Mesuæ dicuntur. BRA. Errāt mirē: uerum ne compositionem istā prætereamus, eam referas. SE. Hæc est.

℞ Turbith boni	3.	vi.
Aloes	3.	i. & .s.
Masticis	}	ana 3. vij.
Rosarum		
Myrobalanorum citri	3.	x.
Croci	3.	ij.

Confice cum succo absynthij. BRA. Et hæc quoque pilulæ uehementes sunt, & minus correctæ ueris Nicolai aureis: nam tormina inducunt, quæ ob turbith solum contingere putamus, cum reliqua simplicia potentiam habeant reprimendi uim fortium medicamentorum. SE. Ad aureas Nicolai redeunt, in ipsis unū addo, quod, & à multis additur pharmacopolis. Quāuis à Nicolao dictum non sit. BRA. Quid hoc est? SE. Addo duplum scamonij. BRA. Cur id facis? SE. Ut uehementius educant: Alioqui sunt imbecillioris potentie. BRA. Hoc absurdum uidetur, & à nemine sani capitis faciendum: nam potius augendum est pondus totius compositionis, & si non es contentus integra drachma scrupulos quatuor exhibe, aut quinque si opus est: puto etiam omnes pharmacopolas non augere scamonium, ut tu facis. SE. Maior pars auget. BRA. Hæc est causa, cur quandoque uehementer educant, quandoque ineptius, ut à diuersis pharmacopolis accipiuntur.

accipiuntur. Suaderem uerò omnes pharmacopolas Nicolai compositionem præcise parare: & nihil augere: nam drachma ex illis egregie educit. Notaque has pilulas diu perdurare, & eandem uirtutem seruare, quia ex decoctione, uel infusione dragaganti conficitur, quæ glutinosa est, & apta uim simplicium eas ingredientium diu seruare. Ita uerò fieri debent, omnia in puluerem redigantur, & optime misceantur: deinde ex decoctione dragaganti iterum commisceantur, & in unum globum coaceruentur. S E. Tamen ratione dragaganti durissimæ efficiuntur, & ferè lapideæ. B R A. Id uerum est: sed cum statim humiditatem sentiunt liqueſcunt, Idemque in uentriculo faciunt, & ob dragaganti lentorem simplicium uis seruatur, quod aquæ facere non possunt, uel succi. Tamen à pharmacopolis in præsentiarum maior pars pilularum ex melle rosato conficitur, quod, ut in omnibus non probo, ita non improbo: hæc compositio ratione aloes bilem educit, & pituita, ratione diagridij bilem, & hoc facit à remotis partibus: unde & à capite educunt, atque iuncturis. S E.

Ab alijs igitur mēbris, quàm à capite educere possunt? B R A. Quis ambigit? uentriculum purgant, & bilem ab omni corporis parte tam superna, quàm inferna educunt, renes, & iecur expurgant, ac obstructos aperiunt, & si qui frigidi humores in uentriculo scotodimiam fecerint, eos educunt, & hominem à tali affectione liberant, coctionem adiuuant, frigidos humores expellentes, qui illam impediabant, & uentriculum unà calefa-

H iij ciunt

ANT: MVSAB BRA.

ciunt, colocynthis pituitam educit, & glutinosos humores, quos à remotis partibus trahit: rosæ etiam humores aquosos educunt, & reprimunt uim fortium medicamentorum. Anisum, fœniculi, crocus, mastiche corporis membra roborant, uimque demūt fortioribus medicamentis, & anisum, ac fœniculi flatus exoluunt, atque expellunt. Nihil in ipsis adest, quod propriè atrabilem reprimat, uel educat. SE. Cur dicunt has pilulas potius à capite educere, quàm ab alijs partibus?

BRA. Imò & ab alijs partibus educunt ratione colocynthidis & diagridij: tamē facilius est à capite educere, quàm ab alijs partibus, à iecore, & uentriculo remotioribus, & hoc est ob situm: nam materiæ facilius descendunt, & medicamentorum uapores facilius ascendant. SE. Cur hæ potius uesperī dantur cum mulsa, aut cū uino? BRA. Supponit hic author, quòd propriè purgant caput, illa uerò medicamenta, quæ caput purgant, solent post cenam à recentibus exhiberi, ut medicamentorum uis à uaporibus ciborum in caput deferatur: nihil uerò est, quod magis petat caput uino, uel rara sunt: propterea cum uino exhibetur, uel cum mulsa: quia & ipsa aliquo modo uaporosa est: tamen & illa, quæ pro capite dantur, ieiuno, atq; uacuo stomacho dari possunt. Nobis enim magis placet, ut summo mane accipiantur, & is, qui accepit unius horæ spacio dormiat, adeò, ut in actum redigantur. Nos his pilulis utimur pro medicamento, quandoque in materia turgida, & mirè conferunt, nihilque refert, uel ex uino accipiatur, uel

tur, uel ex mulsa, uel simpliciter transglutiantur: hoc autem tertio modo diutius in uentriculo moratur, quā si liquidæ rei mixtæ sint, cum ex liquore facilius, & breuius à uentriculo auferatur. In summa uerò hæc catapotia sunt ualde utilia, & excellentia, quibus si non nihil addatur, quod uim habeat educendi atram bilem, ad omnes humores, & ad omnia corporis mēbra erūt & aptissima, & facillima.

S E. Pilulæ Cochiae huc ueniunt considerandæ.

B R A. In his pilulis obseruaui longè diuersos esse pharmacopolas. S E. Propter quid diuersos? & in qua re? B R A. Et in pondere, & in ipsis simplicibus. S E. Ego semper compositionem illam paraui, quæ apud rasim est in septimo ad Almanforem, ubi de emicranca agit, atque cephalea. B R A. Quenam est hæc compositio? S E. Nunc referam.

℞ Pulueris picræ	3.	x.	
Colocynthidis	3.	ij.	& tertiam.
Scammonij	3.	ij.	.s.
Turbith	}	ana	3. v.
Stoechados			

Misce & fiant pilulæ ex his, & sint doses decem.

B R A. Ex his nō habetur ex quo liquore, uel ex quo eclegmate conficiantur. S E. Quia hoc non magnificat. B R A. Id etiam ualde obscurum mihi uidetur, & sunt doses decem. S E. Hoc ita intelligo conficienda esse catapotia in modum ciceris, & dosim esse decem.

B R A. Puto decem in pondere esse drachmam unam, uel etiam

Cochiæ

ANT. MVSAB BRA.

uel etiam excedere, de his uerò catapotijs, nūquam excedere drachmam. Tamen scito, & hoc catapotiorum genus esse ualde incorrectum, & tormina in toto uentre inferiori progignere: propterea eo rarò, uel nunquam utor: sed omnes Ferrariæ hanc compositionem non sequuntur: nam multi Nicolai compositionem conficiunt. S E. Nos semper hanc paratam seruauimus: illa uerò Nicolai quæ nam est? BRA. Hæc, quam dicit esse Galeni compositionem, & probatam ad emioraneam, dolorem stomachi, & Ilij.

R Aloes

Absynthij

Pulpæ colocynthidis

Scamonij

} æquale pōdus.

Masticis dimidium unius prædictorum

Confice cum succo fœniculi, uel absynthij, uel solatri, & fac pilulas, dentur secundum quantitatem uirtutis, hoc mirum uidetur dicere fœniculi, absynthij, uel solatri: nam hoc est, ac si dictum sit, conficere cum calida re, uel cum frigida: sed simpliciter uel frigidam accipere debuisset, ut calida simplicia quodammodo temperaret, uel sola calida numerare debuisset, ut uenter ex ipsis roboraretur, hæc est illa cochiarum compositio, quam multi parant ex Nicolao, quàmuis alij Nicolaum referant: tamen diuersam compositionem in pondere sequuntur. S E. Quam? BRA. Hanc, quæ sequitur.

R Aloes

Scamonij

Scamonij præparati	}	ana 3. ij.
Absynthij		
Masticis		
Colocynthidis 3. v.		

Conficiuntur cum succo absynthij. S E. Videntur etiā differre in simplicibus, & non in solo pondere: nempe hieram non accipiunt, neque turbith. B R A. Mesue ipse in eo capite, in quo agit de soda frigida, descriptio nem quandam habere uidetur pilularum, quas ipse cochias uocari dicit à Mahumeth filio Zachariæ: sed à Mesue eodem loco unum dicitur, quod non parum absurdum uidetur, scilicet ipsas esse in uirtute hieræ & hieræ nobilitatem habere. Verum illis consyderatis neque uirtutem hieræ, neque nobilitatem habent (intelligo semper cū simpliciter ab his authoribus hiera dicitur, illam simplicem uulgatam Galeni hieram) equidem dici posset habere uirtutem hieræ, idest sacri medicamenti ad euacuandas materias, quæ in capite sunt, constat uerò esse uehementissimas pilulas, & parum correctas, quæ tormina pariunt. S E. In quo differt hæc compositio ab illa rasis, quā nos paratam seruamus? B R A. In pondere, ut percipio, & enim hæc est Mesuæ compositio.

R Pulueris hieræ 3. xx.

Interioris colocynthidis 3. vi. .s.

In alio codice habetur.

Trochiscorum alandaal 3. viij.

Scamonij cocti in citonio 3. v.

Stœchados

ANT. MVSÆ BRA.

Stœchados }
Turbith } ana 3. x.

Fiant pilulæ, quarū dosīs sit à. 3. ij. usque ad. 3. duas. s.
S E. Hæc dosīs est nimis ampla. B R A. Imò & quæ
præter tormina alui profluuiū inducere posset drach=
ma sola satis est, hæc pilulæ sunt nimis uehementes, &
non correctæ: nā sola hiera, & stœchas tanta nō sunt,
ut colocynthidis scāmōnij, & turbith uim confringere
possint: nec refert quòd trochisci alandaal colocynthi=
dis loco accipiantur, & scāmōnium in citonio decoctū
sit, quoniam adhuc uis quædam uenenosa in ipsis serua=
tur, & nihil adest, quod turbith medicamentosam uim
reprimat. In illis idem intelligo, quas ex nono rasis ad
Almansorem adduxisti: nam & illæ tormina faciunt,
atque peruersionem. Non deest apud eundem Mesuen
alia compositio, cū agit de soda frigida ex aggrega=
tione cholæræ, & phlegmatis, quam Galeno attribuit,
& eadem est cum illa Nicolai, in mastiches pondere so=
lum differens, quia Nicolaus ponit dimidium, Mesue
æquale pondus. Ita enim dicit Mesue: Galeni confectio
pilularum cochiarum conferentium sodæ permixtæ, et
mundificantium stomachū, et caput, & instrumēta uisus.

Rx Aloes

Scāmōnij cocti in cydonio

Interioris colocynthidis

Masticis

Abſynthij

} ana partes
æquales

Confice cum expressione solatri, uel endiuia, dosīs ea=
rum est

rum est a. 3. I. usque ad. 3. I. f. S E. Cum apud te correctæ nō sint, possunt ne corrigi? B R A. Ecquis ambigit? S E. Quomodo? B R A. Gummi genera ad-
dentes, gingiber, rosas, & illa, quæ reprimunt uim for-
tium medicamentorum. S E. Nisi graue tibi sit, hanc
cōpositionē, ut tibi uidetur, moderatam in ordinem di-
spone. B R A. Hunc laborem non recusō, cum uerō
maior pharmacopolarum pars rasis cochias paratas
seruent, illas in ordinem disponemus, atque emendabi-
mus. Illas igitur in hunc modum cōficiendas uoluerim.

℞ Pulueris hieræ picræ	3.	x.
Colocynthidis	3.	iiij. f.
Scammonij	3.	ij. f.
Turbith	3.	.f.
Bdelij	}	ana 3. I.
Stœchados		
Mastiches		
Dauci		
Galangæ		
Seminis fœniculi		
Gingiberis	}	
Gummi arabici		

Misce, & ex melle rosato conformetur globus, ex quo
deinde conficiantur pilulæ, quarū dosis est ab. 3. I. usq;
ad. 3. iiij. S E. Putas ne à capite educere, si ita con-
fectæ sint? B R A. Quidni? nam à longinquiribus
corporis partibus trahunt colocynthidis, scāmōnium, &
turbith. S E. Vbi reperiuntur compositiones istæ,

& Nicolai

¶ Nicolai, & Mesuæ apud Galenum? Adde & serapionem pilulas quasdam cochias referre ex Galeno. S E. Quales nam? BRA. Illas Mesuæ, ut uideo: Nā dicit pilulæ Galeni, quæ nominantur cochia.

℞ Colocynthidis

Mastiches

Aloes

Absynthij, uel eius succi

Scamonij

} partes æquales

Confice cum aqua solatri, dosis est. ʒ. i. S E. Necessarium est igitur, ut ex aliquo Galeni lib. acceptæ sint. BRA. Nunquam apud Galenum de his pilulis factā mentionem inuenire potuimus, fortè hi authores librū aliquem Galeno adscriptum habuere, è quo hæc cōpositio accepta est, sicuti in præsentiarum libellus quidam circumfertur inscriptus Galeni receptarium, cum tamen Galeni non sit, imò quāplures uanissimas compositiones continet. S E. Vnde nomen sortitæ sunt hæ pilulæ? BRA. Recentiores inquirunt à coccos dici, quod græce significat caput, quoniam caput mirifice expurgant: sed unde hoc acceperint, ignoramus. Nā coccos apud Græcos, & coccum significat, & granū. Ita fortè dictæ sunt, quia in granorum ciceris modum conformari debent, uel per excellentiam dicuntur cochia, quasi pilulæ, quia Græci uocant pilulas κοτταπόττα & κόκκια. Tunc uerò per duplex cc scribendæ sunt, & absque aspiratione. Scito autem hanc compositionem hieram picram recipere, quæ pituitam, & bilem educit,

lem educit: sed à propinquis partibus, colocynthidem uerò recipit, quæ & pituitam, & crassos humores, ac glutinosos à remotis partibus conuehit, & scamoniũ bilem flauam. Turbith uerò à remotis partibus crassos etiam humores ducit, atque pituitosos, stœchas tantũ inodo agitur ex his, quæ uim habent fortioribus medicamentis frena imponere. Tamen & atram bilem, ac pituitam commouere, atque educere creditur. Nos rarissimè his catapotijs utimur: & deinceps nunquam utar, nisi præscripto modo paratas seruaueris. S E. Audiui nonnullos, qui palam profitebantur hanc rasis compositionem à Galeni fonte emanasse. B R A. Longè decipiuntur, cum quia apud Galenum nusquam reperitur, tum quia Galenus non nouit turbith, saltem solo hoc ipso nomine. De his uerò satis dicta sint.

S E. Aggregatiuæ pilulæ amplius differre nõ possunt: sed huc cito pede currunt. B R A. Cũ plures sint aggregatiuarum pilularum compositiones id primò abs te petere decreuimus, ut illam dicas, quam sequeris, & paratam seruas. S E. Tres sunt apud Mesuen sub hoc nomine aggregatiuũ compositiones, quarum una dicitur pilulæ aggregatiuæ ex inuentione nostra, hanc seruo paratã. Maiores uerò, & minores nuncupatæ aggregatiuæ in usu nõ sunt. B R A. Imò non pauci pharmacopolæ & Ferrariæ, & Venetijs, & Roma, & Neapoli maioribus aggregatiuis utuntur, & paratas seruant. S E. Tu uerò quas cæteris præfers? B R A. Maiores non despicio: sed ipsis illas præfero, quæ

Aggre=
gatiuæ

quæ ex inuentione Mesuæ dicuntur, & quas tu parare consueuisti. Nam humores omnes prauos educunt, & antiquis febribus conferunt, & his quæ ex diuersis humoribus progignuntur, omnibus capitis ægitudinibus, uentriculi, iecoris, & in summa omnium membrorum conducunt, ut hinc meritò aggregatiuarum nomen sortitæ sint: tum quia uniuscuiusque generis prauos humores educunt, tum quia ab omnibus membris, tum quia omni ægitudini conferunt, plerunque ad nos rustici accedunt, pro suis ægris medicamenta purgantia expectantes: tamen adeò ignari sunt, ut nec morbum, nec symptoma unum referre sciant, ut opus sit medicum uaticinari. In hoc casu plerunque indico, ut has pilulas accipiant: nempe omni ægitudini conueniunt, ab omni membro educunt, & cuiusuis generis prauos humores. Tu uerò earum compositionem in ordinem referas. S E. Id lubenter efficiam.

Rx	Myrobalanorū citrinorū	} ana. 3. iiij.
	Raued sceni	
	Succi eupatorij	} ana 3. ij.
	Succi absynthij	
	Scammonij cocti in cydonio	3. V.
	Chebulorum	} ana. 3. ij.
	Indorum	
	Agarici	
	Colocynthidis	
	Polypodij	

Turbith

Turbith	}	ana.	3.	vi.
Aloes				
Mastiches	}			
Rosarum				
Salis gemæ				
Epithymi				
Anisforum				
Gingiberis				

Electuarij rosarum quantum sufficit ad aggregationē
 fiant pilulæ crassæ, dosi. 3. i. uel. 3. i. s. B R A. Hæc
 catapotia multis nobilitate præferuntur, & optimè
 emendatæ sunt: nā absque difficultate educunt, & absq;
 torminibus, si ea cōsyderare tentes, simplicia recipiūt,
 quæ omne genus humoris educere possunt, & ab omni
 corporis parte, tam lōginqua, quàm proxima, nullūm=
 que recipit simplex catharticum, cui illa, quæ suā uim
 corrigunt, non addantur. Nota uerò succos illos,
 qui compositionem ingrediuntur esse integrè exco=
 quendos, & depurandos, alioqui compositione citò mu=
 cidam redderent, imò ocysimè, nisi esset electuarium ro=
 satum. S E. Si hyeme compositionē istam parare uo=
 luerim, de succis quomodo efficiam? B R A. Absyn=
 thij succus & in profunda hyeme haberi potest. Si au=
 tem succum illum integræ absynthij ætatis habere stu=
 deas, qui in mense Maij exprimi potest, eo tempore ab=
 synthium tere, & in torculari exprime per linteum,
 itaque expressum serua, aliter non depurando, seruandi
 uerò modus est succum in uesticam condere, & soli ex=
 I ponere

ponere: nam si depurare uolueris, ut solæ tenues partes, & aqueæ permaneant, à solaribus radijs aquositas illa tenuis dissolueretur, & euanesceret, quod contingere non potest, si crassum simul, & tenue mixta sint, & si tibi uestica non placuerit, serua in phiala, uel in uitreo uase: tamen & hic succus excoqui posset, & depurari, & ita seruari. At si copiam harum pilularum in mense Maij parare tentes, quæ tuæ officinæ per annum satis sit, recentes succos bene depura, ne confectus globus mucidus fiat. Ita uerò compositio deducenda est, omnia prius in puluerem redigenda sunt, quibus datū est in puluerem redigi, & in puluerem tenuissimum, idque effeceris & in colocynthide & in turbith, deinde omnia cum succis bene commisce, denique cum ex succis omnia in unum corpus redigi non possint, adde electuarium rosatum, ex quo et pulueribus, ac succis globum conficito, quē ad usus seruare oportet. S E. Nōnulli sunt, qui has pilulas conforment ex electuario de succo rosarum, alij ex melle rosato. B R A. Hi omnes errant, sed illi minus, qui ex electuario de succo rosarū conficiunt. Etenim aliās à nobis dictum est, quando in compositis Mesuæ medicamentis aliqua compositio recipitur, quæ diuerso modo ab authoribus fiat, semper illa accipi debet, quæ à Mesuæ edocetur, unde & huius generis pilulæ ex electuario rosato Mesuæ confici debent. S E. Nōne intelligis per electuarium rosatum Mesuæ, id quod ab eodem authore ita conficitur?

R. Succo rosarum rub. cōpletarum lib. .iiij.

Zucchari

Zucchari tabarzet lib. I. s.

Tereniabin puri & recentis ℥. vi.

Scammonij ℥. I. s.

Coquantur omnia cum facilitate super ignem, qui sit, sicut candela, quousque habeat spissitudinem mellis, deinde eijce super illud.

Trochiscorum de spodio ℥. I.

Galliae

Croci } ana ℥. ij.

Trochiscorum de berberis ℥. iiij.

Repone in uas uitreum.

B R A. Hoc intelligo. S E. Semper in mea officina habui has pilulas ex hoc electuario confectas.

B R A. Et id conuenit, nescimusque ob quam causam alij pharmacopola rem aliam accipiant, quam à Mesue dictum sit. S E. Arbitror causam esse auaritiam ipsam, quando ob impensam muscatam galliam parare nolunt. B R A. Quid hoc ad eos? aegri iuste persoluant medicamenta, ipsaque sint perfecte concinnata, & nihil in ipsis desit. In his igitur pilulis electuarium rosatum Mesuae accipiatur, & non illud Nicolai, suntque talis generis, ut diu perdurare possint: nam electuarium rosatum recipiunt, quod diu perdurare potest: nam glutinosum quodam modo est, & uim simplicium in puluerem redactorum seruare potest. Ferrariae igitur maior pharmacopolarum pars has ex Mesuae inuentione conficit. Tamen aliqui & multo plures in alijs Italiae urbibus maiores conficiunt, & potissimum Alexandriae

I ij Longo=

ANT. MVSÆ BRA.

Longobardiæ, imò plures medici maiores probarunt,
cuius descriptio est hæc apud Mesuen

℞ Bdelij

Myrobalanorum citrinorū } ana ʒ. iij.

Emblicorum

Turbith ʒ. xij.

Seminis apij

Fœniculi

Anisi

Carni

Ameos

Origani

Rosarum

Setargi indi

Harmel

Hermodactylorum

Salis indi

Masticis

Armoniaci

Cinamomi

Cardamomi

Acori

Spicæ

Croci

Cassie

Serapini ʒ. iij.

Colocynthidis. ʒ. iij. arbitror legendū. ʒ. iij.

Penidiarum alborum ʒ. iij.

Aloes

Aloes

3. xv.

Confice cum succo caulium, & unge manus tuas cum oleo sambucino. S E. Ob quid inungunt manus, ex hoc oleo sambucino? B R A. Huius rei certa ratio non habetur, ex hoc oleo fortè inungūt, quia & ipsam uim habet educendi per inferna. S E. Videtur & hæc optima esse compositio. B R A. Neque illam despiciamus: ueruntamen præscripta longè efficacior est, quam Mesue inuenit, & potius iure ipso compositio aggregatiua nuncupanda est, quàm ista: nempe plures humores euacuat, & plura simplicia exoluentia recipit, imò in ista nihil adest, quod bilem simpliciter educat, sicuti in illa Mesuæ, scammoniū, in hac etiā maiorum compositione solum adsunt nigri myrobalani, qui atram bilem educere ualent. In illa autem Mesuæ compositione recipiuntur polypodium, & epithymus, nec ad omnes ægri tudines conuenire possunt maiores, imò & ipse Mesue inquit hanc compositionem ad humores crassos conuenire, & glutinosos, & inflationem in myrach, et stomacho, & hemorrhoidas soluunt, & ualent ad dolorem iuncturarum, & ischiam, & choleram, & podagram ex phlegmate: unde liquido uides maiores aggregatiuas crassos humores potius educere, quàm tenues. Propterea morbis conueniunt ex crassis humoribus potius, quàm ex tenuibus, quàmuis recipiant aloen. Verum illæ, quæ sunt ex inuentione Mesuæ omnia humorum genera educunt. S E. Videntur multo plura simplicia ingredi has maiores, quàm illas Mesuæ.

I ij B R A.

BRA. Quid hoc ad rem facit? nam simplicium multitudo compositionem aliquam potiorē nō facit: præterea aggregatiue maiores recipiunt. 27. simplicia et ille Mesue decem, & octo, postea recipiunt electuarium rosatum, quod ex nouem simplicibus conficitur, inter quæ adest gallia moscata, quæ & ipsa multa recipit, & trochisci de spodio, & trochisci de berberis: unde si ex simplicium numero compositiones probare uoluerimus, multo plura sunt in aggregatiuis Mesue simplicia, quā in maioribus. Non est simplicium numerus, qui peiorē uel ineptiorē faciat compositionem, sed est perfecta compositio, & per componendi regulas apte disposita, & quæ cathartica recipiat bene moderata, qualis est illa Mesue compositio præscripta. SE. Pauca est electuarij rosati quantitas, quæ has pilulas ingreditur. BRA. Quomodo pauca? nunquam fiunt, quin huius compositionis quatuor uncias ferè recipiant: tamen quia medicorum opiniones, imò quorundam ceruicositates adeò in eorum animis fixæ sunt, ut etiam si edoceantur addiscere nolint: propterea quia maiores aggregatiuas absque ratione magis probant, magis probent, eis utantur, & tali gaudeant compositione: uerum cum ex succo caulium conficiantur, diu perdurare non possunt. Nam simplicium uis non seruetur, quāuis penidia ingrediantur: nam totius compositionis respectu in modica sunt quantitate: nempe quatuor drachmæ, imò nisi caulis succus bene coquatur, & depuretur, cito mucescent. SE. In hac tamen compositione multa sunt,

sunt, quæ discussione indigere uidentur. B R A. Quæ
nam hæc? S E. Primum est inquirere quid sit, Sataragi.
B R A. Hoc nomen uario modo scriptum inuenimus,
quandoque Sataragi, aliàs Sceitaragi, nōnunquam
Setaragi. Tamen eadē herba semper intelligitur? S E.
Quo nomine uti debemus? B R A. In his Barbaris no-
minibus semper utor magis Barbaro, & quod uehemē-
torem clāgorem excitare uidetur. Ad rem ipsam rede-
untes, si Dioscoridis lepidion contemplemur, constabit
statim esse Arabum Sceitaragi. Nam Sarapio de Sceita-
ragi agens, Dioscoridem ita dicentem citat, est plan-
ta nota, & administratur cum aqua, lacte, & sale, &
uirtus foliorum eius est calida, ulceratiua, & propter
hoc fit emplastrum cum eis sciaticæ, & pungit multū,
quando teritur, & miscetur, cum radice enulæ, & di-
mittitur super locum spatio unius horæ, & similiter
ponitur super splenem, & linitur scabies ulcerosa cum
ea, & aufert eam, & delet maculas unguiū, & confert
baras, & dolori sciæ: & quidam putauerunt, quod ra-
dix sceitaragi suspēdatur in collo habentis dolorē den-
tium, & sedat illum, hæc serapio. Dioscoridi modo au-
rem præsta, qui ita de lepidio uerba facit: lepidion
quod nonnulli gingidium uocant, perspicua omnibus
plantula est, coniectum in murias lactis inueteratur, fo-
liorum natura exulceratrix, & aspera est, per hoc is-
chiadicis illinūtur mirabili effectū, trita cū radice en-
ulæ, impositaque ita, uti post quartam horæ partem
soluantur pariter & ad spleneticos adhibentur, lepras

emendat eadem, radix dentium dolorē adaligata collo
compefcit. Id igitur quod Serapio de sceitaragi dixit,
idem eſſe cum his, quæ à Dioſcoride de lepidio ſcripta
ſunt, conſtat: tamen ſpatio quartæ horæ partis appli-
cat Dioſcorides, & Serapio integræ horæ. Adducit &
Serapio Galenum de ſceitaragi: tamē à Galeno illa di-
cuntur in lepidio. En Serapio dicit: inquit enim uirtus
eius, & ſapor, & odor ſunt ſimilia uirtuti, ſapori, &
odori naſturtij: niſi quia eſt minus deſiccantium ipſo,
& calefacit in quarto gradu: Galenus uerò de lepidio
in ſeptimo de ſimplicium medicamentorum facultatibus
libro ita diſſerit, lepidiō ex quarto eſt ordine caleſa-
cientium, ſimile naſturtio, tum odore, tum gultu, tum
uiribus, ſed minus eo deſiccat. Ex his igitur facile ſu-
mi poteſt Arabum ſceitaragi eſſe lepidion Græcorum.
S E. Hoc equidem conſtat ſi Serapionem contemple-
mur. At ſi Auicenam in ſecūdo canone legamus ubi in-
quit, ſceitaragi eſt fruſta ligni parua, ſubtilia, & corti-
ces ſicuti Caryophyli, alia res apud ipſum eſſe uidetur
quàm Lepidion. B R A. Auicena equidem nescio quid
aliud in principio illius capitis uelle uidetur, mox in
proceſſu in Dioſcoridis lepidion, atque Græcorum in-
cidit, tu conſydera quibus proficiat ſecundum Auicena,
quo tamē quàmplura corrigenda ſunt: nam cum dicit,
aſſimilatur enim eius ſapor, & odor cordumeni, & ſi-
militer uirtus eius, lege, ut facit Galenus naſturtio, &
nō cordumeni, uel cardamo, & quod legitur apud Aui-
cenam ſuſpēditur eius radix ſuper aurem eius qui ha-
bet dolo-

bet dolorē uesicæ, lege, ut Dyoscorides, suspēditur eius radix collo eius qui habet dolorē dentiū. S E. Optarim scire quid sit hoc Lepidion re, & non nomine: nā idem est apud me audire lepidion, & sceitaragi nisi herbam ipsam ad oculum nouerim. B R A. Et ego illam tibi ostendere curabo, uerum eamus ad Diuæ Claræ religiosas, quas corporis Christi sorores uocant. S E. Fortē lepidion religiosum est. B R A. Non quidem religiosum: sed in religiosarum uiridario nascens, multi putarunt herbam, quæ uulgò raphanus dicitur lepidion esse, & inter alios Hermolaus Barbarus: uerum, (ut arbitror) decipiuntur: nam lepidiō lauri folijs describitur, Raphanus uerò rumicis folia potius habet. S E. Si lepidion sit Arabū sceitaragi, Auicena sceitaragi folia similia facit Nasturtio, quomodo igitur lauri folia habebit? B R A. Inconstantissimus est, & confusissimus in eo capite Auicena: nam de quatuor rebus simul agit. S E. Quonam modo hoc fieri potuit? B R A. Quomodo factum sit ignoramus, ita uerò fecisse cōstat: nam primo de sceitaragi indo uerba facit, quod est (ut inquit) frusta ligni parua, subtilia, & cortices sicuti Caryophyli, & de hoc fortē ista Mesuæ cōpositio intelligit, quando dicit sceitaragi indi: secundo de fructu quodam agit, quod inquit declinare ad rubedinem, & nigredinem: tertio de duabus herbis simul loquitur, de una, quam exprimit, & describit inquit, oriri in parietibus antiquis, & ubi non mingitur, & habet folia sicuti sunt folia nasturtij. Deinde est ualde confusus

confusus: nam ipsum etiam comparat folijs cordumeni
 uel melius cardami: denique huius herbæ uires profe=
 quens, lepidij Dioscoridis uires affert: ut hinc uidere
 possis quanta sit in uno capite apud Auicenam authorē
 confusio, quam ab ipsis librarijs factam esse censi po=
 test, qui in ordinem capituli posuerint, & illa quæ erāt
 tanquam glossemata, & illa quæ erant in margine, ad
 illum locum etiam non spectantia. S E. Quid igitur
 illud est, quod habet folia nasturtij? BRA. Hiberis
 Dioscoridis, de qua & ipse ita dicit. Hiberis siue car=
 damantice, (quamuis nonnulli uerò καρδαμαντινή sed
 καρδαμίνη legendum censuerint, à quibus nō dissentio,
 & si in omnibus Græcis codicibus καρδαμαντινή lega=
 tur, de qua re aliās) foliū habet nasturtij, floret semper:
 sed uere magis amplitudine sexquipedis, aut etiam mi=
 nore, nascitur locis incultis, luteum florem æstate fun=
 dit, quo tēpore efficacior quoque habetur. Confundit
 igitur hoc loco Auicena hiberim cū lepidio, & Diosco=
 rides sua lingua illud nō habet in hiberide, floret sem=
 per, sed habet, ἐνβαλέστερα, ita uerò ab Hermolaouerti=
 tur, qui ex Plinio accepit lib. 25. cap. 8. ut ferè semper
 facit. S E. Ad lepidion redeūtes quomodo à Diosco=
 ride pingitur? BRA. Dioscorides lepidion non pin=
 git: sed notam herbā esse dicit. S E. Mihi uerò igno=
 tissima est. BRA. Non erit semper ignota: nam à
 Paulo, & Plinio describitur. S E. Nos Paulum legi=
 mus septimo libro: tamen nec ipse describit. BRA.
 Id incidenter facit, tertio libro cap. 77. cum de coxen
 dicis

dicis affectibus, & curationibus loquitur, nec differentiam facere uidetur, nisi quo ad nomē inter hiberidem, lepidion, & agriocardamon: neque Galenus differentiam facere uidetur, inter lepidion, & hiberidē, nisi uelint hiberim etiā esse nomen lepidij: tamen hiberim Dioscoridis esse aliam herbam, de qua nullam mentionem fecerit Galenuus, Paulus, & Aetius. S E. Intueamur igitur lepidij effigiem. B R A. De lepidio ita differit Paulus, quæ uerò apud nos nascitur fruticosa est, folia lauri comparia, & multo maiora possidens: hæc Paulus. Plinius uerò lib. decimo nono cap. 8. prope finem, inquit, exire in cubitalem altitudinem, folijs laurinis: sed mollibus, ut accipere possis Paulum dicere maioribus, Plinium mollibus: utrumque uerum est, propterea si coniungantur, dici poterit maioribus, & mollibus: tamen nō sunt adeò molles dum ueterascunt. S E. Nō dum herbam ipsam uisu noui. B R A. En harum Religiosarum claustra ingrediar, & ad te afferam: nā ipsæ ex hac herba optimos intinctus parare solent. S E. Possum ne ego ingredi? B R A. Non licet. S E. Si tu qui uigens ætate es, ingrederis, cur ego qui senio iā sum confectus, ingredi non possum? B R A. Aetas ipsa hæc claustra ingredi non facit: sed ars ipsa, & necessitas. S E. Cito expedias. B R A. Nōne citius quàm putasses ad te redij, en hoc est antiquorum lepidion. S E. Ego putabam esse piperitim, & illam, quæ à Plinio siliquastrum uocatur. B R A. Ita à multis putatur, & ego aliquando aliàs hanc sententiam sequutus sum.

tus sum. Nunc uel meliore, uel peiore demone ductus
sententiam mutauī, & hanc esse puto lepidion. En cubi-
talem altitudinem habet, & paulo maiorem in ista, in
hac minore, folia sunt in modū lauri, hæc latiora, hæc
minus lata, hæc æqualia, uide mollitiē in his folijs mi-
noribus, in his antiquioribus non est tanta. S E. Cur
hæc folia sunt laurinis folijs minora. B R A. Non-
dum sunt adulta: sed in adolescentia adhuc crescunt, cū
ad summum creuerint, erunt laurinis folijs maiora, ij
etiam, qui uolunt raphanum uulgo uocatum esse lepi-
dion dicunt, cum ē terra exit, folia lauro similia mit-
tere: postea crescere. At mentiuntur: nam & cum rapha-
nus ē terra erumpit, folia habet lauro dissimilia, imò
rumicen semper representat, & folia exeunt ab radice,
nec crescit in cubitalem altitudinem, scapus aliquis. un-
de inferre uolumus uocatam à nobis piperitim, uel pe-
uerella esse antiquorum lepidion, & nunc hæc religio-
se iuxta terram præcidere: postea iterum crescet et fu-
turo anno flores, & semina pariet. S E. Quid ergo
erit uera piperitis, & siliquastrum, si ea non sit, quam
in præsentiarum ostendis: & quæ uulgò à sapore, quem
habet peuerella dicitur? B R A. De hac herba anceps
sum, cæpique nunc primum suspicari, an hæc herba,
quæ passim Ferrariæ in fictilibus supra fenestras uiret
hispanum piper nominata sit, Plinij, & antiquorum pi-
peritis, quæ siliquastrum dicta sit, quoniam semina in
oblongas siliquas, & rotundas contineat: nam lauri fo-
lia habet paulo maiora, molliorâque (& si solatrum
etiam

etiam imitari uideatur) caulem habet rubrum cum ueterascit, & longum, prius uerò, quàm ueterascat uiride est: Densos habet geniculos, & semen album, tenue, gustu piperis, imò piper excellere uidetur, si etiam experi-
ri tentes ad eadem ualere comperies, atque piperitis: sed unum esset admiratione dignum, apud authores nul-
lam de folliculo illo, in quo semina conduntur, mentionem esse factam, fortè authores de folliculo illo, aut sili-
liqua mentionem non faciunt, quia ab eo nomen acqui-
sui, scilicet siliquastrum: unde hoc omittunt, uelut ex ipso nomine manifestum, cum in reliquis conueniant, hæc uerò per suspicionem dicta sint, & potius ad rem herbariam ampliandam, quàm ut id ceruicose sentire uelimus: nam in simplicium examine hydropiper esse suspicabamur, & uocatam persicariam esse Plinij siliquastrum, & piperitim, ut dicamus Plinium idem intel-
ligere per lepidion, siliquastrum, & piperitim: tamen in diuersis locis hæc posuit, ueluti ea, quæ diuersis nominibus appellarentur, re uerò diuersa non essent, ut etiam de dasypode facit, atque lepore: constat enim non esse aliud dasypodem à lepore, quamuis apud Aristote-
lem inter dasypodem, & leporem differentia poni ui-
deatur, & Theodorus uir egregius dasypodem cuniculum interpretetur. S E. Cum superius de hiberide mentionem feceris, abs te scire optarem, quænam herba sit, & unde dicatur hyberis. B R A. Marcellus unde dicatur nescire arbitratus est, uidetur ab iberia in qua potissimum crescit, nomen sortita esse, quod si sit, absque

absque aspiratione proferri debet. Iberis, hæc est illa herba, de qua tuus Auicena, simul cum lepidio confundens dicit nasci prope antiquos parietes, ubi non mingitur, & habere nasturtij folium, ac saporem, & Dioscorides dicit habere folia nasturtij, & uerè esse pulchriorem, & nasci locis incultis, haberèque æstate florem lacteum, idest album, binis radicibus nasturtio similibus. Plinius uerò libro. 25. cap. 8. inquit, nasci maximè circa uetera monumenta, parietinæque, & inculta itinerum, floret semper folio nasturtij, caule cubitali, semine tam paruo, ut uix aspici possit, radici odor nasturtij. S E. Ego hanc picturam consydero, sed quænam herba sit concipere nescio. B R A. Quid etiam in hac herba suspicer, aperire non negabo. Noscis ne herbam illam, quæ uulgò uincitoxicum à Ferrariensibus dicitur? S E. En hic est prope hunc antiquum parietem, Religiosarum Diui Augustini. B R A. Illa equidem est, quæ, si folia incisa in morem nasturtij haberet, ab hac sententia non dimouerer, quin hanc hyberidem esse putarem: nam in reliquis ita hyberis est, ut nullus uel cæcus nō uideat. S E. Cum herba ipsa in promptu sit, notas omnes tum Dioscoridis, tum Plinij consideremus. B R A. Ut lubet. S E. Semper floret, inquit, de sua hyberide loquentes prædicti authores. B R A. Et hæc uincitoxicum dicta semper floret, en ab hac parte semina decidere, hinc florere incipit, & hinc sunt calices qui desinunt in flores, inter quos alij citius, alij tardius floreant, imò & hyeme non extinguitur, licet

licet frigoris in clementia decidant folia, uere est pulchra plāta, et sua folia sunt ἐυθαλέστερα, idest, pulchriora, quā cardami folia: nam plenius uirent, & maiorem quendam lētitiā praeferunt: nascitur incultis locis prope antiquos parietes, & sepulchra, & inculta itinerum, unam radicem habet, & quandoque duas. Dioscorides duas habere censet, ut plurimum uerò unā habet, caulis inest illi cubitalis, & semē adeo paruum, ut uix cōspici possit, radixque nasturtij odorem habet: propterea nisi esset folium, quod non est simile nasturtio, statim hyberin esse dicerem. S E. Mirum uidetur unum indicium posse tot alia corrūpere. B R A. Potest quidem cū indicium ex re ipsa fuerit, quale hoc ex extrinseca figura, uerum quid prohibet dicere, habere folia similia nasturtio, non his similia, quae prope radicem sunt, & infimis: sed superioribus quae nō sunt incisae. S E. Hyberis igitur erit nostrum uincitoxicum. B R A. Hoc non assero, sed subdubito, ut alios ad hanc rem considerandam incitem, atque prouocem: nam & pulchrum est alios in certamen uocare, & ad res naturae speculandas inuitare, etiam si is, qui inuitat nihil probi, aut boni dixerit, modo id uerisimile sit, & aliquam habeat apparentiam, quod dixit. Nam exinde lector sedulus iter apertum uidens multa alia inuenire potest. Aliam herbam hīc Ferrariae habemus, quae & in antiquis parietibus, & circa antiqua sepulchra nascitur, ac solitaria loca, quae ut nasturtiū incisuras habet, & eius radix mansa adurit. S E. Quo nomine uulgò

uulgò dicitur? BRA. An uulgus aliquo nomine eã uocet ignoro: sed en hęc est herba. SE. Huius herbę Ferrarię copia habetur, plerunque illã uidi inter Diui Francisci ruinas, post magnum huius templi altare.

BRA. Et ego illam uidi Romę inter maiores Diui Petri ruinas. SE. Si radix linguam mordicet, illam esse putarim, quę à Dioscoride hyberis uocatur. BRA.

Gusta. SE. Imò & folia quodam modo mordicant: uerum in hac una solùm est radix, non duę, ut hyberis habere debet. BRA. Et si Dioscorides hyberi binas radices attribuat nasturtio similes: tamen nasturtium unam habet radicem, quãuis nonnunquam in duas fibras dissecta sit. Ego in hanc magis inclinor, quod hyberis sit, quã in uincitoxicum, propter foliorum incisuras, quę huic herbę insunt, & uincitoxico nõ insunt.

SE. Neque mordicat uincitoxicũ. BRA. Imò mordicat, non interim dum manditur: sed posteaquã mandum est. Ad rem uerò longius intermissam redeunt colligendum est. In hac pilularum compositione pro sceitaragi Arabes lepidion intelligere: lepidion uerò illa herba esse uidetur, quã nostri peuerellam nuncupant. Verum hanc compositionem à principio consyderans concipere nescio quid in ipsa faciat, uel facere possit lepidion, quod potius humano corpori exterius applicatum apud authores inuenitur: nec potentiã habet reprimendi uim fortium medicamentorũ: tamen sceitaragi ad hanc uim reprimendam hũc ingreditur, rursus igitur compositionẽ consyderans cũ à Mesue dicatur, scei-
taragi

taragi Indi, suspicari coepi id in praesentiarum debere
intelligi, quod Auicena dicit esse frusta ligni exilia, &
cortices sicuti Caryophyli, arbitramurque haec tenuia
ligna esse Galeni carpesium: nam ut ipse docet lib. pri-
mo de antidotis, carpesium est tenues festucae ramuscu-
li cinamomi similes, quae sunt similes secundum genus,
uocat phu, & eius gustum habet, & quintus pro cinamo-
mo carpesium sumebat, ut Galenus testatur: nam ab opti-
ma cassia uiribus non dissidet. Arbitramur in hac com-
positione sceitaragi Indi esse carpesium, cuius uis est for-
tia medicamenta temperare, & non lepidij, & nisi addita
esset illa particula Indi, lectionem corruptam esse putare,
& ubi legitur sceitaragi legendum esse sceitarai, id est,
fumiterrae, quoniam in hac compositione non adsunt ni-
si Indi myrobalani, qui atrae bili aduersentur, & adu-
stos humores expurgent. S E. Deinceps in hac compo-
sitione fumariam herbam recipiam. B R A. Illam re-
cipiendam suaderem: posteaquam carpesium abesse cer-
tum sit. S E. Aliud etiam non mediocrem scrupum in
hac compositione commouit. B R A. Quid hoc est?
S E. Harmel. Nam multi pharmacopolae pro har-
mel cicutae semina accipiunt. B R A. O uiri nephan-
di, & execrabiles, uenenum praesentissimum recipiunt,
pro re, quae potius medicamenta frenare deberet. S E.
Quid ergo sumendum est? B R A. Nomina corru-
pta sunt, & ubi legitur harmel, uel absque aspiratione
armel, legi debet armal, cum, a, & non cum, e, in ultima
syllaba: est uero harmal rutae genus syluestre, ita à sy-
K ris nun-

ris nuncupatum, quàmuis Dioscorides dicat rutā montanā à syris nominari armalaleu: sed ubi loquitur de tertio rutæ genere, quod uocat rutam Galaticam, dicit ab aliquibus uocari harmal., & syri nūcupant Bessassa, & hæc propriè illa est, de qua Arabes scripsere. SE. Quomodo hoc nosti? BRA. Ex ipsismet authoribus: nam serapionis uerba contemplatus capite. 285. ubi de harmel agit, eadem sunt cum his Dioscoridis in hoc tertio genere rutæ. Dicit enim serapio secundum Dioscoridem, harmel nominatur molij, & nominant eam multi rutam syluestrem, & est planta, quæ egreditur ab una radice cum multis ramulis, & habet folia longiora folijs rutæ alterius, & molliora habentia grauem odorem, & habet florem album, & capitella maiora satis, quàm capitella rutæ domesticæ, diuisa tribus diuisionibus, in quibus est semen, cuius color est ad rubedinem decliuis, habens tres angulos, amarum est, id quod de ipsa planta uenit in usum medicinæ, & ipsum maturatur & colligitur in autumno. Audias modo Dioscoridē de Galatica ruta per hæc uerba differentē: Quidam nomine syluestris rutæ, & eam quæ in capadocia nascitur, & Galaticā nuncupatam molij intelligunt. Frutex est ab radice una complures uirgas fundens folijs multo longioribus, & tenuioribus, quā rutæ, graui odore, flos cādidus, in cacumine capitella paulo ampliora quam satiuæ diuise tripliciter parte plurima. In quibus semen triquetrum subruffum, & amarissimum sapore, cuius in medicina est usus, autūno maturefcit

turefcit fermen, hinc igitur manifefte apparet tertiu ru-
 tæ genus apud Diofcoridem, quod ipfe uocat fecundum
 aliquos harmala à Serapione nuncupari harmel, quod
 autem ita fit magis conformari poteft ex his, quæ de
 remedijs fecundum Diofcoridem adducit Serapio. Se-
 quitur enim quando conficitur cum melle, & uino, &
 felle galli, & croco, & fucco fœniculi, confert debili-
 tati uifus, fpecies ifta rutæ uocatur à quibufdā molij,
 & in Syria nominatur uafach, & ortus eius eft, ut plu-
 rimum in terra pingui bona, & culta, & humidis lo-
 cis: hæc Serapio. In quibus uerbis funt aliqua corrupta
 nomina, in reliquis idem præciſe dicit, quod Diofcori-
 rides, cum, inquit: conuenit quibus hebetes oculi ſubi-
 gēdum cum melle, uino, felle gallinacei, ſucco fœniculi,
 atque croci, hoc genus herbæ aliqui haranla uocauē-
 re, ſyrij beſſaſa: quod Serapio corrupte dicit uafach,
 Cappadoces molij, quādoquidem à uerò molij omnino
 non difcrepat facies, radice uidelicet pulla & flore al-
 bo (hoc à Serapione poſitum non eſt) colles amat, et
 pingua, idem præterea ſuaderi poteſt, per illa, quæ Se-
 rapio ex Galeno adducit: nam Galenum referens, in-
 quit, uirtus eius primo eſt calida in tertio gradu, ſe-
 cundo incidit, & tertio incīdit humores groſſos, & ex-
 pellit eos per urinam. Galenus uerò ubi agit de mo-
 lij in ſeptimo de ſimplicium medicamentorum faculta-
 tibus lib. inquit: uis eius tenuium eſt partium, & cali-
 da in tertio ordine: unde & craſſos humores deſiccāt,
 ac digerit, & urinam mouet, ſcitóque apud Galenum

K ij non eſſe

non esse aliud molij, quàm istud, quàmuis Dioscorides aliud quoddam molij describat. Galenus de hac harmala duobus in locis mentionem facit, in libro de compositione medicamentorum secundum locos, primò in libro. 8. in stomatica illitione ex bessasa, idest semine rutæ sylvestris secundum Andromachum, secūdò in libro 9. in secundo pharmaco ab Asclepiade conscripto in hydrope: dicitque syros uernacula lingua uocare harmala rutam sylvestrem. S E. Hæc omnia uerba sunt, & nugamenta, ostende mihi rutam hanc uocatam, harmala, & harmel à Serapione, & quam Auicena nō describit, sed dicit esse notam: cū tamen mihi ignotissima sit. B R A. Non possum hanc rutam in præsentiarum tibi ostendere: uiret tamen in Apenino prope Mutinam, & Regium lepidi. S E. A me igitur uel ab his qui hanc compositionem parant quid agendum? B R A. Rutæ sylvestris semina accipienda sunt, & nō hortensis, & si hæc defint, satiuæ rutæ semina recipienda, quæ parum differunt à sylvestris rutæ seminibus. S E. In hac tota compositione nihil aliud uideo quod ambiguitatem facere possit. B R A. Vt igitur receptui canamus, pro aggregatiuis pilulis illas Mesuæ semper parandas uoluerim, quas dicit esse ex inuentione sua, & iuberem ut electuarium rosatum Mesuæ acciperent, cuius magna quantitas compositionem ingreditur. S E. Quanta ingredi potest? B R A. Si succi sint aridi, quales uos seruare soletis, quatuor ferè uncie huius electuarij ingrediuntur. Si uerò succi sint re
centes

centes, ut semper optarim, duæ unciaë satis sunt, & id electuarius ex gallia quæ muscata dicitur confectum sit, & quam Mesue & non Nicolaus parare docuit.

S E. Ab re forte non erit, pilulas de serapino in De sera concionem uocare. B R A. Multas legi, & uarias pino. apud diuersos authores compositiones, quæ de Serapino pilulae nomē sortiebantur, & quæ longè differūt, uariōsque inueni pharmacopolas non solum diuersarū Italiæ urbium: sed unius Ferrariæ: nam aliqui primam Mesuæ compositionem de Serapino ad usum seruāt, alij secundam: Tu quam seruas? S E. Secundam apud Mesuem. B R A. Hūc illam afferas. S E. Hæc est, quā dicit ad iuncturarum dolorem ualere, atque ischiam, et podagram, & dolori matricis conferre, ac menstrua prorritare.

Rx Serapini

Amoniaci

Oppoponacis

Bdelij

Seminis apij

Ameos

Harmel

Anisforum

Acori

Sceitaragi Indi

Calamenti

Folij

Centaureæ

ana. 3. ij. .s.

ana 3. I.

ana 3. V.

K iij Polij

ANT. MVSAB BRA.

Polij		
Costi		
Salis gemmæ		
Aloes	3.	vi.
Colocynthidis	3.	v.

Fiant pilulæ, & administrentur. BRA. Nisi superius de sceitaragi, & harmel disputauissemus, nunc idē facere necessarium esset. Tu hanc secundam compositionem facis, sed multi primam potius approbant, & conficiunt. SE. A te peterem, quænam magis conueniēs sit? BRA. Hanc secundam probare nō desinam, quæ magis correctæ est, & moderata, quàm prima, nec est adeò uehemens: sed ex quo liquore eam conficis? SE. Ex melle rosaceo. BRA. Nec illud contemnere auserim, quoniam hæc compositio diuturnior redditur, scitōque ratione colocynthidis crassas materias à longinquis educi, & bilem crassam, ac pituitam: aloes à propinquis partibus ducit, ratione colocynthidis iuncturarum doloribus prodest, & podagræ, præsertim cum à crassis materijs cōtingunt. Reliqua cū aperientia sint, dolori matricis occurrūt, & menstrua prorritāt: quod etiam aloë facit, uenarū ora adaperiens. SE. Morem meum igitur sequar, hanc secundam Mesuæ compositionem parans. BRA. Tum impune sequaris. Verum ne quicquam prætermittamus, quo diu materialium considerationem non uenerit: hæc est prima Mesuæ compositio.

Rx Serapini

Amoniaci

Amoniaci	}	ana 3. ij.
Bdelij		
Oppoponacis		
Aloes		
Castorei		
Harmel	}	
Colocynthidis		

Fiant pilulæ cum aqua porri, per hanc uerò aquam intellige succum: nam ex eo facilius penetrant, quamuis in hac compositione mihi displiceat hic succus: propterea & mel rosaceum potius acciperem, uel marubij succum: nam ueteres sæpius confundūt πρᾶσιον, & πρᾶσιον, & marubium, & porrum. S E. Eandem ferè intentionem cum prædictis habere uidentur. B R A. Et eandem habent: nam materias crassas, glutinosas, & frigidas educant: unde à Mesue hîc dicitur ualere ad paralysis, & mollificationem, & spasmus, & dolorem iuncturarum, dorsi, & podagram frigidam, & soluunt phlegma uiscosum, & una drachma satis est. S E.

Quid intelligis per armoniacum in hoc loco? B R A. Ego intelligendum puto hamoniacum thymiama, nō sal amoniacum: nam thimiama hamoniacum colocynthim mitigare potest, & corrigere. S E. Prius à te dictum est authorem alios à Mesue pilulas de serapino descripsisse, quæ à prædictis diuersæ sunt. B R A. Diuersæ quidem sunt, quo ad pondera, & aliqua simplicia: sed in intentione conueniunt: nam Auicena talem compositionem parandam instituit, quæ genuum doloribus con-

K iij uenit,

ANT: MVSABRA.

uenit coxendicum, & laterum inquiring.

℞ Seminij apij } ana 3. I.
 Harmel }
 Serapini }
 Bdelij } ana 3. ij.
 Hieræ 3. ij.
 Pulpæ colocynthidis }
 Agarici } ana 3. .
 Turbith. 3. vi.

Fiant pilulæ, dosi. 3. ij. cum aqua tepida: tamen nos dicimus satis superque esse. 3. I. serapio compositionem aliam facit de serapino, qua in hydrope utitur. S E. Quenam est serapionis compositio? BRA. Hæc quæ sequitur

℞ Aloes }
 Epithymi } ana. 3. iiij.
 Agarici 3. ij.
 Serapini 3. vi.

Terantur, & cribellentur, & fiant pilulæ potio. 3. I. puto legendum esse portio, uel si legas potio, intellige hanc compositionem priusquam sit redacta in pilulas. Imò ipse serapio compositionem habet ad eandem intentionem, ad quam tendit secunda Mesuæ, & quæ recipit similia simplicia: sed differt in pondere, dicitque ualere ad dolorem duarum partium dorsi, & dolorem matricis, & soluere naturam, & prouocare menses S E. Hanc compositionem referre ne pigeat. BRA. Non solum non piget: sed etiam libet.

℞ Seminij

℞	Seminis Apij	}	ana	3. I.
	Ameos			
	Anisforum			
	Harmel	}	ana	3. ij.
	Bdelij			
	Serapini			
	Hamoniaci			
	Oppoponacis	}	ana	3. .s.
	Sceitaragi			
	Acori Polij			
	Calamenti fluuiatilis			
	Centaureæ Costi			
	Salis gemmæ	}	3.	v.
	Aloes			
	Colocynthidis			

Terantur, & fiant pilulæ, & dentur. S E. Omnia
 no eandem habent intentionem cum his, quas paro, &
 est eadem ferè compositio cum secūda Mesuæ. B R A.
 Quomodo autem gummi genera in hac compositione
 disponis? S E. Idem facio, quod in omnibus alijs pi-
 lulis obseruandum censuisti. Gummi in liquorem illum,
 ex quo pilulæ conficiuntur, dissoluo, uel sit porri suc-
 cus, uel quicquid aliud postea conformo, & si succus
 aliquis, uel liquor non recipiatur, arida gummi in pul-
 uerem redigo, mollia uerò in electuarium, ex quo pilu-
 læ cōglutinantur dissoluo, uel in mel rosaceū. B R A.
 Rectè gummi genera disponis. S E. Ex more igitur
 pilulas de serapino conficiam, quæ à Mesuæ secundo
 loco de=

Bechi=
chia.

loco descriptæ sunt. BRA. Non errabis

SE. Nescio quomodo bechichie pilulæ hûc acces-
serint. BRA. Non accessere: sed tu illas comporta-
sti, quis author illas confecit: SE. A Mesue in capi-
te de tussi sicca describuntur. BRA. Quæ simplicia
recipiunt? SE. Hæc, quæ statim adducemus.

Rx	Succi liquiritiæ	} ana haur. vi.
	Zucchari tabarzet. i. albi	
	Amili	} ana 3. iiij.
	Dragaganti	
	Amigd. dulcium	

Confice cum mucilagine psilij, uel citoniorum. BRA.
Quomodo insumuntur? SE. Efficitur pilula una ad
lupini, uel fabæ quantitatem, & sub lingua tenetur.

BRA. Igitur non sunt catapotia. SE. Quid ais?

BRA. ἀπό τοῦ κατὰ πίειν, idest à deuorando, & trās-
glutiendo dicuntur catapotia. At hæc non transglutiū-
tur: propterea catapotia non sunt. Verum à forma, quā
habent pilulæ nuncupari possunt, quanquā referat nul-
lius momenti si has pilulas pastillos nuncupasses, imò
non ab re fuisset, si potius inter pastillos, quàm inter
pilulas numerasses, cum uerò in hunc ordinē uenerint,
& ipsæ poma natent, accipianturque ac si sint pilulæ:
tamen non erunt catapotia, quia pilulæ uocabulum est
amplius, quam catapotium in hoc significato: nam &
hæ sunt pilulæ à sua forma, quæ continentur in ore, &
non sunt catapotia, hanc eandem compositionem habet
rasis ubi agit de tussi ad Almanforem. SE. Vnde di-
cuntur

cuntur bechichiæ? B R A. Apud antiquos multa bechicha inueniuntur, idest, contra tuſſim medicamenta: nam Græci tuſſi βήχα nuncupant, & βήχινον contra tuſſim medicamentū. A Tralliano lib. 2. cap. 4. multa bechica referuntur, hoc est contra tuſſim medicamenta S E. Hoc, quod à Meſue deſcriptum eſt, habet ne cum illis affinitatem? B R A. In aliquibus ſimplicibus cōueniunt, in tota autē compoſitione diſtincta ſunt. S E. Vnam aut alteram antiquorum compoſitionē referas ex his, quæ bechicæ nuncupantur. B R A. Hæc eſt una Tralliani compoſitio.

R̄ Styraclis

Croci

Galbani

Lachrymæ papaueris

ana denarij pōdo unius.

Nucleorum pinæorum denariūm pondo. iiij.

Conformato pilulas quātitatem Aegyptiacæ fabæ æquantes, quarum unam in nocte Aegrotanti præbeto. S E. Magna quātitas uidetur, ſi Aegyptiacam fabam æquet. B R A. Imò poſſet triplum, & quadruplum illius quantitatis exhiberi: En alia compoſitio ualde efficaciſſima, & quæ etiam tenui fluori ſuccurrit, & quæ una uice ſumpta reſtituit ſanitati ægrotantes.

R̄ Myrrhæ trogloditicæ denariūm pondo. vi.

Thuris denariūm pondo quinque

Lachymæ papaueris

Corticis radicis hioſciami

Corticis radicis cynogloſſæ

} denariūm pōdo. iiij.

Cortices

Cortices in sole exsiccati in puluerem redigantur, & per cribrum traijciantur, postea cū alijs confundantur, papaueris uerò lachrymam aqua diluito, deinde pastillos conformato, pondere singulos denarij unius. S E. Nihil habēt cum bechichijs nostris a Mesue confectis. B R A. Tamen sunt bechica, idest ad tusses ualētia medicamenta, de his uerò quæ sub lingua continētur quæ ὑπόγλωσσα medicamenta Galenus uocat, mentionem facit in septimo lib. de compositione medicamentorum secundum locos, postquam locutus est de usu confectio- nis ex papaueris capitibus hypoglossa describit, idest, ea quæ poni debent sub lingua, ex Charixeno medico, Dioscoride, & scribonio Largo. S E. Vnum ex his hypoglossis audire uehemēter opto. B R A. Vnum ex scribonio Largo referam, quod facit ad uocē in- terceptam.

Rx	Glycyrrizæ	3.	viiij.
	Myrrhæ	3.	xx.
	Therebinthinæ	3.	xxxij.
	Tragaganthæ	3.	xxxviiij.

Arida singula per se contundito, ac cribrato, resinam autem in pilam coniectam tundito, arida ad ipsam in- spargendo: deinde ex unitis omnibus pastillos formato fabæ Aegyptiacæ magnitudine, quos in umbra siccato, atque usus tempore unum, aut duos sub lingua tenen- dos dato, atque liquecentes deuorandos, quo tempo- re igitur pastillos cogis, eodem etiam tundes: resic- cantur

cantur enim citò, & ob id pastillos ex eo formantem ad manum simul tundere oportet. S E. Cum ergo liquescunt, transglutiendi sunt? B R A. Imò paulatim transglutiendi, sicuti & paulatim liquescunt. Sunt multa alia bechica à Paulo, Aetio, Scribonio, & alijs antiquioribus, ac probis authoribus descripta, quæ hûc afferre non licet, ne supra modum ex compositionibus, quæ in usu non sunt, sermo noster percrescat. Imò & apud Arabes infinita ferè bechica medicamenta scripta inueniuntur, ut apud Serapionem, Auicenam, Rasim. Interim omitto recentes medicos ne de una compositione agentes omnes alias eiusdem generis in medium reuocare uideamur. S E. In hac igitur compositione Mesuen sequar. B R A. Sequaris quoad antiquorum bechica in usum uenerint, speramus etenim omnes antiquorum compositiones, uel maiorem partem in communẽ usum reuocare, quanquam semper adsint inuidi, qui benefactis, sua maledicentia, suæque maleficientia adueruari conentur.

S E. Cum hæc satis sint, quæ de bechica compositione numerare studuisti, foetidas pilulas hûc adducam, ut recto examine perpensæ abeant. B R A. Non minus hæ pilule medicorum ignauiam, & oscitantẽ negligentiam ostendunt, quàm prædictæ. S E. Cur hoc? B R A. Quoniam rari sunt pharmacopolæ, qui compositionem ab alijs diuersam non seruent. Nonnulli etenim maiores foetidas parant, quidam minores, alij
composi=

ANT. MVSAB BRA.

compositionem quandam ex rasi in. 9. ad Almanforem
acceptum seruant. Tu uerò quam compositionem se=
queris? SE. Illam maiorum. BRA. Ab hac exor=
dium incipiamus, & prima omnium sub iudicium ue=
niat, quibus constat? SE. His omnibus.

R² Serapini

Amoniaci

Oppoponacis

Bdelij

Colocynthidis

Harmel

Aloes

Epithymi

Hermodaetilorum

Alscebran

Scammonij

Cinamomi

Spicæ

Croci

Castorei

Turbith

Gingiberis

Euphorbij

ana. 3. v.

ana 3. ij.

3. iij.

ana 3. I.

3. iij.

3. I. .s.

tertiæ unius partes duæ

Dissoluantur gummi in aqua porri, & fiant pilulæ, da
3. ij. BRA. Vna drachma satis est, & in imbecillio=
ribus fortè nimis, hanc compositionem consyderans o=
mnes humores educit, & tenues, & crassos, & à par=
tibus propinquis, & à remotis. A Mesue uerò scriptū
est, ex

est, ex hac humores crassos expelli, & doloribus iun-
cturarum conferre, & podagræ, & dorsi, & genuum,
& omnem dolorem ex crudo humore auferre, & do-
lorem stomachi, & cholicæ, & à leuce liberat, & mor-
phea, atque lepra. B R A. Duo animaduersione di-
gna sunt: unum est ualere potissimum in his morbis cū
inclinant, ut in podagra, chiragra. & articulari mor-
bo, & ratione aloes biliosos humores etiam educit, ra-
tione scāmonij biliosissimos, & tenues: unde omnes hu-
mores educuntur, si compositio rectè consyderetur, &
tam à remotis, quā à propinquis partibus. S E. Quid
intelligis in hoc loco per alscebram? B R A. Tu ue-
rò quid eius loco hætenus accepisti? S E. Esulam, &
nisi quid melius inuenerim, esula semper utar. B R A.
Consyderemus in præsentiarum quid sit apud Arabes
alscebram, uel scebram: nam illa particula, al, articulus
est, quem suis nominibus Arabes præponunt, ut faciunt
Hebrei, qui à Græcis, & nostra uulgari lingua eo dif-
ferunt, quòd eorum articulus in nominis compositionē
transit: apud Græcos autem, & in nostra uulgari lin-
gua est distinctus à nomine. Hæc igitur herba, de qua
in præsentiarum agemus nuncupatur scebra, addita, al,
particula, idem est, ac si diceremus alscebram. S E.
Hæc ad rem nihil facere uidetur, cōsyderemus potius,
quid sit hæc planta apud antiquos. B R A. Consyde-
remus: sed non erit facile hoc intelligere, quoniam &
Arabes de ea inter se dissident, nec cum Græcis conue-
nire uidentur, nec Arabum descriptiones satis conue-
niunt

niunt, quid igitur sit alscebram apud Arabes consyde-
rare uolentes à Mesue incipiamus secundum eius uer-
ba non est facile diuinare quid sint: nam de eius figura
nihil penitus loquitur, solum uerò dicit esse speciem la-
eticiniorum, & esse solutium rusticorum: postea di-
stinguit, ex quibus nihil certi habetur, quid sit, nisi cō-
fusa. Auicena describit quidem: sed adeò inepta descri-
ptione, ut etiam difficile sit apud ipsum eius formam
intueri: nam inquit, oritur in hortis habens cānam sub-
tilem, æqualem, & habet pilos, & folia sunt sicut Tar-
con secundum quod existimo, & habet lac, si uerò pe-
tas quid sit Tarcon, in pagina sequente Auicena docet
inquiens, quòd pyretrū est eius radix, pyretrum uerò
habet folia dauci agrestis, uel marathri. Serapio descri-
bit quidem scebram, & figuram talem illi fingit, qua-
lem Dioscorides suæ pitiusæ. Verum cum de hac re in
simplicium examine ubertim differuerimus, satis est te
ad illum librum remittere. S E. Memoria habeo: sed
res est satis confusa. BRA. Confusissima, quoniam
& ipsi authores confusi sunt. Ad rem uerò redeunt
sunt alij pharmacopolæ, qui foetidas minores seruant.
S E. Nescio unde hoc acceperint: nam hoc solum no-
men maius eos incitare deberet ad has pilulas conficiē-
das, & formandas: nam quod maius est, respectu mino-
ris excellentiam quādam habere uidetur. BRA. Imò
minores uidentur uehementiores maioribus, & eandem
habent intentionem, earum compositio hæc est, quæ se-
quitur, in qua sunt paucissima, quæ uim fortium medi-
camen-

camentorum frenare possint.

℞ Serapini	}	ana	3.	v.
Amoniaci				
Oppoponacis				
Bdelij				
Myrrhæ	}		3.	x.
Turbith				
Colocynthidis				

Fiant pilulæ sicuti priores, & da. 3. ij. tamen non debemus excedere. 3. i. Imò solum scrupuli duo recipiendi sunt, in his materiæ crassæ solum educuntur, à remotis partibus. Vnde & si à Mesue dicatur, has esse in intentione maiorum, id simpliciter uerum non est: quoniam maiores tenues etiam humores educunt, quos hæ non educunt: sed intelligendus est in intentione maiorũ, quantum sit de illa intentione, quam ipse retulerat: nempe nihil dixit de humoribus tenuibus, quos tamen euacuat.

SE. Quenã compositio magis probanda est? BRA. Illa maiorum, quæ magis correctæ est cõpositione minorum: tamen præcisæ Mesuæ intentio, quæ est humores crassos educere in his minoribus exquisitius habetur, cum soli crassi educantur, & non tenues. Extant præterea nonnulli pharmacopolæ Ferrariæ, & non ex infimo genere, qui in eorum officinis compositionem quandam rasis seruant in nono ad Almanforem. SE. Quenam est? BRA. Hæc in curatione paralysidis posita.

℞ Pulueris picræ	3.	x.
L Colocynæ		

ANT. MVSÆ BRA.

Colocynthidis	3.	V.	
Euphorbij	3.	ij.	.s.
Castorei,			
Piperis			
Assæ foetidæ			
Serapini			
Oppoponacis			
Sceitaragi Indi			
Sinapis			
		ana	3. 1.
Centaureæ minoris			
Elaterij			
		ana	3. V.

Gummi in succo rutæ dissoluantur, & alia simul misceantur, & fiant pilulæ. S E. De minoribus quàm plures in suis officinis eas habere non ignorabamus. De his uerò ab Rasi additis ignotum erat, an aliquis eas pararet. B R A. Imò, ut dixi, aliqui has seruant, & ne putes nos mentiri, ille qui fontem habet pro insigni unus est qui parat. S E. O magna inter unius urbis pharmacopolas diuersitas: quomodo faciūt ignari medici, qui hæc ignorant? B R A. In his pilulis parum errare possunt: quia ad eandem intentionē accommodantur. S E. Quæ cōpositio tibi magis arridet ex his tribus? B R A. Illa maiorum, quamuis (ut ingenuè fatear) nulla possit ad unguem placere: Tamen si quam conficiendam iuberem, esset hæc maiorum cōpositio Mesuæ. S E. Meum igitur morem, & deinceps in his pilulis sequar. B R A. Vt lubet: nos tamen speramus pro nostris ægris illas nūquam esse indicturos.

Id uerò

Id uerò non te lateat, & serapionem, & Auicenam, et Haly multas alias & diuersas pilularum foetidarum descriptiones in scriptis reliquisse: sed tres solum præscriptæ in usum uenere. S E. Vnde dictæ sunt foetidæ? B R A. Recentes dicunt ita nuncupari, quia foetidos humores educunt, ac si aliæ odores trahant, & non foetidos: potius dicuntur foetidæ ex malo odore quæ habēt, & potissimū illæ Rasis, quas assa foetida ingreditur, uel quia foetidis morbis occurrūt, quales sunt lepra, scabies, morphea, impetigo, leuce, & alij similes.

S E. Hanc lituram uix legere potui, & nisi ultima pars nominis atramento detecta esset, pilulæ de sarco- De sarco cola unum examen effugissent. B R A. Res erat non cola.

S E. Ex Mesue in antidotario, & in simplicibus, ubi de sarcocola agit: nam refert pilulas de sarcocola Haly senioris inquiring.

R̄	Sarcocolæ	3.	iiij.	
	Turbith	3.	iiij.	
	Interioris colocynthidis	}	ana 3.	I. .s.
	Gingiberis			
	Salis gemmæ	3.	I.	

Sarcocola in aqua rosacea dissolue, & confice, & fac pilulas, educit hæc compositio pituitosas materias, & pituitosis morbis succurrit, à longinquis partibus educens. B R A. Mesue inquit sarcocolam pituitam educere, nescimus tamen unde hoc inuenerit. Nam Dioscorides & Galenus uolunt ipsam congluti-

L ij nare

nare, & exsiccare citra mordicationem. Id equidē ue-
rum est has pilulas pituitam educere: sed id faciunt ra-
tione turbith & colocynthidis, nō ratione sarcocolæ.
Putamus igitur sarcocolam uim reprimere fortium
medicamentorum, ut alia gummi genera facere solent,
& non soluere, in hācque compositione poni alia ad
educendum pituitam, & non sarcocolam, & quāuis
fecerit Haly senex huius compositionis inuētor, illam
non laudamus cū nimis uehemens sit, & parum cor-
recta: nam præter sarcocolam nihil aliud adest, quod
non roboret turbith, & colocynthim, ginger et enim
& sal gemmæ colocynthim, & turbith acuiunt magis
& uehementiora reddunt. S E. Igitur sarcocola non
educit? B R A. Adstringit potius: unde Græci o-
mnes dicunt adstringere, exsiccare, & conglutinare:
propterea inuenit nomē sarcocola quasi σαρκὸς κόλλα
idest colla, & gluten carnis. Quomodo illam dissoluis
in aquā rosaceam? S E. Ego in primis in lacte asinæ
dissoluo, per sex dies lac quotidie mutās, denique per-
collo, & dissoluo in aquā rosaceam. B R A. Cur lac
asinæ accipis? S E. Quoniam ab ipso Mesue in cap. de
sarcocola dictum est. B R A. Mesuen non intelligis,
qui dicit per quinque dies lacte asinæ nutriri, & tunc
esse medicamentum bonum ægritudinibus oculorum, sci-
licet ponentes illam in oculum: tamen nō dicit ita con-
cinnādum esse cum has pilulas ingreditur: sed immedia-
tē dissoluenda est in aqua rosacea, & à sordibus expur-
ganda: postea rebus alijs cōmiscenda, & in pilulas con-
forman-

formanda: scitòque has pilulas multum perdurare, & earum uim citò non solui ob sarcocolæ miscellam.

S E. Has sequuntur in hac schœda pilulæ de mezereon, quæ à Mesue dicuntur mirificè aquam educere in hydropè, & non solum citrinam: sed utrunq; genus, his uerò conficiuntur.

De Meze
reon.

R Foliorum mezereon infusorum in aceto, & ex siccatorum. 3. V.

Myrobalanorum citrinorum 3. iiij.

Chebulorum 3. iij.

Confice cū tereniabin, & tamarindis in aqua endiuie dissolutis. B R A. De dosi nihil dicit Mesue. S E. Nihil penitus. B R A. In ascite tertiam excedere non debemus, & in his in quibus abundat aquositas per omnes uenas. S E. Putas ne tu mezereon esse laureolum? B R A. De hoc ubertim egimus in nostro simplicium examine ostendentes Arabes authores thymeleam, & chameleam sub mezereon confudisse. Nūc memoria subiit in nostro colloquio de his abundè dictum esse. Verum cum hæc duo sub mezereon confundantur ab Arabibus, & Mesue Arabs fuerit, quid nam duorum intelligi debet cum hic dicat recipiendū mezereon? B R A. Ego thymeleam acciperem: nam à Dioscoride dicitur per aluum biles aqueas educere: cum uerò hæc pilulæ ad educendas aquas in hydropè conficiantur, & ut Mesue dicit, citrinas thymelea ad hoc ualet: nēpe Dioscorides in chamelea mentionem non facit, quòd aquas educat: sed dicit solum educere per aluum bilem, & pi-

L iij tuitam

tuitam. S E. Deinceps igitur thymeleæ folia acci-
piam. B R A. Scito autem nisi hæc folia per diem, et
noctem macerentur in aceto & in umbra exsiccarētur,
& nisi adderentur myrobalani, esset compositio uehe-
mentissima, cuius satis esset scrupulum accipere. De te-
reniabin uerò, quòd hanc compositionem ingreditur,
in nostro simplicium examine quid sit apud Arabes di-
sputatam habes.

De eupa-
torio.

S E. Prædictis iunctæ sunt pilulæ de eupatorio,
quæ ad periodicas, atque antiquas febres conferunt ad
iecoris dolorem, & ad obstructionem. B R A. Tu er-
go maiores conficis? S E. Maiores inquam, & in
hunc modum paro.

R ² Myrobalanorū citrinorū	}	ana 3. iij.
Succi eupatorij		
Succi absynthij		
Raued sceni	3.	iij. .s.
Mastiches	3.	I.
Croci	3.	.s.
Aloes bonæ	3.	V.

Confice cum succo endiuia, dosis eius est. 3. ij. cū aqua
casei. B R A. Recentibus uisum est hanc compositio-
nem materias biliosas, tenues, educere, cū tamen cras-
sas etiam educat, & potius quàm tenues. Rari sunt me-
dici qui his utantur. Ego illis utor in autumno in lon-
gioribus febribus, & conferunt, & in obstructionibus
lienis: habet & Mesue minores de eupatorio, quæ in nul-
lum usum uenire: præsertim nostro tempore: illarum
compo-

compositio est hæc.

℞ Myrobalanorū citrinorū
Raued sceni
Succi eupatorii
Aloes

{ ana partes æ=
S quales.

Confice cum aqua apij. da. 3. ij. & in alio cum aqua en diuiæ, sunt minus uehementes prædictis, eandem uerò intentionem habent cum maioribus, mirandūque est cur harum minorum facta sit mentio, cum maiores eandem intentionem habeant, & perfectius illā assequi faciant: mirum igitur non est, si in usum non uenere, per raued sceni rhabarbarum in his compositionibus semper intellige. S E. Id intelligo. B R A. Lector uerò admiratione non afficiatur, si in his compositionibus omnia simplicia exposita non sint, quoniam de his solum mentionem facimus, de quibus in simpliciū examine nihil actum erat: hæ pilulæ, & maiores diu perdurare non possunt, quoniam nihil glutinosi recipiunt, imò breui tempore lapidescunt. i. duræ, ut lapis euadūt.

S E. Pilulæ de hermodactilis in examen descendūt. De hermodactilis. B R A. Ferrariæ apud diuersos pharmacopolas diuersæ fiunt de hermodactilis pilulæ. Nam nonnulli minores, alij compositionem quādam, quæ à Rasi describitur in nono ad Almansorem, conficiunt: maior tamen pars parat. Nec desunt, qui & maiores, & minores seruent: neminem uidi unquam, qui pilulis de hermodactilis ex inuentione Mesuæ uteretur. Maiores semper confeci, & seruaui, & cum medici pilulas de hermo-

L iij daactilis

ANT: MVSAB BRA.

daetilis indicunt, illas praebeo. BRA. Earum compositionem referto. SE. Hæc est.

℞ Hermodactylorum

Aloes

Myrobalanorum citrinorū.

Turbith

Colocynthidis

Bdelij

Serapini

Castorei

Sarcocolæ

Euphorbij

Oppoponacis

Harmel

Apij

Croci

ana 3. vi

ana 3. iij.

3. I. .s.

Confice cum succo caulium, & fac pilulas. Scito tamen gummi genera potius dissoluenda esse in succo caulium & expurganda, reliqua deinde commiscenda, durescunt mirè. Tamen uis simplicium medicamentosa gummi generibus seruatur, & facile dissoluuntur, cū aquā per-sentiant. De dosi nihil dicit Mesue. Ego tres nunquam excederem, mirè cōferunt iuncturarū doloribus, & podagræ frigidae: nam humores crassos à remotis corporis partibus ducunt, imò & tenues, de hermodactilis disputatum habes in nostro simplicium examine: cū uerò hermodactilus mihi suspectus sit, quoniam phar-macopolæ ephemeron colchicum accipiunt: propterea harum

harum loco compositione quadam utor, pilularum ab Alexandro Tralliano confectarum, quas de nitro nuncupamus, & etiam Alexandri pilulas in hac compositione nihil est, quod expositione indigeat. Cum uero simpliciter humores crassos, & frigidos educant, composuere minores, quæ humores biliosos, tenues, & etiā crassos educerēt, & quæ ad podagram calidam conferant, sicuti præcedentes ad frigidam conueniunt. Puto autem in usum uenisse, ut sole maiore recipiantur: quia non est uerum earum solam materiam frigidam educere, imò educunt & calidam ratione aloes, & aliorum simplicium bilem educentium, minorum uero compositio hæc est.

℞ Hermodactylorum	℥. v.
Scammonij	℥. ij. .s.
Myrobalanorum citrinorum.	℥. iij.
Rosarum	℥. ij.
Aloes	℥. x.

Confice cū cathartico ros. & da. ℥. ij. tamē satis est. ℥. i. & forte nimis, cum uero à Mesue dicitur has pilulas fieri cum cathartico rosato, intellige electuarium rosatum suum solutione educens bilem, & non electuarium de succo rosarum Nicolai, quo tamen non pauci pharmacopolæ utuntur, cum à Mesue dicitur accipiendum esse electuarium rosatum, multique ita faciunt propter expensas, ut uideantur medicamenta uiliori pretio uendere, quam alij faciant, cum tamen hi & ægros decipiant, & integras authorum compositiones non seruent

ANT. MVSABRA.

uent. Est alia de hermodactilis cōpositio Mesuæ attri-
buita, quam ipse inuenit, & qua potissimū utuntur Ale-
xandrini, ex Alexandria Longobarbiæ. Ferrariæ uerò
nullus unquam ea usus est, quod nouerim. Est uerò cō-
positio talis.

℞ Hermodactilorum	}	ana 3. V.
Aloes		
Myrobalanorū citrinorū	}	ana 3. ij.
Turbith		
Gingiberis		

Fac pilulas cum electuario rosatò, da drachma. ij. Idem
uerò intellige per electuarium rosatum, quod superius
factum est per catharticum rosatum: nam electuarium
rosatum est catharticum, idest purgatiuum: hæc com-
positio tam tenuis, quàm crassas materias educit, &
tam à propinquis, quàm à remotis partibus. S E.

Compositionem illam, quæ à Rasi accipitur, nunquam
audiui. BRA. Efficiam, ut in præsentiarum illam au-
dias: uocat autē illam Rasis pilulas de hermodactilis
maiores, iubetque in dolore iuncturarum exhibendas,
quando nec calor, nec rubor in loco fuerit, & æger sit
frigidaë temperaturæ, & locus, quem tangimus ubi æ-
gritudo est, frigidus sentitur, datq; has pilulas in prin-
cipio curationis: quod an cōueniat, uel non conueniat,
disputare non est opus. Compositio uerò est hæc.

℞ Hermodactilorum	}	ana 3. V.
Satyrionis		
Meisahara		

Hieræ

Hieræ picræ	3.	x.	
Colocynthidis	}	ana	3. V.
Centaureæ minoris			
Euphorbij	3.	ij.	
Turbith	3.	x.	
Sceitaragi Indi	}	ana	3. I.
Gingiberis			
Sinapisi			
Piperis			
Castorei			

Informentur ex his pilulæ, ex quibus à duabus drachmis .s. aut. iij. sumatur, hæ namque pilulæ ualde conferunt, quia non ualentes surgere incedere faciunt: tamen nos. 3. I. non excederemus. Arabes ampliores medicamentorum copiam ferunt, quàm nos ferre possumus. S E. Nunquam uidi aliquem has Rasis pilulas parantem. B R A. Tamen aliqui parant Ferrariæ, et nō ex infimis. Tu uerò semper tuas seruato. s. maiores Mesuæ, idque pro alijs medicis facito: nam de ipsis parum curamus, imò illas nunquā indicemus. S E. Quid intelligit author in hac compositione per meisahara?

B R A. Recentes dicunt esse Thitimali speciem: sed quænam sit ignoramus? imò manifestè deprehenditur non esse Thitimali speciem, quoniā Serapio de eo agēs cap. 365. sub nomine meizaragi extra Thitimali species describit, quòd autem hoc idem sit, licet non dicat meisahara ex eo apparet, quia, inquit, cōferre doloribus iuncturarum, & articularū: quid uerò sit ignoramus.

Etenim

Etenim arbuscula est in qua describenda nullam facit Græcorum mentionem serapio, quod obseruare solet, quando soli Arabes de eo simplici loquuntur: quippe adducit solum authorem quendam Abuzerius nomine, et alium, qui dicitur Abix, forte est arbuscula, quæ nucem uomicam producit: nam dicit folia huius arboris, si ponantur in aqua, inebriare pisces, quod facit nux uomica: credendum uerò est herbam etiam idem efficere: Tamen de nuce uomica aliàs locutus est. In hac re sum ualde anceps, neque quicquam certi determino: sed hæc anceps profero.

Lucis.

SE. Posteaquàm in his de hermodactilis pilulis tanta diuersitas est, ad pilulas lucis sermonem uertamus.

BRA. Et in his non desunt suæ ineptiæ, quoniã Ferrariæ aliqui parant maiores, alij minores laborem ef- fugere uolentes tot simpliciũ, quæ maiores ingrediuntur, maiorum compositionem referas. SE. Ent.

R̄ Rosarum
Violarum
Absynthij
Colocynthidis
Turbith
Cubebe
Calami aromatici
Nucis muscatæ
Spicæ
Epithymi
Carpobalsami

Xilobal=

Xilobalsami	{	ana 3. ij.
Siteris		
Seminis rutæ		
Squinanti		
Asari		
Mastiches		
Caryophylorum		
Cinamomi		
Anisforum		
Fœniculorum		
Apij	{	ana 3. iiij.
Cassia		
Croci		
Macis		
Myrobalanorū citrinorū		
Chebulorum	{	ana 3. iiij.
Indorum		
Belliricorum		
Emblicorum		
Raued sceni	{	ana 3. v.
Agarici		
Scenæ	{	3. vi.
Euphragie		
Aloes	ad pondus omnium.	

Confice cum succo fœniculi. Dosis est 4. 3. ij. usque ad 3. iiij. tamen satis sunt. 3. ij. ad summum, quippe mites sunt, quoniam turbith, & colocynthis in modica quãtitate ingrediuntur, reliqua quæ educunt, ut sunt myrobalani

balani, rhabarbarum, agaricus, et aloë, imbecillia sunt. Nōne tibi uidetur hæc compositio mira, atque magna?
 BRA. Magna quidem, utpote quæ multa simplicia recipiat: sed iudicio meo inepta. Aliquem fuisse arbitror, qui absque ratione omnia in unum conghesserit, cū calida, tum frigida, quæ oculis conuenire uidentur, neque intentionem consyderasse, quæ est à capite frigidos humores educere, ut inquit recentēs: nempe Mesue neque de calidis, neque de frigidis mentionem facit. Verū hæc compositio calidos etiam educere potest. Mesue uerò dicit, quòd addunt in uisum, & eum roborant, & abstergunt instrumenta sensuum, & expellūt superfuitates, & custodiunt sanitatem corporis, & præsumitur super eis absque necessitate abstinendi: hæc Mesue. Ex quibus nō accipitur, quòd crassos humores, uel tenues educāt. Verū huius compositionis author omnia in unum collegit tam calida, quā frigida, quæ uisui conferunt, & addit medicamenta omnes materias euacuantia, tam calida, quā frigida, tā à remotis partibus, quā à propinquis. SE. Tuo igitur palato nō sapit hæc compositio? BRA. Neque meæ menti sapit. Etenim absque ratione omnia in unū collecta sunt, quæ ad unam intentionem uniuersalem faciunt, absque ulla secretionē, an sit ob materiam tenuem, uel crassam, uel calidam, uel frigidam: uerū hæc omittamus. Dic autem quid accipis in hac compositione pro cassia?
 SE. Communem cassiam. Illam inquam, quam tu cherath longam, uel siliquam oblongam nuncupare soles.

BRA

BRA. O crassa ignorantia, hinc pro cassia opus est simplex illud accipere uocatum canella, quæ cinamomum non est: sed antiquorum cassia. SE. Subijt nunc memoria, te de hac re in simplicium examine mentionem fecisse. Verum cum cinamomo careamus, duplum cassiæ, idest canellæ accipere oportebit. BRA. Id deinceps facito, & lōgam uocatam cassiam in hac compositione dimittito, quæ ad rem nihil facit. Vt autem superius à nobis dictum est, multi pharmacopolæ, ut laborem euitent potius, quàm impensas, pilulas lucis minores conficiunt, cumque à medicis pilulæ lucis indicuntur, has minores quas seruant, præbent. quarum hæc est compositio eandem habens intentionem, ut inquit Mesue, cum præcedente.

℞ Xilobalsami	}	ana 3. I.
Carpobalsami		
Chelidoniæ		3. V.
Rosarum	}	ana. 3. iij.
Violarum		
Absynthij		
Euphragiæ		
Senæ	}	ana 3. ij .s.
Epithymi		
Myrobalanorum citrinorum.		
Cebulorum		
Indorum		
Belliricorum		
Emblicorum		
		Agarici

ANT. MVSAB BRA.

Agarici

Colorynthidis

Squinanti

Litij

Lapidis lazuli

Aloes loti ad pondus omnium

Confice cum succo foeniculi, aut chelidoniae. S E.
 Nulla igitur est inter has, & praecedentes quo ad intentionem differentia? BRA. Quantum ad hoc quod uisui conferunt, nulla. Verum maiores, & si omne materierum genus educant, potissimum uero pituitosas educunt, minores uero potissimum atrabilarias, cum et ipse omnes educere possint. Verum quid accipis pro Xilobalsamo, & opobalsamo? S E. Id quod alij accipiunt pharmacopolae. BRA. In primis statim huius compositionis simplicibus errare incipis, quamuis & si haec duo simplicia abessent non magnifacerent, uulgus id recepit ueluti proloquium, opobalsamum uisui mirum in modum conferre, quod tamen nec constat, nec rationabile est, nec ab aliquo fide digno authore proditum est. At in usum uenit cum uulgus profert hoc nomen balsamus, statim rem quendam mirabilem, & ueluti diuinam concipiat, ac pretiosissimam, qua aegritudines omnes expelli possint. S E. Meum igitur morem, & deinceps sequar, maiores lucis pilulas conficiens. BRA. Ut lubet facito, scitoque hanc compositionem diu perdurare non posse: quia paucissima glutinosa recipit: intellige uero glutinosa, ut mel, eclegmata, saccharum

ta, saccharum, mel rosaceum, & etiam genera gummi, quæ uim simpliciū seruare possint: differunt uerò gummi genera ab alijs: quia & si gummi genera uim seruent medicamentorum: tamen compositiones præduræ efficiuntur. Mel uerò, & mel rosaceum, & electuaria compositiones molliores faciunt.

S E. Pilulæ alandaal consequuntur. BRA. Cū Alandaal duæ sint apud Mesuen sub hoc nomine compositiones, quam sequeris? S E. Primam compositionem sequor, quam Mesue dicit esse Hermetis, & illā paro, atque seruo, quæ ualet ad sodam antiquam, & ad difficilem emigraneam, & ad ægritudines neruorum, & iuncturarū, hæc uerò est illarum compositio.

℞ Trochiscorum alandaal	3. xij.
Hieræ. s. simplicis	3. vij.
Mastiches	3. ij.
Salis gemmæ	haur. I.
Ladani	3. I.

Omnia præter ladanum, & mastichen terantur, & cribellentur, mastiche uerò puluerizetur cum pauco oleo nucum, & liniantur cum eo species, idest pulueres triti, deinde cum ladano conficiantur, & in mortario terendo pistillo calido fiant pilulæ crassæ. da. 3. .s. usque ad. 3. I. BRA. Sunt uehementissimæ pilulæ & quæ à remotis partibus impetuosè ducunt. His quādoque usus sum in morbi gallici doloribus, cum caput, & iuncturas uexant, & mirè contulerunt: tamen quia tormina commouent, & uentriculum subuertunt, & is

M qui acci =

ANT. MVS AE BRA.

qui accipit per tres dies appetentiam non habet, propterea ab his ipsis abstinere coepi, & earum loco pilulis Alexandri utor, de quibus postea mentionem faciemus. Pituitam uehementer educunt à remotissimis corporis partibus. De Trochiscis alandaal nihil in praesentiarum dicemus, qui ex colocynthide confecti sunt, quoniam de ipsis in libello de trochiscis agemus. Tu locum illum perlege, si colocynthidis praeparationem noscere cupis. Sunt etiam nonnulli, qui secundam Mesuae compositionem parant. BRA. Scio, & ad eadem ualet, ad quae primam conferre dictum est, tamen sunt minus calidae primis, haec est earum compositio, quae (ut inquit Mesuae) sublimis est ad cerebri aegritudines, & neruorum pituitosas, & iuncturarum.

℞ Trochiscorum alandaal	3.	x.
Salis gemmae	3.	i.
Ladani	3.	xij.
Olei rosarum quantum sufficit.		

SE. Per gulam optime discurrere debet. BRA. Optime propter oleum, de simplicibus, quae has compositiones ingrediuntur, in simplici examine dictum est, ladanum prius cum oleo misceto, deinde sal gemmae, & trochiscos.

De lapide de lazuli
SE. Sua sedes pilulis de lapide lazuli in hoc loco data est. BRA. Haec sunt in magno usu ubique, & aliquibi illae de lapide Armeno parantur, tu in praesentiarum compositionem pilularum de lapide lazuli in medium afferas. SE. Haec est apud Mesuen compositio, quae ad aegritudines melancholicas ualet, & ad bilem adustam.

℞ Lapidis

℞ Lapidis lazuli abluti 3. v.

Epithymi

Polypodij } ana. 3. viij.

Scammonij

Hellebori nigri } ana 3. ij. .s.

Salis Indi

Agarici 3. viij.

Caryophylorum

Anisforum } ana 3. iij

Hieræ picræ 3. xv.

Confice ex succo endiuiae, & da. 3. ij. cum aqua casei.

B R A. Ego nunquam excederem. 3. nam sunt pilulæ satis uehementes, ad cancrum ualent, ad quartanam, ad lepram, & ad alias atrabilarias ægritudines, eandem ferè inscriptionem habet Serapio in suo antidotario: quomodo autem lapis lazuli abluendus sit superius dictum est: & ille modus est, ac regula abluendi omnes lapides. At cum non desint pharmacopolæ, qui pilulas de lapide Armeno conficiant, ab re nō erit earum compositionem adducere, quæ ualent ad atram bilem euacuandam, & bilem adustam, & omnibus morbis conferunt ab his humoribus factis, ita uerò conficiuntur.

℞ Lapidis Armeni loti

& præparati

} ana 3. v.

Hieræ picræ

Epithymi

Polypodij } ana 3. viij.

Scammonij cocti in cydonio 3. iij.

M ij Caryo=

ANT. MVSAB BRA.

Caryophylorum 3. ij.

Salis indi 3. i. f.

Confice cum succo solatri. S E. Mihi uidentur uehementiores esse, quam illæ de lapide lazuli. B R A. Imò sunt uehementiores, & non solū bilem atram educunt: sed & flauam, quamuis & præcedentes bilem educant ratione scammonij. simplicia, quæ has compositiones ingrediuntur, in nostro simplicium examine sunt. diu perdurare non possunt hæ pilulæ, quia nihil recipiunt glutinosi, & ueluti lapis tempore durefcunt.

S E. Nōne & inde pilulæ atræ bili conducunt?

B R A. Conducunt quidem: sed non sunt adeò uehementes, ut illæ de lapide lazuli, & adhuc minus quàm illæ de lapide Armeno. Nōnulli putant non fieri pilulas de lapide Armeno, & in usu non esse, quia Armeno lapide caremus. Verū hi decipiuntur: nam & lapis Armenus habetur ex Armenia cōportatus, & ex Germania. Non enim existimandū est speciem illā lapidis nō esse in alia mūdi parte, quàm in Armenia: sed quia probatissimus est in Armenia, propterea Armenus nuncupatur: habet ferè eundem colorem cum lapide lazuli, de quo in nostro simplicium examine egimus, in aurifodinis reperitur, & est ferè semper chrisocolæ mixtus. Nos & ex Armenia, & ex Germania domi habemus chrisocolæ mixtum, & experti sumus ablutū atram bilem egregiè soluere, & solū. 3. dedimus hieræ mistum. Alexanderque Trallianus cap. 22. primi lib. Armenium lapidem ueratro præfert, utpote in quo sit minus discriminis

minis, quàm in ueratro, & dicit habere uim purgandi egregiã: tam per superna, quàm per inferna, & tam lotus, quàm nō lotus: tamē lotus nullā molestiã nullumq; angorem asferre potest, refertq; cōpositionem quãdam pilularum ex lapide Armeno, hoc modo confectam.

R̄ Picræ	}	singulorum obolos octo.
Epithymi		
Agarici		
Lapidis Armeni loti	℥. .s.	
Scammonij	℥. .iiij.	
Caryophylorum	obolos duos	

Qua autem re conformetur docet in alia compositione, quam statim adducit iuxta recētiore s sui temporis: quæ hæc est.

R̄ Picræ	}	singulo. diobolos. .iiij
Epithymi		
Agarici		
Lapidis Armeni loti		
Scammonij	℥. .ij.	
Caryophylorum granum unum.		

Contundito singula de more, & redige in pilulas cum melle rosaceo, uel succo mali medici. Dosis uerò esto ad minimum. ℥. .ij. ego usque ad. 3. exhibeo: optarim, ut hæc compositio passim haberetur: nam ut idem Trallianus dicit stomacho robur inducit, & multifarios humores euacuat: præsertim terreos, & atram bilem citra angustiam soluit, neq; est quod in huius lapidis usu quicquam periculi speres, quoniam neque strangulatũ

M .iiij. aliquem

ANT: MVSAB BRA.

aliquem, neque animi deliquia more ueratri albi in-
ducit. Mesue in cap. de soda frigida hanc secundam Ale-
xandri compositionem per hunc modum refert.

R ^x Hieræ picræ	} ana 3.iiij.
Epithymi	
Agarici	
Lapidis Armeni loti & præpa.	
Scammonij præparati	3. V.
Caryophylorum	3. I.

Fac pilulas cum aqua rosacea. dosis. 3. I. S E. Parum
differunt. B R A. Imò eadem esse deberent. S E. Vis
ergo, ut hanc Alexandri compositionem paratam ser-
uemus, & ex lapide Armeno ex Germania cōportato?
B R A. Id summè optarem, & simul alij medici, qui
pro aegris suis indicarent, præscirent.

De bene=
dicta.

S E. Contineri nō possunt pilulæ de benedicta, quin
hūc sponte sub examen uenerint. B R A. Quis est ha-
rum pilularū author? S E. Certè ignoramus, nisi ex
Nicolai benedicta accipiantur. B R A. Inde initium
habere certum est: nam benedicta Nicolai frigide poda-
græ cōfert, arthriti, renibus, quoties ex frigidityate af-
fecta sint: est uerò eius compositio talis.

R ^x Turbith	} ana 3. x.
Esulæ	
Sacchari	
Diagridij	} ana 3. V.
Hermodactylorum	
Rosarum	

Caryophy=

Caryophylorum

Spicæ

Gingiberis

Croci

Saxifragiæ

Macropiperis

Amomi

Cardamomi

Litospermatis

Petroselini

Salis gemmæ

Galangæ

Macis

Carui

Foeniculi

Sparagi

Brusci

Granorum solis

ana 3. I.

Mel quod sufficit, detur in sero ex uino calido, ad modum castaneæ. S E Hoc est eclegma de benedicta, quo utimur. B R A. Obstetrices Ferrarienses in uteri affectibus ab benedicta absque ulla affectus consyderatione utuntur, pulueres absq; melle accipiuntur, & ex succo fœniculi pilulæ fiunt, uel ut alij ex melle rosato, ut diutius perdurent: nam ex melle confectæ nō exsiccantur, ex aqua autem fœniculi ferè lapidescunt. datur harum pilularū drachma una, & etiam scrupuli. iiij. qui hanc compositionem describunt, ita inquiunt.

M iiij R: Specie=

ANT. MVSABRA.

℞ Specierum de benedicta 3. vi.

Ex melle rosaceo, uel ex aqua fœniculi quantum satis est, fiant pilulæ: omnia simplicia, quæ hanc compositionem ingrediuntur in nostro simplicium examine prodita sunt.

De cyno
glossa.

SE. Pilulæ de cynoglossa tanquam illæ, quæ lento gradu perfectæ sunt ultimo loco accessere. BRA.

Ex quo authore accipiuntur? SE. Ex Nicolao. BRA.

Quomodo ex Nicolao, cum alij pharmacopolæ ex Me sue potius accipiant? SE. Apud Mesuen nunquam legi pilulas sub hoc nomine de cynoglossa. BRA.

Equidem sub hoc nomine à Mesue nō describuntur: sed sub eo nomine, pilulæ ad omnes morbos catarrhi, & corizæ, & tussis catarrhalis. SE. Memini me uidisse has pilulas, & in quorundam medicorum gratiam præparasse. BRA. Multi pharmacopolæ has seruant, et non illas Nicolai: sed Nicolai compositionē nunc referas. SE. Hæc est.

℞ Cynoglossæ

Opij

Se. iusquiami

Myrrhæ

Olibani

Caryophylorum

Cinamomi

Corimbi

} ana. 3. iij.

3. vi.

3. v.

3. ij.

} ana 3. ij.

Temperentur cum rhodostomate, idest cum aqua rosacea, & conformentur pilulæ ad modum ciceris, ex quibus

quibus dētur quinque, uel sex cum itur dormitum: nos
damus unam maiorem. BRA. In hac compositione
duo consyderanda occurrunt: unum est aliquos Nico=
lai codices legere cozumbrī, alios corymbi, si legamus
corymbi, facile est uidere quid sint: nam sunt hœderæ
flores, qui in unam massam collecti hoc nomine uocan=
tur, pro eis autem accipienda sunt semina: tamen neque
apud Dioscoridem, neque apud Galenum inuentum est
corymbos tussī conuenire, uel destillationi, nec tenuem
materiam crassīorem reddere possunt: sed potius econ=
trario facerent, quāuis ex duplici substantia consta=
re dicat Galenus, ex frigida inquam, terrea, & adstrin=
gente, ratione cuius tenuem destillationem incrassare
posset, simul cum alijs in cōpositione præscriptis, con=
statque ex substantia calida: sed ne longius te protra=
ham, suspicor hīc non esse legendū corymbi, sed potius
cozumbrī. SE. Ego semper accepi in hac composi=
tione corymbos, ignorōque quid tu per cozumbrī in=
telligere possis. BRA. Arabes uocant cozumbrī sty=
racis fecē: Nos uerò hīc intelligimus ipsam styracē: nā
tussī conferre, destillationibus, grauedinibus, & fauci=
bus dicit Dioscorides, & Galenus confirmat. Cum ue=
rò apud Arabes uocabulum cozumbrī sit potius falsē
styracis nomen, & eius fecis, quā ueri, putamus hīc
fuisse corruptum uocabulū: quia Græci styracem adul=
teratam scolociten uocant, quasi uermicularē, inde cor=
ruptio contigit, & pro scolocite cozumbrī legunt.

SE. Styrax igitur accipienda est? BRA. Accipien=
da ut

da ut arbitror. S E. Quid nam illud est, quod secundo loco considerandum proponebas? B R A. Id est, ex quo tota compositio conficitur, & conglutinatur scilicet rhodostoma. S E. Nonne est aqua rosacea? B R A. Equidem: nam Græci sua uulgari lingua ita uocant, aquā rosaceā uel ignis eliquatā: tamen suspicati quādoque sumus an legi oporteret rhodostacte, est uerò rhodostacte antiqua compositio, qua facile cōcinnari possunt catapotia. Fit autem ut Paulus docet lib. septimo cap. 15. circa finem ex succi rosarum confectis unguibus sēstarijs duobus, mellis sēstariū unū decoquito usque despumando donec pars quarta coctura euanescat. Si hæc compositio ex rhodostomate fiat diuturna non est, ex rhodostacte uerò diu perdurare potest, & uim medicamentorum seruare magis, quā si ex aqua rosacea: licet & gummi uim medicamentorum seruent. Primò igitur gummi in aqua rosacea dissoluatur, alia deinde commisceantur: hæc de Nicolai compositione, quam tu paras, satis sint. In alijs autem officinis inueniuntur pilulæ Mesuæ de cynoglossa, quas tamen ipse non uocat de cynoglossa: sed pilulas ad omnes morbos catarrhi, corizæ, & omnis tussis catarrhalis. At hæc simpliciter uera non sunt, quippe solum confert distillationibus calidis, & tenuibus, quas egregie sistit: nonnulli sunt, qui eas uocāt pilulas alchhaihel. Verum idē est ac si dixissent de cynoglossa, quo nomine etiam alij in hac cōpositione utuntur: quarum cōmīstio hæc est.

℞ Myrrhæ puræ

℥. vi.

Olibanū

Olibani 3. v.
 Opij }
 Iusquiami } ana 3. iiij.
 Croci 3. i. .f.
 Radicum lingue canis 3. iiij. .f.

Fiant pilulæ, & administrantur, & da. 3. .f. usque ad. 3.
 I. confici autem debent, aut ex oximelle, aut rosaceo
 melle, aut aqua rosacea: ueruntamen id te non lateat
 Mesuen in fine summæ quartæ in cura catarrhi descri-
 ptionem quādam pilularum posuisse ex sententia Ale-
 xandri, quas dicit uocari pilulas halchaiber, ubi loqui-
 tur de medicamentis ad tuſſim catarrhalem frigidam,
 hæc uerò est earum compositio, ut refert Mesue.

R Myrrhæ 3. iiij.
 Thuris masculi 3. ij. .f.
 Opij }
 Hyosciami } ana 3. ij.
 Radicū alchalchacar siccæ }

Confice cum succo Alcamzabre humidæ, da ex eis à tri-
 bus usq; ad quinq; in sero: sunt enim mirabiles. S E.
 Quid significat Alchalchacar? B R A. Cynoglossam.
 S E. Nōne & Alchazaber idem significat? B R A.
 Ita inquiunt: sed sunt Barbara nomina, & ut arbitror
 corrupta. S E. Reperiūtūr ne apud Alexandrum hæ
 pilulæ? B R A. Maxime: uerum ipse non uocat pilu-
 las de cynoglossa, sed bechicas: quarum superius in be-
 chicis pilulis mentionem fecimus, & Paulus has miri-
 ficæ effert tanquam ualidiſſimas, & quæ medendo, acri-
 & tenui

ANT. MVSAE BRA.

Et tenui fluori plurimum ualent, cuius beneficio plures uidit una duntaxat potione sanatos, quæ Et succurrunt eximie sanguinis fluori, per quancunque eat partem. S E. Differt ne compositio, quam refert Mesue ab illa uera Alexandri? B R A. Solum in pondere differunt, Et in materia, ex qua glutinantur simul simplicia. S E. Alexandri igitur compositionem referas. B R A. Hæc est.

℞ Myrrhæ trogloditicæ denarium pondo. vi.
Thuris denarium pondo quinque.
Lachrymæ papaueris } ana denarium pondo.
Hyosciami } do. iiij.
Radicis cynoglossi }

Cortices prius in sole exsiccatae in puluerem redigantur, Et per cribrum traijciantur, postea cum alijs confundantur, papaueris uero lachrymam, quam opium uocant, aqua diluito, fac deinde pastillos pondere singulos denarij unius, dato cuique pro suis uiribus, Et morbi magnitudine: hæc Alexander libro secundo cap. 4. S E. Certè parum differunt: sed cur dat pro uiribus cū non exoluāt? B R A. Id facit ratione opij: nam in uirium imbecillitate ea, quæ opium recipiunt, danda non sunt, ne modicus ille calor, qui adest extinguatur. Tu igitur institutum prosequaris.

S E. Nihil aliud mihi dicendum superest, cū pilulæ omnes, quæ Ferrariæ in usu habentur, iam enarratæ sint. B R A. Tam pauca sunt apud uos pharmacopolas pilularum genera? S E. Non plura Ferrariæ: tamē unū aliud

aliud genus mihi in mentem uenit, quo tu uteris, & cæteri, qui te sequuntur medici. BRA. Quid nam? SE. Id genus, quod tu nōnunquam uocas pilulas de nitro, De nitro ut plurimum pilulas Alexandri. BRA. Imò neque istud genus prætermittendum erat: nam à capite uehementer educunt ab extremis partibus, & à iuncturis, & omne materierum genus expurgāt, tam crassarum, quàm tenuium, tam pituitosarum, quàm atrabiliarum & biliosarum: certè inueni has pilulas in iuncturarum doloribus miras, in podagra, chiragra, in capitis dolore, in gallico morbo ea uidimus, quæ dictu ferè incredibilia uidentur. Mesue in cap. de epilepsia hanc compositionem adducit secundum Alexandrum, dicitque nullas esse fortiores pilulas his ad epilepsiam, arthritim, & podagram, earum uerò compositio hæc est.

℞ Aloes

Colocynthidis

Scammonij

Bdelij

Hellebori nigri

Corticum gummi

Euphorbij

Baurach

} ana partem unam

} ana partem semis.

Confice cum succo caulium, dosis est à .ʒ. i. usque ad .ij. tamen ego nunquā excedo drachmā. SE. Vnum est in quo ambigo in his pilulis, de quo uolui te sæpius interrogare, & semper oblitus sum, quid scilicet intelligendum sit per corticem gummi. BRA. Responderē possē

re possem intelligendum esse corticem arboris gummi,
mistum, uel partem crassiore: tamen quia arbitror
ueram gummi compositionem ingredi oportere, (si in
gredi debeat) & non aliquid superfluum: propterea
in Mesue ita legendū arbitror, corth, idest gummi: scri
ptores uerò simul coniunxere illam particulam, idest
cum illa corth, & legere corthi, quam dictionem alij
transcribentes dixere corthicum gummi, cum tamen le
gi debeat corth, idest gummi: nam hoc nomine Arabes
uocant gummi: tamen non mihi placet, ut in hac com
positione Mesuen imiteris: secundū Alexandrum qui de
gummi nihil dicit: sed pro gummi, comi scriptum est,
cum inquit.

R² Aloes

Colocynthidis

Scammonij

Bdelij

Corticis ueratri nigri

Comeos

Euphorbij

Nitri

unciam unam

unciam dimidiam.

} singul. uncia. s.

Excipe succo brassicæ, & redige in catapotia, dosis
est scrupuli. iij. seu quatuor pro ægri robore, forte er
ror illius particulæ corticum gummi hic fuit: quia di
cit prius ueratri nigri corticis, postea sequitur Ameos
Mesue autem dixit Ami, & librarius coniunxit illam
particulam corticis cum illa Ami, legitque comi, &
Ami, quicquid uerò sit, tu compositionem illam confi
cere

cere debes, quam nuper ex Alexandri lib. primo cap. uigesimo primo adduximus. S E. Eam deinceps parabo. B R A. Extat & apud Galenum prope finem quinti libri methodi medendi compositio quædam, quæ huic similis uidetur, & Galenus eodẽ loco dicit has esse suas pilulas, quæ à capite purgāt plures excrementorũ species. S E. Cõpositionẽ refer. B R A. Hæc est.

R Aloes

Scammonij

Colocynthidis

Agarici Bdelij

Gummi Arabici

} ana partes æquales.

Misce, & fiant pilulæ. S E. Plerunque hanc compositionem in Nicolai Leonici gratiam cõficiebam, & ipse illam uocabat pilulas de sex rebus. B R A. Mihi uerò nunc succurrit in una officina nonunquam audiuisse eundem Leonicenum pilulas de sex rebus indicẽtem. S E. Fieri potest.

B R A. A te scire uelim diligentissime Senex, cur Sebelias pilulas à Sebelio authore inuentas non seruat? S E. Nunc non succurrunt mihi hæc pilulæ.

Sebeliæ

B R A. Vltimæ sunt in Mesuæ antidotario, ubi de pilulis agit: hæc autem est illarum compositio.

R Spicæ Indæ

ʒ.

v.

Spicæ Romanæ

ʒ.

ij.

Raued

Agarici

Epithymi

} ana

ʒ.

iiij.

Costi

ANT. MVSÆ BRA.

Costi	
Mastiches	} ana 3. iij.
Camedreos	
Amomi	
Croci	3. ij.
Myrrhæ	
Cinamomi	} ana 3. I.
Caryophylorum	
Squinanti	
Aloes	3 x.

Fiant cum uino antiquo, da. 3. ij. cum uino permisto. hæc Mesue: sunt pilulæ satis mites, & quæ plurimum profunt. Soluunt enim materiam biliosam, crassam & iecoris, splenis, ac stomachi obstructions aperiunt, hydropi conferunt, aquam educentes. S E. Memini me quandoq; seruasse has pilulas in officina: sed posteaquã uidi nullum medicum ipsis uti, & pixidem, & pilulas ab officina eieci. BRA. Vtinam id fecisses de multis alijs pilularum compositionibus: nam paucissimæ sunt quas uerè probem: sed cur imperiales pilulas omisisti, & de styrace, de croco, de colocynthide, & multas alias? S E. Quia Ferrariæ in usu non sunt, & si quis eas conficere uoluerit, nunquam uendentur. BRA. Igitur huic sermoni de pilulis finem faciamus. S E. Vt lubet, modo singulatim omnes pilulas iterum recenses, de quibus superius dictum est, & breui ad quid conferat explicare tentes. BRA. Vis igitur, ut eundem laborem iterum sumamus? S E. Non erit idem labor: sed erit

sed erit breui in memoriam reducere, ea quæ iam promiscue, sparſim & confuſe explicata ſunt. B R A. Ne uidear in re tam exigua tibi obtemperare nolle, id libenter efficiam: ſed tali ordine pilulas explicabo, ut mihi in mentem uenient. S E. Res eſt nullius momenti hic ordo. B R A. Audias igitur.

Pilulæ aggregatiuæ omnes humores educunt: præſertim illæ Meſuæ, & antiquis febribus conferunt & ægri tudinibus capitis, ſtomachi, iecoris, lienis, & omnium membrorum. Aggregatiuæ autem maiores humores craſſos potius educunt.

Pilulæ Aleſanginæ educunt humores craſſos, pituitoſos mundificant ſtomachum, cerebrum, & inſtrumenta, ſenſus, concoctionem adiuuant, & doloribus uentriculi, & inteſtinorum conueniunt.

Pilulæ de hiera ſimplici educunt bilioſas materias, craſſas, & pituitam, quæ in uentriculo, iecore, ac uijs potiſſimum ſit: & uentriculo, ac capiti imbecillioribus conueniunt, his mirum in modum proſunt, quibus uel ob ſtudium literarium, uel ob aliud ſimile uentriculus imbecillis effectus ſit.

Pilulæ de hiera cum agarico bilem educunt, & pituitam, capiti conferunt, uentriculo, & pectori.

Pilulæ de hiera Logadij atrabilarias materias, & pituitoſas uehementer educunt, imò & bilem educunt, im peditam locutionem ex quacunque cauſa fuerit ſanitati reſtituunt, paralyſi conueniunt, tremoribus epilepticis, & omnibus fere capitis morbis, extremita

tum, & partium neruosarum.

Pilulæ de rhabarbaro biliosos humores, crassos educunt, febribus ex diuersis humoribus putridis conferunt, dolori iecoris, & hydropi succurunt.

Pilulæ de tribus cū rhabarbaro bilem crassam, & pituitam educūt, uētriculo cōueniūt, capiti, atq; pectori.

Pilulæ Assaiereth uentriculo cōueniunt, capiti, & iecori, & bilem crassam educūt, ac pituitosam materiā.

Pilulæ indæ atram bilem exquisitè educunt, ægritudinibus atrabilarijs conueniunt, quartanæ, timori, manie, & lienis duritie.

Pilulæ sine quibus esse nolo, educunt bilem atram, atq; flauam, & pituitam, caput mirè purgant, suffusionibus conueniunt, oculorum obscuritati, iliosis, & aurium dolorem soluunt.

Pilulæ de Agarico educunt humores crassos, putridos, pituitosos, pectori conferunt, asthmati, & tussi antiquæ.

Pilulæ aureæ bilem purgant, & pituitam, capiti conferunt, oculis, uentriculo, iecori.

Pilulæ foetidæ humores crassos educunt, pituitosos, & atrabilarios, iuncturarū doloribus conferūt, ex crudo, & pituitoso humore, lepræ cōueniunt, morphæ, & dolori uētriculi à materia crassa, & flatu.

Pilulæ cochæ biliosos humores educūt, & pituitosos, crassos, hemicranæ conueniunt, dolori uentriculi, & ilij.

Pilulæ de hermodactilis maiores frigidos iuncturarū humores

humores educunt, & frigidis morbis conueniunt, minores ualent ad materias calidas iuncturarum, et calidis morbis conferunt.

Pilulæ Arabicæ purgāt omnes humores tam frigidos, quàm calidos, tam crassos, quàm tenues, letitiā inducunt, sensus roborant, capitis doloribus, aurium, & dentium cōueniunt, idque faciunt in omni ætate.

Pilulæ lucis maiores, pituitam magis educunt, minores atram bilem, magis uisum, & sensus roborant, caput, & totum corpus ab omni materia euacuant.

Pilulæ cōmunes biliosas materias, crassas educūt, uentriculo conferūt & capiti, & à pestilētia præseruāt.

Pilulæ bechichiæ nihil educunt: sed tussi conferunt ex materia tenui, calida, & destillationi quæ ad pectus fluat.

Pilulæ de cynoglossa magis quàm bechichiæ (quàmuis & ipsæ bechichiæ sint) ualent ad destillationē tenuē, & calidam, & ad omne genus catarrhi, & tussis potissimum ex tenui materia.

Pilulæ masticinæ biliosos humores educunt, crassos, et pituitosos, uentriculo cōueniunt, pectori, & capiti.

Pilulæ stomaticæ, biliosos humores, & pituitosos educunt concoctionem perfectiorem faciunt, cerebrum & stomachum à corruptis humoribus purgant, appetentiāque excitant.

Pilulæ Alandaal pituitam, & humores crassos educūt, idque faciunt à iuncturis, & à capite, & à partibus longinquis, & capitis doloribus conferunt.

N ij Pilulæ

ANT: MVSABRA.

Pilulæ de mezereon educunt aquam citrinam, & aliam præterea, asciticis mirum in modum conferunt.

Pilulæ de benedicta pituitam cum bile à remotis partibus educunt, & à iuncturis potissimum, renibus, conferunt, & uesicæ.

Pilulæ de eupatorio bilem crassam educunt, & pituitā, periodicis febribus conueniunt, & longis, iecoris doloribus, & obstructionibus opitulatur, & ictertiam delent.

Pilulæ de sarcolola pituitam educunt, & omnibus pituitosis ægreditudinibus conferunt.

Pilulæ de serapino educunt pituitam crassam, glutinosam, paralyti conueniunt, iuncturarum doloribus, ac dorsi, modo à frigida causa cōtingant, podagræ succurunt, & frigida chiragræ.

Pilulæ de Aloe educunt bilem crassam pituitæ mistam roborant uentericulum, & capitis doloribus, qui à uentriculo dependent, conferunt.

Pilulæ de lapide lazuli humores atrabilarios educunt, & adustā bilē, quartanæ conferunt, cancro, & omnibus morbis atrabilarijs. Indicis præponendæ sunt.

Pilulæ de lapide Armeno ad idem ualent, & sunt adeò mites, ut absque molestia, & angore educant, & omnes alias præcedunt ex his que atrā bilem educunt.

Pilulæ de nitro omnes humores educunt, tam tenues, quàm crassos, tam calidos, quàm frigidos, & ab omni parte tam longinqua, quàm remota, unde omnibus iuncturarum morbis & capitis competunt, hæ
sunt (ut

sunt (ut arbitror) venerande senex omnium pilularum uires, quarum superius in examine mentio facta est, nisi genus aliquod mentem nostram effugerit. S E. Nullum genus mihi succurrit de quo uires adductæ non sint. B R A. Prandij hora instat, & à me quidem ægri inuisendi sunt, ut illis uictum instituam, tu me hic expectato, uel negotia quædam interim expedias, ut opportunè in prandio mecum esse possis. S E. Hoc tibi spondere non decreui: sed à prandio statim ad te accedam, ut denique huic sermoni de compositis medicamentis finem faciamus: nã post catapotia uehementer opto, ut medicamenta cathartica recenseamus, quæ uel liquida sunt, uel consistentiæ mellis formam habent, aut paulo densiorẽ, ne in his componendis error aliquis in nostra officina contingat. B R A. Id pro uiribus efficere nitar, ut in eo quod possum tibi faciam satis. Interim ò famule mulã adducito, uale senex, & posteaquàm in prandio nobiscum tibi esse non licet, à prandio te expectabo. S E. statim accedam.

FINIS.

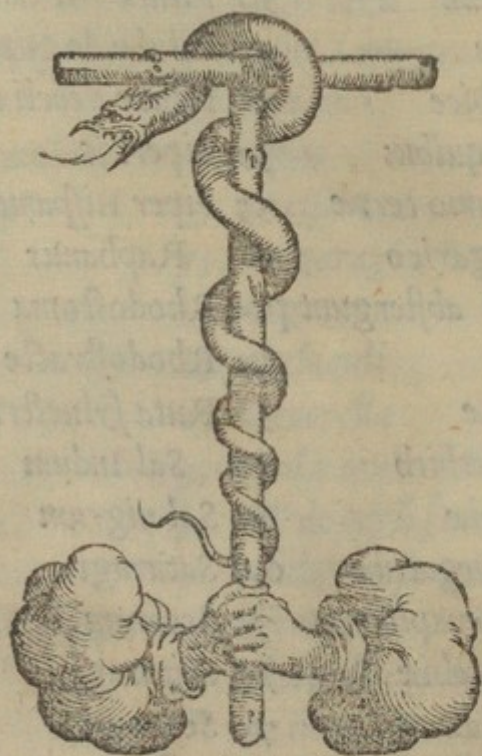
Index eorum quæ in hoc pilularũ libello continentur.

Accidentia an transeant de Hypoglossa medicamēta.	78	
subiecto in subiectum	22	Hippolytæ tarus. mētio. 48
Aloe quomodo lauari de-		Iniuria quod nō referēda,
beat.	18	Et quod is sibi facit iniu-
Alscebram	80	riam, qui alijs iniuriam re-
Armal	73	ferre studet. 6
Armel	73	Lapis lazuli. uel cyaneus. 52
Benedicta compositio	91	Lapis Armenus 52
Bessasa	73	Lepidion 69
Βυχινὸν medicamētũ.	78	Lepus 71
Cardamantice	69	Meisabara 86
Carpesium	73	Meizaragi 86
Καταπότια	15	Mezereon 83
Chamelea	83	Orbiculi 15
Κόκκος	15	Peuerella 70
Cozumbri	93	Pilulæ unde dictæ, quid sint
Cuniculus	71	Et de earũ forma. 15
Dasyppus	71	Pilulæ Alefanginæ, Et unde
Electuarium rosatum	65	dicantur. 16
Esula	80	Pilulæ de aromatibus, Et un-
Gingidium	68	de dicantur 16
Globuli	15	Pilulæ de simplici hiera Ga-
Harmel	73	leni. 24
Harmal	73	Pilulæ de hiera cū aga. 34
Harmalaleu	73	Pilulæ de hiera Logadij. 37
Hyberis	71	Pilulæ stomachicæ 39
Hiera picra uocata	25	Pilulæ masticinæ 44
Hiera Themisonis	29	Pilulæ Assaiareth 45.

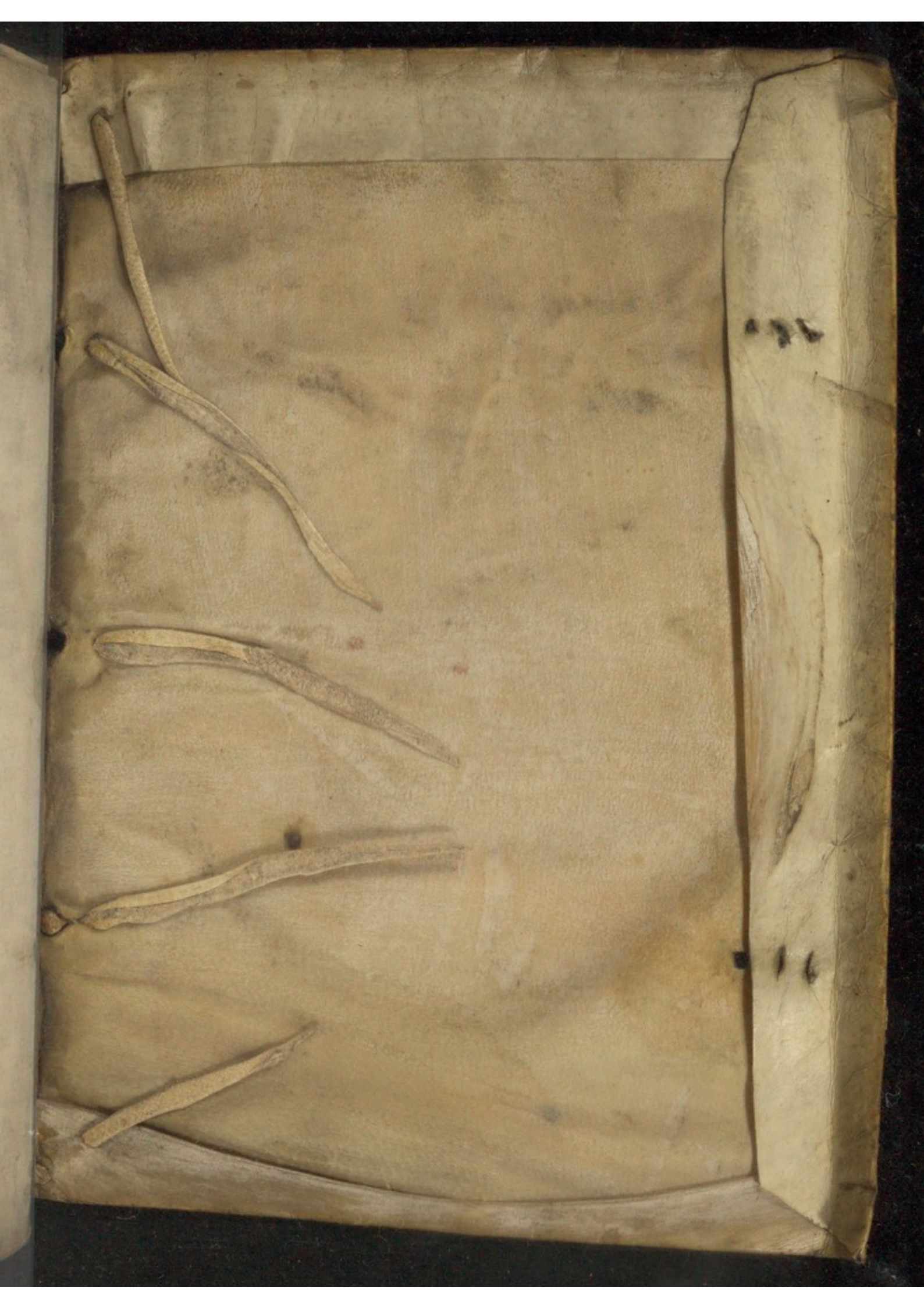
INDEX

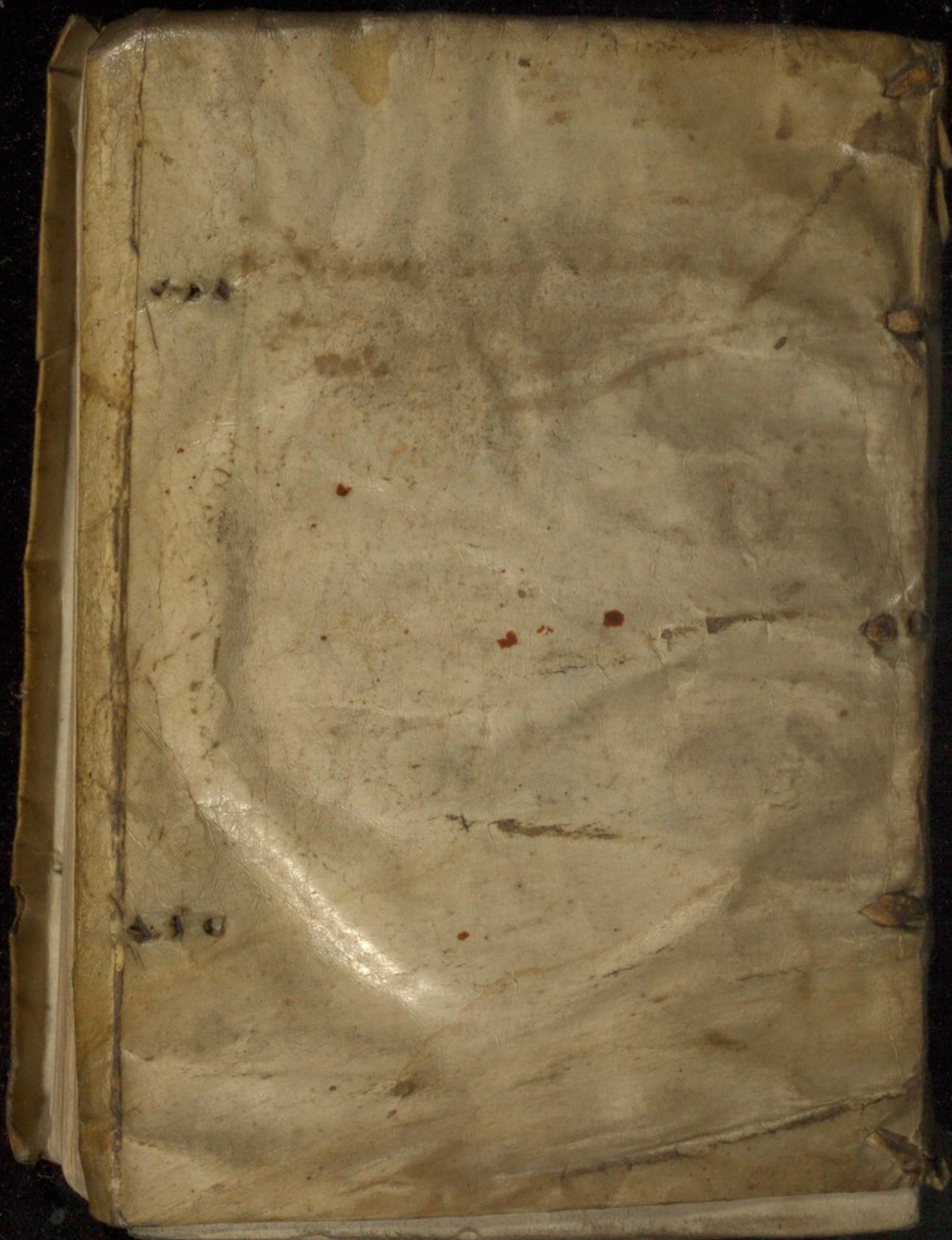
Pilulæ de rheubarbaro.	46	Pilulæ de lapide Arme.	90
Pilulæ de raues sceni	46	Pilulæ de benedicta	91
Pilulæ de tribus cum rha=		Pilulæ de cynoglossa	92
barbaro	49	Pilulæ ad omnes morbos ca	
Pilulæ communes	49	tarrhi corizæ & tussis.	92
Pilulæ de tribus Ruffi	49	Pilulæ Alchacher	93
Pilulæ de aloe	50	Pilulæ Alexandri	93
Pilulæ Indæ	51	Pilulæ de Nitro	95
Pilulæ Arabice	52	Pilulæ Sebeliæ	96
Pilulæ sine quibus	53	Piperitis	70
Pilulæ de fumo terræ	55	Piper Hispanum	70
Pilulæ de agarico	56	Raphanus	69
Pilulæ quæ abstergunt pe=		Rhodoſtoma	93
ctus.	57	Rhodoſtracte	93
Pilulæ aureæ	58	Ruta ſylueſtris	74
Pilulæ de turbith	59	Sal Indum	43
Pilulæ cochicæ	61	Sal nigrum	43
Pilulæ aggregatiuæ	64	Sataragi	68
Pilulæ de ſerapino	75	Scebram	80
Pilulæ bechichiæ	77	Seitaragi	68
Pilulæ foetidæ	79	Setaragi	68
Pilulæ de ſarcocola	82	Sefarium	47
Pilulæ de mezereon	83	Siliquaſtrum	70
Pilulæ de eupatorio	83	Species hieræ Galeni	24
Pilulæ de hermodacty.	84	Thymelea	83
Pilulæ lucis	86	Vincitoxicum	71
Pilulæ alandaal	89		
Pilulæ de lapide lazuli.	89		

FINIS.

Brasavola

medel

1543

Geor. & Elliot

